

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA
OPĆINE SEGET**

(KONAČNI PRIJEDLOG PROSTORNOG PLANA)
A Tekstualni dio

NARUČITELJ:
OPĆINA SEGET

IZRAĐIVAČ:
ARCHING d.o.o. SPLIT

DIREKTOR:
Srđan Šegvić, dipl.ing.arh.

Split, veljača 2004. god.

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA
OPĆINE SEGET**

(KONAČNI PRIJEDLOG PROSTORNOG PLANA)
B Grafički dio

NARUČITELJ:
OPĆINA SEGET

IZRAĐIVAČ:
ARCHING d.o.o. SPLIT

DIREKTOR:
Srđan Šegvić, dipl.ing.arh.

Split, veljača 2004. god.

Uvod

Za prostor bivše općine Trogir na snazi je Prostorni plan općine Trogir (Službeni glasnik općine Trogir, broj 4/89, 6/89, 8/90, 14/90 i 2/93)

Uspostavom Hrvatske države Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 10/97) prostor bivše općine Trogir podijeljen je najprije na tri a potom na četiri jedinice lokalne samouprave, Grad Trogir te Općine Seget, Marina i Okrug gornji.

Teritorijalno Općina Seget se prostire na područja katastarskih općina Seget, Ljubitovica, Prapatnica i Bristivica. Granica Općine Seget podudara se sa obodnim granicama katastarskih općina, zauzima prostor od 7908 ha na kojem živi 4.904 stanovnika, prema popisu iz 2001. godine, od kojih najveći broj u naseljima Seget Donji i Seget Vranjica.

Tijekom 1998. godine Općina Seget je u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 30/94) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 68/98) pristupila izradi Prostornog plana uređenja Općine Seget.

Za predmetni Plan Općina Seget provela je postupak javne rasprave sukladno Uredbi o javnoj raspravi i postupku donošenja prostornih planova (Narodne novine, broj 101/98) te utvrdila konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Seget na sjednici Poglavarstva održanoj 1. rujna 1999. godine. Tijekom rasprave u skladu sa člankom 5. Uredbe o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova obaviještene su sve jedinice lokalne samouprave na koje mogu utjecati predložena rješenja Prostornog plana. Tijekom procedure javne rasprave niti jedna jedinica lokalne samouprave sa kojom Općina Seget graniči nije dostavila svoje primjedbe ili prijedloge što je vidljivo iz Izvješća o provedenoj javnoj raspravi.

Da bi predmetni Plan mogao biti usvojen na Općinskom vijeću, a obzirom na činjenicu da Prostorni plan Županije još nije bio usvojen, bilo je potrebno prethodno usvojiti izmjenu i dopunu prostornog plana općine Trogir, pa je iz tog razloga Općinsko vijeće na 16. sjednici održanoj 28. srpnja 1999. godine usvojilo Dopunu programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Seget (Službeni glasnik Općine Seget, broj 2/99) kojom se predviđa izmjena i dopuna prostornog plana općine Trogir.

U postupku davanja suglasnosti na Prijedlog plana Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja je dalo primjedbe koje je trebalo ispraviti u Prijedlogu plana i zatražiti utvrđivanje Konačnog prijedloga plana od strane Županijskog poglavarstva.

Obzirom da je u listopadu 2002. godine donesen Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije sa kojim je u postupku izrade i donošenja usklađivan i ovaj Plan, donošenje Prostornog plana uređenja Općine Seget, prema važećem Zakonu o prostornom uređenju, propisano je da se u nadležnosti Općinskog poglavarstva utvrdi Konačni prijedlog plana te se uz suglasnost Ureda državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji uz prethodno mišljenje Županijskog zavoda za prostorno uređenje o usklađenosti sa Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije, Plan donese u nadležnosti Općinskog vijeća Općine Seget.

Radni tim:

Srđan Šegvić, dipl.inž.arh., voditelj radnog tima

Višnja Ivanišević, dipl.inž.arh.

Tatjana Molk, dipl.inž.arh.

Mr. sci. Vjekoslav Dorić, dipl.inž.građ.

Ivica Martinić, dipl. inž. prom.

Miroslav Jakovčević, dipl. inž. građ.

Ivan Makjanić, dipl. inž. građ.

Saša Kraljević, dipl. inž. el.

Frano Krišto, dipl. ecc.

Milka Županjac, građ. tehn.

Uprava za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel Split

Hrvatske telekomunikacije - Split

Hrvatske šume - Split

Splitsko dalmatinska županija - Ured za gospodarstvo

Prilog:

Spomenici, spomeničke i ambijentalne cjeline na području Općine Seget
- konzervatorska studija

U Splitu, veljača 2004.

Sadržaj:

A Tekstualni dio:

UVOD

I OBRAZLOŽENJE

1. Polazišta

- 1.1. Položaj, značenje i posebnost područja Općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države
  - 1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru
  - 1.1.2. Prostorno-razvojne i resursne značajke
  - 1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova
  - 1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja

- 2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja
  - 2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava
  - 2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora
  - 2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša
- 2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja
  - 2.2.1. Demografski razvoj
  - 2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture
  - 2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture
  - 2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno – povijesnih cjelina
- 2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine Seget
  - 2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora
  - 2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja, u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno povijesnih cjelina
  - 2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

3. Plan prostornog uređenja

3. 1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije splitsko-dalmatinske
3. 2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina
  - 3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina
- 3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti
3. 4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora
  - 3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline
- 3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava
  - 3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav
  - 3.5.2. Energetski sustav
  - 3.5.3. Vodno gospodarski sustav
- 3.6. Postupanje s otpadom
- 3.7. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

II ODREDBE ZA PROVOĐENJE

OPĆE ODREDBE

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE SEGET
2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA
  - 2.1. Građevine od važnosti za Državu i Županiju
  - 2.2. Građevinska područja naselja
  - 2.3. Izgrađene strukture van naselja
3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI
4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI
5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA
7. POSTUPANJE S OTPADOM
8. MJERE SPRIJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ
9. MJERE PROVEDBE PLANA
- 9.1. Obveza izrade prostornih planova
- 9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera
- 9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj
10. ZAVRŠNE ODREDBE

B Grafički dio:

Kartografski prikazi:

1. Korištenje i namjena površina	mj. 1:25000
2. Infrastrukturni sustavi	mj. 1.25000
2.1 Promet	
2.2 Pošta i telekomunikacije	
2.3 Energetski sustav	
2.4 Vodnogospodarski sustav	
3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora	mj. 1:25000
3.1 Područja posebnih uvjeta korištenja; Područja posebnih ograničenja u korištenju	
3.2 Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite; Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite	
4. Građevinska područja naselja	mj. 1:2880

Popis korištene dokumentacije:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, lipanj 1997.
- Prijedlog programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, srpanj 1998.
- Osnove korištenja i zaštite prostora za grad Trogir i općine Seget i Marina, Arching - Split, veljača 1996.
- Prostorni plan općine Trogir – Izmjene i dopune (Službeni glasnik općine Trogir broj 4/89), Urbanistički zavod Dalmacije, Split, 1988.
- Dopuna prostornog plana općine Trogir (Službeni glasnik općine Trogir broj 6/89, 8/90, 14/90), Urbanistički institut Hrvatske, Zagreb.
- Izmjene i dopune prostornog plana općine Trogir (Službeni glasnik općine Trogir broj 2/93), URBOS, Split, 1993.
- Generalni urbanistički plan mjesta Seget Donji (Službeni glasnik općine Trogir broj 1/93), Urbanistički institut Hrvatske, Zagreb, 1993.
- Studija prostora općine Trogir, Urbanistički institut Hrvatske, 1989.
- Provedbeni urbanistički plan "Turističko naselje Medena" (Službeni glasnik općine Trogir broj 1/92), Urbanistički institut Hrvatske, Zagreb, 1992.
- Prostornoga plana Splitsko – dalmatinske županije, Županijski zavod za prostorno uređenje, Split, 2002.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE SEGET

tekstualni dio

I OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značenje i posebnost područja Općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Na temelju Ustava Republike Hrvatske donesen je Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj po kojem su formirane županije, gradovi i općine. Od 20. svibnja 1998.godine Republika Hrvatska ima 21 županiju, 123 grada i 420 općina.

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi i upravi gradovi i općine su definirani kao jedinice lokalne samouprave, a županije kao jedinice lokalne uprave i samouprave.

Splitsko - dalmatinska županija kao jedinica lokalne uprave i samouprave ima u svom sastavu 16 gradova i 39 općina.

Splitsko-dalmatinska županija, XVII. u županijskom ustroju Republike Hrvatske obuhvaća 4.520 km² i ima 463.676 stanovnika. Sjedište je Županije u gradu Splitu. Osim kopnenog dijela kojeg čine obalni i zaobalni dio Županije, pripadaju joj još i otoci Brač, Hvar, Šolta, Vis, Drvenik Veliki i Mali i niz manjih otočića.

Kao dio južne Hrvatske zauzima najveći dio srednje Dalmacije. Prema popisu stanovništva iz 2001. u njoj živi 10,45% ukupnog pučanstva Republike Hrvatske, od čega Hrvati čine većinsko stanovništvo od 91%. Gustoća naseljenosti je 102,58 stanovnika/ km², što je smještava na četvrto mjesto u državi ne računajući Grad Zagreb.

Sukladno Zakonu o lokalnoj samoupravi i upravi općina je jedinica lokalne samouprave koja je osnovana u pravilu za područje više naselja koja

predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima njihova stanovništva.

Općinu Seget čini 6 naselja i to: Bristivica, Ljubitovica, Prapatnica, Seget Donji, Seget Gornji i Seget - Vranjica.

Ona je jedna od četiri jedinice lokalne samouprave nastale novim teritorijalnim ustrojem bivše općine Trogir od koje su, pored Općine Seget, nastali Općina Marina i Okrug gornji, te Grad Trogir.

Općina Seget sa svojih 4.904 stanovnika spada, po tom kriteriju, u skupinu srednjih općina u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj ima 41 općina čiji je broj stanovnika u rasponu od 4.500 do 5.000 stanovnika. U skupinama sa manjim brojem stanovnika od one u kojoj se nalazi općina Seget ima 243 općine u Republici Hrvatskoj, a u skupinama sa većim brojem stanovnika nalazi se 140 općina.

Položaj i značaj općine Seget u odnosu na Splitsko dalmatinsku županiju i Republiku Hrvatsku u najvećoj mjeri se izražava kroz raspoložive potencijale u turizmu i kroz razvojne mogućnosti u toj djelatnosti u budućnosti.

Gospodarstvo Županije vrlo je raznoliko, a zasniva se na prirodnim izvorima, pomorskoj orijentaciji, turizmu, ribarstvu i brodogradnji, stočarstvu i poljoprivredi, industriji, trgovini i bankarstvu, prometu i tercijarnim djelatnostima. Rudnog blaga nema, ali ima značajnih nalazišta građevnog materijala, kao kamena, tupine, sadre i morskog pijeska.

Općina Seget jedna je od 39 općina Županije, zauzima prostor od 79,08 km² i na tom prostoru živi prema popisu stanovništva iz 2001. godine 4.904 stanovnika od kojeg broja 95% čine Hrvati. Sjedište općine se nalazi u mjestu Seget Donji u kojem živi najveći broj stanovnika 2.466 ili 50,29 % od ukupnog broja stanovnika Općine prema popisu iz 2001. godine. Gustoća naseljenosti je 62,0 stanovnika po km². Na području Općine, osim Segeta Donjeg, nalaze se još i naselja Bristivica, Ljubitovica, Prapatnica, Seget Gornji i Seget Vranjica. Općina Seget se nalazi na morskoj obali, a na obalno područje otpada 3031 ha ili 38,3 %, a na kontinentalno 4877 ha ili 61,7 % površine Općine.

Iz podataka koji slijede moći će se sagledati temeljni podaci o stanju u prostoru općine Seget, kao i njihov udio u prostoru splitsko - dalmatinske županije i Republike Hrvatske.

* **Površina, stanovništvo, stanovi, domaćinstva i gustoća naseljenosti**

Područje	Povr. u km ²	Broj stanovnika 1981.	Broj stanovnika 1991.	Broj stanovnika 2001.	Stanovi 1981.	Stanovi 1991.	Stanovi 2001.	Kućanstva 1981.	Kućanstva 1991.	Kućanstva 2001.	Gustoća naseljen. St./km ²
R Hrvatska	56.610	4.601.469	4.784.265	4.437.460	1.381.434	1.575.644	1.421.623	1.423.862	1.544.250	1.477.377	78,39
Županija SD	4.520	436.680	474.019	463.676	-	144.330	138.491	124.495	139.763	144.366	102,58
Općina Seget	79,08	4.222	4.627	4.904	-	2.011	2.427	1.129	1.286	1.524	62,00
- Bristivica	22,03	674	534	427	-	168	-	190	149	139	19,38
- Ljubitovica	12,77	874	675	594	-	238	-	204	198	189	46,51
- Prapatnica	13,97	402	315	225	-	129	-	110	101	72	16,10
- Seget Donji	4,72	1.654	2.334	2.466	-	847	-	442	612	731	522,46
-Seget Gornji	21,87	228	177	169	-	85	-	74	56	55	7,73
-Seget-Vranjica	3,72	390	592	1.023	-	544	-	109	170	338	275,00
Seget u Žup. u %	1,74	0,97	0,98	1,06	-	1,39	1,75	0,91	0,92	1,06	-
Seget u RH u %	0,14	0,092	0,097	0,11	-	0,13	0,17	0,08	0,08	0,10	-

* Nisu raspoloživi podaci o stanovima u 1981. i 2001. godini na razini Županije i općine

Podaci iz prethodne tablice daju temeljni uvid u stanje u prostoru općine Seget, te kretanja u tom prostoru između stanja po popisu 1981., 1991. i 2001. godine. Isto tako podaci pokazuju relativne odnose promatrano statički i dinamički unutar općine Seget, na jednoj strani, te u odnosima na Županiju splitsko dalmatinsku i Republiku Hrvatsku, na drugoj strani.

Na temelju podataka iz prethodne tablice mogu se konstatirati slijedeće bitne tendencije i činjenice:

- Udio općine Seget u Županiji splitsko dalmatinskoj i Republici Hrvatskoj po površini je veći nego po drugim pokazateljima (stanovništvo i dr.) iz čega proizlazi manja gustoća naseljenosti nego na razini područja Županije i Države,
- Na razini ukupne općine Seget uočljiva je nešto brža dinamika povećavanja broja stanovnika, između dva popisa, nego na razini Županije i Države.
- Unutar općine Seget, promatrano po naseljima, uočljivo je statičko i dinamičko neravnomjerno opterećenje prostora gustoćom naseljenosti, što u projekcijama i politici razvoja u narednom razdoblju treba imati u vidu,
- Unutar općine Seget posebno su izraziti ekstremni pokazatelji gustoće naseljenosti određenih naselja, što znači da ima naselja koja se mogu

smatrati prenapučenima, na jednoj strani, te područja koja su demografski gotovo opustošena, na drugoj strani.

- Određeni pokazatelji ukazuju na iznad prosječnu razvijenost općine Seget u odnosu na Županiju i Republiku Hrvatsku (njen udio po broju stanova u komparaciji s udjelom po broju stanovnika). Međutim, tu treba ipak imati u vidu činjenicu da u tome imaju udjela i stanovi koji su funkciji odmora i povremeno se koriste.

Sa stajališta gospodarskih potencijala Općina Seget je značajna i za razinu Županije i za razinu Republike Hrvatske kao već afirmirana turistička destinacija, a posebno ako se promatra skupa sa gradom Trogir.

Općina Seget raspolaže, s obzirom na svoju veličinu po površini i po stanovništvu, značajnim turističkim smještajnim kapacitetima, a grad Trogir bogatim kulturno-povijesnim i graditeljskim naslijeđem. Zbog toga su u tom pogledu izuzetno komplementarni i moraju trajno i konstruktivno surađivati u dugoročnom planiranju, definiranju dugoročnijih i tekućih politika sveukupnog razvoja, a posebno gospodarskog i u okviru toga naročito turističkog.

Značaj Općine Segeta prema postojećim smještajnim turističkim kapacitetima bit će vidljiv iz slijedećeg pregleda:

- **Smještajni kapaciteti i turistički promet**

GRAD	Smještajni kapaciteti, stanje 31.08.1995.		Turistički promet po broju noćenja	
	Postelje		u 1998.g (I-IX)	
	Ukupno	Osn. objekti	Ukupno	Strani t.
R Hrvatska	609.263	205.234	30.231.128	25.413.724
Županija SD	87.164	34.432	3.882.469	3.089.089
Trogir	920	120	15.501	13.329
Seget	4.369	2.989	244.164	217.243
Seget u Žup. u %	5,0	8,7	6,3	7,0
Seget u RH u %	0,7	1,5	0,8	0,9

Izvor: SLJH-96

Prema prethodnoj tablici se može zaključiti da Općina Seget ima ne samo značajne smještajne turističke kapacitete, već i da su oni istovremeno

iznad prosječne kvalitativne strukture, što znači da je veliki udio kapaciteta u osnovnim objektima tj u hotelima i turističkim naseljima.

Pretežit dio postelja u osnovnim objektima nalazi u sastavu glavnog turističkog subjekta HUP Medena. Ovaj gospodarski subjekt raspolaže hotelom visoke B kategorije kapaciteta 1380 ležaja i apartmanskim naseljem od 189 apartmana prve kategorije.

Pored ovog turističkog subjekta postoji u Segetu i hotel Jadran, te hotel Bavarija i nekoliko privatnih većih pansiona.

Prethodna tablica pokazuje da se, prema podacima turističkog prometa u devetomjesečnom razdoblju 1998.godine, ti značajni potencijali još uvijek ne koriste odgovarajućim intenzitetom i da tu postoje rezervne mogućnosti za značajno povećanje turističkog prometa koje može imati bitnog utjecaja na ostale komplementarne djelatnosti, kao što su poljoprivreda, trgovina, ugostiteljstvo i razne usluge.

Od ostalih gospodarskih subjekata u Segetu vrijedno je spomenuti Jadroplastiku koja je dugogodišnji proizvođač proizvoda od plastike, te subjekte u eksploataciji i obradi tehničkog i arhitektonskog kamena i to Agan i Agankamen.

Pored navedenih gospodarskih subjekata u Segetu, kao i ostalim područjima u Zemlji, svakim danom je sve više malih privatnih poduzeća i obrta, posebno u trgovini, ugostiteljstvu i turizmu, te u raznim drugim vrstama usluga.

U Segetu egzistira i Poljoprivredna zadruga Seget, koja je orijentirana na opskrbu poljoprivrednika potrebnim reprodukcijским materijalom i otkupom dijela tržišnih viškova dijela poljoprivrednih proizvoda. Inače u Segetu Donjem postoje tradicionalni intenzivni proizvođači povrtlarskih kultura, posebno ranih, koji su svoje proizvode plasirali, pored Trogira i Splita, preko zadruge ili samostalno i na tržišta Zagreba, Ljubljane i drugih mjesta u Sloveniji.

Cijelim područjem Općine prevladava reljef, karakteristike kojeg su kraške uvale i udoline koje se provlače između ne tako strmih vapnenačkih grebena. Najviši brdski greben Vilaja (Crni vrh - 739 m) i Labinštica (701 m) nalaze se na sjevernom i sjeveroistočnom rubu općine. Osim njih za spomenuti je još Boraju (675 m) i Veliki Jelinak (581 m). Kopneno područje je blago brežuljkasto s nizom uvala uvala i ponikava. Najveći dio prostora ima lošu kvalitetu biljnog pokrova kraških karakteristika. Prirodna šumska vegetacija na

području Općine uglavnom je jako degradirana, jer je pretvorena u šikaraste oblike. Prostor je uglavnom obrastao makijom a samo mjestimično nalaze se manje površine obrasle borovom šumom koje su još opožarene u proteklim godinama pa je i tako nevelika površina pod šumskim pokrovom smanjena. Vegetacija najviših vrhova (Crni vrh i Labinštica) na sjevernom i sjeveroistočnom rubu Općine, zbog pojačanih kontinentalnih utjecaja, odgovara višim gorskim grebenima, poput Promine i Mosora.

Poljoprivrednim tлом visoke kvalitete područje općine je deficitarno. Bonitetne klase pretežno pripadaju trećoj do petoj bonitetnoj klasi zemljišta.

Slatkovodne vegetacije nema, jer nema na području Općine ni površinskih vodotokova.

Uvale i doline između vapnenih grebena i danas su još djelomično pod poljodjelskim kulturama jer jedino u zagorskom dijelu Općine postoje još nešto veće površine obradivog zemljišta. Veće kraške udoline na području Zagore su udolina Ljubitovice, Bristivice, Segeta Gornjeg i Prapatnice.

Najveći dio kopna izgrađen je od propusnih karbonatnih stijena pretežno vapnenaca koji su izrazito vodopropusni. To su vapnenački tereni bez površinskih voda.

Kako najveći dio prostora izgrađuju karbonatne stijene, vapnenci i dolomiti, u tom dijelu obzirom na njihovu propusnost nema površinskih tokova i izvorskih voda pogodnih za piće. Bez obzira na relativno visok godišnji prosjek oborina (900-1400 mm), na ovom području vlada velika oskudica vode. U vrijeme obilnijih kiša (uglavnom u zimskom periodu) na ovom se području javljaju bujični tokovi.

Područje nije bogato mineralnim sirovinama. Na ovom prostoru jedino ima nalazišta arhitektonskog i tehničkog kamena. Eksploatacijsko polje te vrste nalazi se na obroncima Sv. Ilije a datira još iz rimskih vremena.

Ovo područje je seizmotektonski aktivno, pa se mogu javiti potresi na cijelom području. Područje Općine nalazi se prema privremenoj seizmičkoj karti u VII. stupnju MCS ljestvice.

Područje Općine ima blagu mediteransku klimu. Na obali je utjecaj bure razmjerno slabiji nego u drugim dijelovima Dalmacije, a utjecaj juga je vrlo izražen, na što ukazuje i biljni pokrov. Zime su blage bez jakih bura i neugodno hladnih dana. Priobalje je poznato po sunčanim danima. Godišnja vrijednost

insolacije je oko 2660 sati ili u prosjeku 7,3 sata dnevno. Srednja godišnja temperatura iznosi 16 ° C. Srednja temperatura zimi je 8,2 ° C, a ljeti 24,8 ° C. Srednje najniže temperatura ne spuštaju se ispod 4 ° C, a srednje najviše ne prelaze 30 ° C. Na području Općine godišnje padne 900-1400 mm oborina. Na većoj udaljenosti od mora količina oborina je veća, kao i u višim predjelima.

U prometnom smislu područje Općine Seget svoju relativno dobru pristupačnost zasniva u prvom redu na mreži javnih cesta. Prema svom društvenom, prometnom i gospodarskom značenju mrežu javnih cesta u Republici Hrvatskoj sačinjavaju državne ceste koje povezuju cjelokupni teritorij Hrvatske i vezuju ga na mrežu glavnih europskih cesta, županijske ceste koje povezuju područja jedne ili više županija, te lokalne ceste koje su od značaja za teritorij Općine.

Područjem Općine Seget prolaze slijedeće dionice javnih cesta:

- Državne ceste

D8 - pravca Rijeka - Zadar - Šibenik - Split - Dubrovnik, duljine 4,9 km

D58 - pravca Šibenik - Boraja - Trogir - Split - Dubrovnik, duljine 20,5 km

- Županijske ceste:

Ž 6112 - pravca Prgomet - Prapatnica, duljine 2,3 km

Ž 6129 - pravca Blizna Donja - Bristivica, duljine 7,3 km

Ž 6132 - pravca Sorići - Seget Donji, duljine 3,1 km

Ž 6133 - pravca Seget Donji - Trogir, duljine 1,1 km

- Lokalne ceste

L 65075 - pravca Primošten - Bristivica, duljine 2,5 km

L 65053 - pravca Gustirna - Vrsine - Vranjica, duljine 1,1 km

Ukupna duljina javnih cesta na području Općine Seget je 43,3 km od čega je 25,4 km (58,6%) državnih cesta, 13,8 km (31,9%) županijskih i 4,10 km (9,5%= lokalnih cesta). Značajno učešće državnih cesta u mreži javnih cesta na području Općine Seget ukazuju na geoprometni značaj ovog područja. Pri tome najznačajniju ulogu ima longitudinalni jadranski pravac državne ceste D8. Međutim, u zadnjem desetljeću sve veći prometni značaj poprima i državna cesta D58. Podaci o brojanju prometa na cestama Republike Hrvatske za 1997. godinu ukazuju da je na stalnom brojačkom mjestu u Marini zabilježen prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) od 3206 vozila/dan i prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) od 6155 vozila/dan. Za isti period na brojačkom mjestu u Segetu

Donjem, a na pravcu državne ceste D 8 zabilježen je PGDP = 3140 vozila/dan i PLDP = 4144 vozila/dan. Navedeni analitički podatci ukazuju na sve veći značaj tranzvezalnog pravca državne ceste D58, o čemu svakako treba povesti računa u postupku daljnjeg planiranja.

1.1.2. Prostorno-razvojne i resursne značajke

Općina Seget, iako spada u skupinu srednjih općina u R Hrvatskoj, može se okarakterizirati kao općina sa dosta izraženim različitostima i neravnomjernostima i po rasporedu stanovništva i po rasporedu prirodnih i stvorenih resursa i potencijala.

Priobalna naselja Seget Donji, Seget Gornji i Seget Vranjica po površini čine 38,3 % općine Seget, a u njima živi 74,59 % ukupnog stanovništva. U naseljima Seget Donji i Seget Vranjica koncentrirani su gotovi svi postojeći značajniji gospodarski subjekti. Tu su smješteni svi postojeći turistički smještajni kapaciteti i to kako oni u okviru turističkih gospodarskih subjekata, tako i oni u privatnom vlasništvu: sobe, apartmani, pansioni, restorani itd.

Na području priobalnih naselja, iako su ukupne površine male i parcele usitnjene, smješteno je kvalitetno zemljište sa idealnim klimatskim uvjetima za proizvodnju mediteranskih poljoprivrednih kultura, te za povrtlarske kulture koje ranije dozrijevaju i dolaze na tržište, nego na drugim područjima.

Bez obzira na činjenicu da su ovi prostori dosta angažirani i iskorišteni u dosadašnjem nedovoljno racionalnom i skladnom razvoju turizma, stanogradnje i dr. još uvijek se mogu smatrati značajnim razvojnim resursima za razvoj turizma, mediteranske poljoprivrede i povrtlarstva, kao i njima komplementarnih djelatnosti.

Kad su u pitanju područja i naselja u zagorskom dijelu onda treba konstatirati da su sada u svakom pogledu razvojno zapuštena i da njihova razvojna valorizacija tek slijedi u budućnosti.

S obzirom na malu gustoću naseljenosti i izrazite migracije stanovništva prema primorskim dijelovima općine, te Trogiru i Splitu u proteklom razdoblju, potencijali zemljišta zagorskog dijela općine, iako nije visoke vrijednosti, ni

približno nije do sada adekvatno korišteno. Ta činjenica može u budućnosti biti jedna od razvojnih prednosti s obzirom na ekološku očuvanost i suvremene zahtjeve i trendove u pogledu proizvodnje zdrave hrane, te za obiteljsku ekstenzivnu poljoprivrednu i stočarsku proizvodnju itd.

Osim toga u zagorskom dijelu prirodni krajobraz udoline Bristivice s Labinšticom na istočnom kraju Općine osim mogućnosti za unapređenje i razvoj poljodjelske djelatnosti također predstavlja vrijedan prostor koji čini značajan resurs za razvoj specifičnih oblika turizma i rekreacije.

Mogućnost iskorištavanja mineralnih sirovina nije dovoljno istražena a također moguće predstavlja prirodni resurs o kojem treba povesti računa unatoč činjenici što eksploatacijska polja bez razlike uništavaju prirodni krajobraz. Prema dostupnim podacima na području Općine postoji nalazište arhitektonskog i tehničkog kamena koji se iskorištava u kamenolomu iznad Segeta Donjeg na padinama brda Sv. Ilije.

More je značajni prirodni resurs koji je uz prirodnu šumu u obalnom području bio začetnik razvoja turističke djelatnosti na ovom području koja danas predstavlja vodeću gospodarsku granu Općine, također je cijelo morsko područje pogodno za ulov ribe, a uz to na zapadnom dijelu morskog prostora koje pripada Općini Seget postoje prirodni uvjeti za razvoj marikulture. Aktivnosti uzgoja marikulture (uzgajalište školjki i riba) već postoje u neposrednoj blizini u Marinskome zaljevu, a prema nekim istraživanjima taj prostor je vrlo pogodan za uzgoj kamenica i dagnji.

Prirodnim i stvorenim vrijednostima, a u prvom redu obalnog područja koje je značajni resurs turističkog razvoja Općine Seget doprinosi i kvalitetna prometna povezanost. Mada je za prometne tokove najznačajniji longitudinalni pravac Jadranske turističke ceste, u posljednje vrijeme sve veću ulogu dobiva i pravac Seget Donji - Prapatnica - Ljubitovica - Šibenik kao kvalitetna alternativa prethodnom. Ovim prometnicama se ostvaruje i najveći dio priliva motoriziranih turista splitsko dalmatinske regije.

Cestovna prometna mreža relativno dobro povezuje cjeloviti prostor Općine Seget, ali se pri tome javlja problem kvalitete prometnica koje nisu pogodne za brzi i efikasni promet.

Druga značajna komponenta prometnog sustava a naročito u pogledu daljnjeg razvoja turističke djelatnosti Općine Seget je relativna blizina i povoljni položaj zračne luke.

Spomenici spomeničke i ambijentalne cjeline na području Općine Seget također su resurs u kojem treba voditi računa posebno stoga što je turizam značajna gospodarska grana. O obnovi, očuvanju i adekvatnoj prezentaciji spomeničke baštine treba posvetiti dužnu pozornost.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Od dokumenata prostornog uređenja šireg područja izrađena je i usvojena Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, temeljem koje je izrađen Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije.

Donesen je Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije sa kojim je u postupku izrade i donošenja usklađivan i ovaj Plan.

Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije utvrđeni su pored ostaloga uvjeti razgraničenja prostora prema namjeni, kriteriji za smještaj gospodarskih i društvenih djelatnosti u prostoru, te uvjeti za određivanje veličine i korištenja građevinskih područja kao i uvjeti uređivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru.

U okviru ovoga Plana razmatran je i prostor Općine Seget.

Prostorni plan uređenja Općine Seget dodatno je usklađen sa ovim Planom kao planom šireg područja.

Također je na snazi Prostorni plan bivše općine Trogir u okviru kojeg je razmatran i prostor današnje Općine Seget.

Prostorni plan općine Trogir izrađen je 1979. godine i više puta mijenjan. Posljednja cjelovitija izmjena Plana izrađena je 1989. godine. Tom prilikom usklađene su građevinske zone Zagorskog dijela sa stvarnim stanjem, obzirom da u Planu iz 1979. zbog neadekvatnih podloga nisu bila obrađena na odgovarajući način. Također je Plan dopunjen smjernicama za izradu planova užih područja te odredbama za provođenje. Osnovna koncepcija Plana kao i

razvojni elementi iz 1979. nisu predmet preispitivanja pa i dalje ostaju podlogom za dimenzioniranje daljnjeg razvoja u prostoru. Plan analizira postojeće stanje i prostorne posebnosti te postavlja buduće pravce razvoja koji se temelje na postojećim resursima industrije i turizma uz osiguranje dobre prometne infrastrukture i uspostave kriterija za namjenu, korištenje i zaštitu prostora. Ukupni razvoj područja nije se odvijao u skladu s planiranim. Preoptimistički su postavljene projekcije broja stanovnika za 2100 godinu što se ogledalo u planiranoj organizaciji i namjeni prostora cijele bivše općine Trogir.

Najveći broj funkcija na kojima se temelji gospodarski razvitak planira se na širem obalnom području Trogira kao centru bivše općine. Ova činjenica povlači za sobom veliku koncentraciju stanovništva na gradskom i obalnom području što je suprotno današnjim težnjama.

Time se poticalo iseljavanje iz zaleđa u priobalno i gradsko područje, što se kroz bolju prometnu povezanost, jednakomjerniji raspored gospodarskih sadržaja kao i podizanje ukupnog komunalnog i urbanog standarda moglo spriječiti i potaknuti zadržavanje stanovništva u matičnim naseljima.

Česte izmjene i dopune ovog Plana vrlo često su bile uvjetovane osim potrebama za usklađivanjem s novim zakonskim propisima i sankcioniranjem bespravne izgradnje u priobalju na koji način je dolazilo do povećanja građevinskog područja prije nego su mogućnosti prethodnih bile potrošene, što je za neminovnu posljedicu imalo neracionalno korištenje prostora, te malu gustoću naseljenosti i izgradnje.

Za prostor Općine Seget izrađena su još i dva prostorna plana manjeg prostornog obuhvata i to Generalni urbanistički plan mjesta Seget Donji i Provedbeni urbanistički plan turističke zone Medena i dio naselja Vranjica.

Generalni urbanistički plan mjesta Seget Donji izrađen je 1993. godine temeljem obveze iz Prostornog plana općine Trogir.

Obuhvat GUP-a iznosi 146,0 ha od čega 37,0 ha ili 26% površine nije predviđeno za izgradnju. Plan razmatra središte naselja Segeta Donjeg te određuje organizaciju i namjenu površina središnjeg dijela naselja. Pored rješenja svih vidova infrastrukture sadrži režime uređenja prostora i odredbe za provođenje. Ovo je prostorni plan relativno novijeg datuma izrade, izrađen prije donošenja novog Zakona o prostornom uređenju i Zakona o izmjeni i dopuni tog Zakona, ali ne predstavlja prepreku za izdavanje lokacijskih dozvola. Tijekom

vremena u kojem se primjenjuje za napomenuti je da je pretežno poslužio za izdavanje lokacijskih dozvola za izgradnju individualnih stambenih građevina dok je izostala realizacija središnjih sadržaja naselja zbog niza poznatih razloga. Pošto bez obzira na svoju današnju aktualnost regulira način izgradnje u ovom prostoru treba ga ostaviti na snazi dok god to Zakon dopušta.

Provedbeni urbanistički plan turističke zone Medena i dio naselja Vranjica donesen je početkom 1992.godine i to samo za turističku zonu Medena, jer za dio naselja Vranjica nije mogao biti donesen zbog brojnih primjedbi građana i nemogućnosti rješavanja imovinskopravnih problema.

Ukupni obuhvat plana iznosi 113,0 ha, od čega cca 90,0 ha otpada na turističku zonu Medena. Plan je samo djelomično realiziran. Ipak zbog toga jer postojeći Provedbeni plan predstavlja zaštitu vrijednog obalnog i šumskog prostora, poželjno ga je ostaviti na snazi do Zakonom dopuštenog roka.

Obzirom na gore izneseno evidentno je da je u ovom času moguće govoriti jedino o obavezama koje proizlaze iz Strategije prostornog uređenja te Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske. Obzirom da je u tijeku izrade ovog Plana usvojen Prostorni plan Županije naknadno je prostorni plan uređenja Općine Seget usklađen i sa ovim planom.

Ostali prostorni planovi šireg područja su toliko stari i izrađeni na pretpostavkama koje danas nisu prihvatljive da ih se ne može, osim u manjim segmentima i to onim koji se odnose na stanje u prostoru, koristiti.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

Prostor Općine Seget pripadao je donedavno prostoru općine Trogir, pa se imajući u vidu tu činjenicu ovaj prostor razvijao na način koji ne bi trebalo podržavati u budućnosti, jer je izrazito potenciran neusklađen razvoj gradskog i obalnog područja u odnosu na područja u zagorskom dijelu. Isto tako se razvoj današnjeg općinskog središta Segeta Donjeg više odvijao kao satelitskog naselja bolje razvijenog Trogira, nego samostalnog središnjeg naselja današnje novoformirane Općine koje već samo iz toga razloga mora imati razvijenije neke središnje funkcije.

Neusklađenost u razvoju ovog područja znak su nepostojanja razvojne politike kako u Dalmaciji, tako i u cijeloj državi, jer je vidljivo da se u prošlosti nije vodilo računa o ujednačenom razvoju cjelovitih područja odnosno o traženju načina da razvijenija područja, što se u ovom slučaju odnosi na priobalni dio koji pokrivaju naselja Seget Donji i Seget Vranjica, povezuju svoj razvoj s područjima u zaleđu i na taj način potiču ravnomjerniji razvoj.

Prirodna obilježja pružaju mogućnost razvitka ovog područja. Prvenstveno vrlo vrijedno priobalno područje, uz more je i do sada bilo prirodni resurs najveće vrijednosti i pokretač osnovnog gospodarskog razvitka.

U priobalnom području gdje postoje značajni turistički smještajni kapaciteti neophodna su nastojanja u narednom razdoblju da se ti kapaciteti osuvremene i koliko je moguće prilagode aktualnim trendovima na turističkom tržištu, odnosno zahtjevima turističke klijentele.

Novi turistički kapaciteti trebaju biti uglavnom u funkciji obogaćivanja ukupne turističke ponude na području Segeta i Trogira i to kako sa stajališta vrste smještaja, tako i sa stajališta kvalitete i asortimana usluga.

Pored toga u priobalnom dijelu prostora za razvoj mogu i trebaju naći razne turizmu komplementarne djelatnosti, koje će doprinositi kvaliteti ukupnog turističkog proizvoda. U uvjetima slobodnog tržišta i visokog stupnja liberalizacije poslovanja u priobalnom području Općine mogu se razvijati i sve druge djelatnosti koje ne ugrožavaju turizam kao temeljnu i ključnu u ukupnom gospodarstvu. Planovima i razvojnom i drugim politikama ne smije se sputavati poduzetničke aktivnosti postojećih i budućih malih poduzetnika, već naprotiv treba stvarati povoljnu poduzetničku klimu i ukupno okruženje za realizaciju novih poduzetničkih pothvata koji će doprinijeti boljem korištenju postojećih resursa i kapaciteta.

Iskorištavanje mora također ima značajnu ulogu u gospodarskome razvoju ovoga područja jer postoji mogućnost ulova ribe na cijelom morskom prostoru koji pripada Općini, a prema svojim prirodnim karakteristikama i provedenim istraživanjima također postoje mogućnosti, prema Prijedlogu prostornoga plana Županije, na zapadnom dijelu akvatorija Općine za uzgoj marikulture.

U zaobalno prostoru i u naselju Seget Gornji postoje povoljni prirodni uvjeti za razvoj poljoprivrede i stočarstva. Poljoprivredne površine pretežno su na području Ljubitovice, Prapatnice, Bristovice i Segeta Gornjeg.

Pedološka osnova i klima i reljef pružaju mogućnost za razvoj, ali nedostatak vlage, posebno u ljetnim mjesecima, ograničavajući su faktori za bolju iskorištenost poljoprivrednih površina.

Međutim treba ustvrditi da je velika većina poljoprivrednog zemljišta na ovom prostoru zapuštena i degradirana. Može se reći da oko 70% poljoprivrednog zemljišta od ukupno 2.858 ha nije privedeno osnovnoj svrsi. Osim toga poljoprivredne površine uglavnom čine vrlo usitnjeni posjedi ili posjedi na strmim terenima koji su na klasičan način mogli biti uz mukotrpan rad i obrađivani ali u današnjim uvjetima teško je za očekivati obradu poljoprivrednog zemljišta bez upotrebe mehanizacije a k tome i vrlo neracionalno. Nešto veći poljoprivredni posjedi prostiru se na području Prapatnice i Ljubitovice. Mogućnost okrupnjavanja poljoprivrednih posjeda bio bi korak ka racionalnijem iskorištavanju danas brojnih zapuštenih poljoprivrednih površina obraslih makijom.

U zagorskom dijelu postojeće poljoprivredne i druge površine treba nastojati valorizirati kroz proizvodnju zdrave hrane životinjskog i biljnog porijekla, koja će biti dijelom orijentirana u plasmanu na priobalno područje. U tom području u narednom razdoblju treba raditi na osmišljavanju specifičnih vidova turizma bilo kroz jednodnevne izlete s priobalnog područja, bilo kroz organizaciju smještajnog seoskog turizma.

Na ovim prostorima mogu egzistirati ekstenzivne poljoprivredne i stočarske proizvodnje u mješovitim obiteljskim gospodarstvima i naglaskom na kvalitetu, a ne na prinose.

Zaobalni dio segetske općine u narednom razdoblju može biti interesantan za lokaciju malih proizvodnih pogona zbog male cijene zemljišta i relativno dobrih prometnih veza. To će svakako trebati poticati ekonomskim mjerama sa razine Općine i sa razine Županije i Države.

Buduća valorizacija tih prostora proizići će i iz suvremenih trendova bježanja od življenja u velikim urbanim koncentracijama, gdje su i velike koncentracije socijalnih i svakih drugih problema. Isto tako tome će doprinositi

sve teže rješavanje temeljnih životnih problema u urbanim sredinama (posao, stan i dr.).

Na području Općine ukupna površina pod šumama iznosi 4460,93 ha. Najveća i najbujnija šumska površina nalazi se u priobalnom dijelu na području turističkog kompleksa Medena veličine cca 43 ha. Ostale veće površine gospodarskih šuma nalaze se u zaobalnom dijelu Općine.

Kako su pošumljene površine od značaja za razvoj naročito specifičnih vidova turističkih i rekreacijskih djelatnosti to treba težiti unapređenju ovih površina kako one ne bi bile ograničavajući faktor za razvoj ovih djelatnosti. Stoga težnja mora biti pošumljavanje ogoljelih i opožarenih područja.

Kako su površine ostalog šumskog zemljišta značajne i iznose 1794 ha ili čak 22,68 % veličine Općine, a najveći dio tih površina je pokriven makijom, degradiranim biljnim pokrovom ili gotovo bez ikakvog raslinja, treba težiti sustavnom pošumljavanju tih površina. U međuvremenu na tim površinama treba stimulirati razvoj stočarstva.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.1.1. *Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava*

Područje Općine Seget imalo je u proteklom razdoblju izrazito neujednačen razvoj naselja obzirom da je sačinjavalo dio bivše općine Trogir u kojoj se grad Trogir s pripadajućom širom gravitacijskom zonom ubrzano razvijao što se negativno odrazilo na sva naselja današnje Općine Seget uključujući i njeno današnje središte Seget Donji. Dosadašnji društveno gospodarski razvitak bio je usmjeren prema najpovoljnijem obalnom prostoru ne povezujući ga razvojno sa površinski znatno većim prostorom zaleđa što ima za posljedicu stagnaciju u razvoju tog prostora.

Iz tog razloga razvojnu politiku treba usmjeriti tako da osigura što ravnomjerniji i usklađeniji razvoj cjelovitog područja kod čega prioritetnu ulogu u poticanju tog i takvog razvoja zauzima razvoj infrastrukture.

Da bi se doprinijelo razvoju naselja trebat će omogućiti i poticati izgradnju dobre i funkcionalne prometne mreže kako bi se naselja povezala sa centrima na obali. Radi potrebe ostvarenja policentričnog i uravnoteženijeg regionalnog razvitka kao i zahtjeva za boljim unutarnjim međusobnim povezivanjem potrebno je svu pažnju posvetiti planiranju i izgradnji prometnica svih kategorija. Izgradnja dobre prometne mreže omogućit će zadržavanje stanovništva i gospodarstva u matičnim naseljima bez potrebe preseljenja u razvijenija područja

Seget Donji kao središte lokalne samouprave treba razvijati, adekvatno značaju koje je time dobilo, kao naselje s većim brojem središnjih funkcija tim više što se u razdoblju kada je pripadalo području bivše općine Trogir razvijao uglavnom kao prigradska zona Trogira.

Naselje Seget Donji prema svojoj funkciji kao i prema broju stanovnika ima kategoriju većeg lokalnog središta. Ostala naselja Općine kao što su Seget Vranjica, Bristivica i Ljubitovica imaju kategoriju manjeg lokalnog središta dok Prapatnica i Seget Gornji imaju kategoriju ostalih naselja.

Naselja u Općini Seget različitih su veličina i karakteristika.

U cjelini gledano prilično su raštrkana i po broju stanovnika vrlo mala. Rast pokazuju isključivo naselja na obali Seget Donji i Seget Vranjica i to prostornim oblikom i brojem stanovnika, dok naselja Zagore pokazuju veći ili manji pad. U većini slučajeva, naročito se to odnosi na naselja u Zagori, koje karakterizira raštrkani tip naselja koji sačinjava veliki broj zaselaka. Ovakav tip organizacije naselja ima uticaja na opremanje naselja središnjim funkcijama jer u tom slučaju samo jedan zaselak uzima funkciju središta.

Nadalje jedan od osnovnih ciljeva prostornog razvoja je očuvanje vrijednosti prirodnog krajolika kako u priobalju tako i u zagorskom djelu radi omogućavanja i poticanja razvoja svih vidova turizma, kao funkcije izuzetnog značaja za razvoj ne samo prostora Općine već i Županije. Radi toga ne samo očuvanje vrijednosti prirodnog krajolika, kao što je u obalnom području veliki kompleks borove šume u Medenoj, već i podizanje vrijednosti krajolika u zaleđu pošumljavanjem i ozelenjavanjem ogoljelih i opožarenih površina, moraju biti

prioritetni ciljevi budućeg razvoja. To se također odnosi i na privođenje osnovnoj svrsi brojnih zapuštenih i degradiranih poljoprivrednih površina u udolinama Bristivice, Prapatnice, Ljubitovice i Segeta Gornjeg. Ipak kao preduvjet razvoja naročito zagorskog dijela Općine i postizanje prethodno izrečenih ciljeva je stvaranje preduvjeta u prvo vrijeme za zadržavanjem a zatim i za povratkom stanovništva u matičnim zagorskim naseljima što podrazumijeva osuvremenjivanje uvjeta života i rada u tim područjima. S tim u vezi prethodno spomenuti razvoj prvenstveno prometne infrastrukture ali ne manje važan razvoj i ostalih vidova infrastrukture koji omogućavaju relativno udoban i suvremen način života i u naseljima koja su nešto udaljenija od središta.

Kroz sagledavanje dosadašnjeg razvoja prometne infrastrukture kao temeljni cilj nameće se preispitivanje funkcije prometa i infrastrukture u budućem razvoju Općine Seget, te temeljem ispitanih mogućnosti utvrđivanje optimalne mreže prometnica i objekata prometne infrastrukture.

Dosadašnji razvoj cestovne prometne infrastrukture karakterizira bitno vremensko kašnjenje pojedinačnih akcija u realizaciji iste, a naročito nakon izgradnje Jadranske turističke ceste, a današnje državne ceste D8 realizirane početkom šezdesetih godina ovog stoljeća kojom je označen početak intenzivne i često nekontrolirane urbanizacije obalnog područja te razvoja turističke djelatnosti. Iako se već početkom sedamdesetih godina ukazala potreba izgradnje obilaznice Trogira na dionici Jadranske turističke ceste od Seget Vranjica do Plana njena realizacija i puštanje u promet dočekali su 1986 godinu. Današnja trasa državne ceste D8 od zapadne granice Općine Seget do Sorića najvećim svojim dijelom prolazi kroz urbanizirano područje, smetnja je daljnjem razvoju i uzrok stalnog ugrožavanja ljudi i okoliša. Slična je situacija i na trasi ove prometnice do Marine. Zbog toga se kao jedan od prioriteta zahtjeva postavlja i utvrđuju optimalne alternativne trase ovom cestovnom pravcu. S druge pak strane sve naglašeniji prometni značaj transverzalnog pravca državne ceste D58 zahtijeva i bitno kvalitetniji način sagledavanja trase ovog pravca, na način da se izbjegnu danas prisutne serpentine kao i nepregledni zavoji na dionici od spoja sa državnom cestom D8 do zaseoka Donji Tomaši. Međutim primarno značenje u daljnjem razvoju funkcije cestovnog prometa i cestovne infrastrukture Općine Seget imat će izgradnja jedne od cesta najvišeg državnog značenja - Jadranske autoceste. Naime, strategijom prostornog

uređenja republike Hrvatske kojom je predložena primarna cestovna mreža tj. mreža autocesta i brzih cesta u republici Hrvatskoj utvrđena je i trasa Jadranske autoceste, a polžena sjeverno od željezničke pruge Knin - Perković - Split u zapadnom dijelu Splitsko dalmatinske županije. neposredno uz istočnu granicu Općine Seget Jadranska autocesta biti će vezana sa priobalnim područjem spojnom cestom od čvora Prgomet do čvora Plano na državnoj cesti D8, a preko kojeg se ostvaruje povezivanje priobalnog dijela Općine Seget. Zbog skladnog i uravnoteženog razvoja cjelovitog područja Općine Seget bitno je planirati i kvalitetan spoj državne ceste D58 na ovu primarnu mrežu, a za što je najpogodnija županijska cesta Ž6112 cestovnog pravca Prgomet - Prapatnica. Prema Prijedlogu prostornoga plana Županije planirana je na istočnome dijelu Općine još i mogućnost izgradnje ceste koja bi povezivala Seget Gornji i Trogir.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Najznačajniji prirodni izvor na području Općine Seget od značaja za prostor Županije je more i morska obala. Kako je ovaj prostor u posljednjem razvojnom periodu bio izložen naglom naseljavanju i izgradnji došlo je do ugrožavanja mora, morske obale, i prostora neposredno uz morsku obalu kako izgradnjom tako i drugim vrstama onečišćenja.

Korištenje morskoga akvatorija u prošlosti je obilježeno nekontroliranim izlovom ribe, a kako je ovaj prostor morskoga akvatorija Općine Seget od značaja za razvoj bioloških vrsta, predlaže se određeni oblik zaštite kako bi i nadalje mogao uz ograničenja ostati prostor pogodan za obavljanje djelatnosti morskoga ribolova. To znači da će se na ovom prostoru moći i u budućnosti obavljati djelatnost morskoga ribolova ali uz zabranu upotrebe većega broja ribolovnih akata upravo u cilju racionalnoga korištenja ovog važnog prirodnog izvora.

Pošto je korištenje morskog i obalnog prostora vezano u pravilu za razvoj turizma koji predstavlja značajnu gospodarsku granu za razvoj Županije a zasigurno najvažniju gospodarsku djelatnost za razvoj Općine Seget ovom prostoru i načinu njegovog korištenja treba posvetiti posebnu pažnju. U tom smislu turizam kao gospodarsku granu bit će potrebno razvijati na potpuno

drugim principima od dosadašnjih. Tako u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske prednost treba dati rekonstrukciji postojećih objekata a samo iznimno izgradnji novih objekata i to po mogućnosti na područjima kojima je potrebna sanacija terena bilo koje vrste a ne na atraktivnim lokacijama. Turističke zone , koje su utvrđene u važećim prostornim planovima, u kojima su već djelomično ili u cjelini izgrađeni planirani smještajni i drugi kapaciteti, trebat će prioritarno prestrukturirati i dograđivati. Navedene principe uređenja turističkih zona treba u potpunosti primijeniti i na turističku zonu Medena.

Naime kako na tom prostoru već postoji izgrađeni hotelski kompleks, apartmansko naselje i auto camp upravo u cilju racionalnog korištenja tog prostora i izgradnje do održivih kapaciteta povećanje broja novih smještajnih kapaciteta ne bi bili u funkciji postizanja tog cilja. Stoga prestrukturiranje postojećih kapaciteta, prvenstveno kapacitet auto kampa u neke druge oblike turističke ponude bilo bi bolje rješenje. Također prostor prirodnog šumskog kompleksa u Medenoj bitno doprinosi atraktivnosti turističke ponude ovog lokaliteta pa ga treba po mogućnosti očuvati u što izvornijem obliku oplemenjujući ga onim sadržajima koji boravak gostiju na tom prostoru mogu obogatiti raznim vrstama turističke ponude te podizanja standarda boravka u tom prostoru.

Poljodjelske površine visokih bonitetnih klasa deficitarne su na području Općine Seget te treba težiti njihovom racionalnom iskorištavanju i njihovom korištenju isključivo u poljodjelske svrhe posebno iz razloga što je u prošlosti dolazilo do njihovog sustavnog smanjivanja na uštrb najčešće građevinskog zemljišta. Za napomenuti je da se veće površine poljodjelskog zemljišta viših bonitetnih klasa nalaze na području katastarske općine Seget u kojoj je u proteklom razvojnom razdoblju došlo do nagle i nekontrolirane izgradnje upravo na poljodjelskom zemljištu viših bonitetnih klasa. Preostale oaze takvog zemljišta nisu više grupirane u veće površine već su raskomadane bilo izgradnjom stambenih objekata ili objektima prometne infrastrukture pa se samim tim njihova podobnost za iskorištavanje u poljodjelske svrhe bitno smanjila zbog zagađenja ispušnim plinovima uz frekventne prometnice ili neadekvatnom izgradnjom ostale komunalne infrastrukture koja također zagađuje te površine i čini ih nepodesnima za poljodjelsku proizvodnju.

Iz tog razloga potrebno je voditi računa da se onemogući i ograniči korištenje kvalitetnog poljodjelskog zemljišta u nepoljodjelske svrhe tim više što je utvrđena rastuća potražnja za tlom i njegovim prirodnim bogatstvima. Korištenje poljodjelskog zemljišta potrebno je provoditi na razne načine ali s ciljem zaštite poljodjelskog tla i očuvanja biološke raznolikosti i osiguranja okoliški povoljnih učinaka. Poljodjelsko zemljište u cilju njegove zaštite bit će preporučljivo koristiti na održiv način jer bi u protivnom moglo doći do njegova uništavanja.

Pašnjake površine kojih također ima na ovom prostoru bit će potrebno koristiti na način da se omogući razvoj stočarstva kao značajnije gospodarske grane.

Šumske površine su značajne na prostoru Općine Seget ali njihova kvaliteta nije odveć velika. To su uglavnom gospodarske šume sa ne odveć kvalitetnim biljnim pokrovom. Kao i u ostalom primorskom prostoru Republike Hrvatske šumske površine koriste se najviše u gospodarske i rekreacijske svrhe. Osim ovih šume imaju i socijalnu i ekološku te estetsku i rekreacijsku funkciju posebno u turističkim područjima. Kako se ozelenjavanjem krša veoma poboljšavaju uvjeti života, pošumljavanje kraškog područja od velikog je značenja. Iz tih razloga potrebno je doprinositi očuvanju i povećanju šumskih površina te stalno podizati njihovu kvalitetu. Štoviše bit će potrebno u kraškom području ne samo štiti postojeće šumske površine već obnoviti pošumljavanjem svaku uništenu šumsku površinu te pošumljivati nove. Izuzetno ukoliko se ukaže potreba za prenamjenom šumskih površina bit će potrebno osigurati u zamjenu nove površine pod šumama.

Na području Općine na brdu Sv. Ilija smješten je kamenolom za eksploataciju tehničkog i arhitektonskog kamena. Obzirom da eksploatacija kamena ima određeno značenje za gospodarski razvitak ove Općine ista će se nastaviti i u budućnosti. Međutim unatoč koristi koju nosi s jedne strane, s druge bez razlike uvijek uništava krajolik, očuvanje prirodnih vrijednosti kojeg je od iznimnog značenja za Općinu čija osnovna gospodarska grana je turizam.

Posebno ovo dolazi do izražaja s toga što je lokacija kamenoloma koji datira još iz antičkih vremena na jugoistočnim padinama brda Sv. Ilija te je vrlo uočljiva u vizuri s mora i prilazima s Jadranske turističke ceste. Kako je evidentno da je eksploatacija kamena prirodni resurs kojeg treba iskorištavati

treba barem povesti računa da se paralelno sa eksploatacijom vrši sanacija krajolika na napuštenom nalazištu kako bi se "rane" u krajoliku svele na najmanju moguću mjeru.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Očuvanje ekološke stabilnosti cijelog prostora jedan je od najvažnijih zadataka koje treba ostvariti provedbom planiranog razvoja koji mora biti planiran i dimenzioniran na način da kvaliteta okoliša ostane sačuvana. Kako je cilj izrade svakog plana stvaranje preduvjeta za brzim i što ravnomjernijim razvojem područja za koje se izrađuje a to neminovno znači i veću koncentraciju ljudi, sadržaja i aktivnosti, realno je za očekivati da dođe do ugrožavanja prirodne sredine, onečišćenja mora, emisije štetnih tvari u okoliš, prenamjene poljoprivrednih i šumskih površina, uništavanja graditeljskog naslijeđa i sl. Iz tog razloga radi očuvanja ekološke stabilnosti prostora i unapređenja čovjekova okoliša treba prvenstveno zaštititi i racionalno koristiti prostor kako bi mu se osigurao održivi razvitak. To u prvom redu znači očuvanje i racionalno korištenje prirodnih resursa jer se upravo na njihovom potencijalu u pravilu temelji razvoj promatranog kao i šireg gravitirajućeg prostora. Zbog toga korištenje prirodnih resursa treba provoditi krajnje pažljivo, ravnomjerno i uravnoteženo. Razvojne djelatnosti stoga treba planirati na način da prednost imaju one koje unapređuju i štite okoliš a ujedno su prilagođene kako prirodnim tako i ljudskim mogućnostima pojedinog prostora.

Na području Općine Seget ugroženi dijelovi čovjekova okoliša su more i morska obala, poljoprivredne i šumske površine, bujična područja i područja devastirana eksploatacijom.

Iz tog razloga bit će potrebno posebnu pažnju prvenstveno posvetiti opterećenosti i dosadašnjoj ugroženosti obalnog i morskog prostora.

Kako je dosadašnji razvoj imao tendenciju naročito naglašenog naseljavanja i izgradnje uz more i morsku obalu, more kao najvrjedniji prirodni potencijal biva sve ugroženije. Radi očuvanja kvalitete i zaštite obalnog prostora bit će potrebno planirati prihvatljive kapacitete tog prostora, poboljšati opremljenost tehničkom infrastrukturom, te očuvati prirodne i stvorene

vrijednosti. Zbog ostvarenja tog cilja bit će potrebno planskim i drugim mjerama, ne samo na općinskoj razini, poticati razvoj ostalih naselja i prostora na području cijele Općine Seget kako bi se pritisak na obalno područje smanjio.

O ovim aspektima trebalo bi posebno povesti računa jer će očuvanje čistog mora, obzirom na činjenicu da je turizam osnovna gospodarska grana te da postoji mogućnost eksploatacije mora radi ulova bijele i plave ribe prvenstveno za obavljanje malog i rekreacijsko sportskog ribolova, biti iznimno važno.

U građevinskim područjima naselja treba težiti izgradnji sadržaja koji ne onečišćuju okoliš na bilo koji način kako zbog neometanja odvijanja osnovne namjene naselja - stanovanja tako i zbog očuvanja prihvatljivih ekoloških uvjeta življenja unutar građevnog područja.

Poljodjelskim površinama viših bonitetnih klasa je prostor Općine Seget deficitaran pa je stoga sve poljoprivredno zemljište koliko god mogućnosti dopuštaju potrebno zaštititi od iskorištavanja u bilo koje druge svrhe. Radi očuvanja poljodjelskog zemljišta za namjenu za koju je prvenstveno predviđeno potrebno će biti povesti računa o upotrebi umjetnih gnojiva – pesticida po mogućnosti stavljanjem pod nadzor ovlaštene stručne ustanove što neće biti jednostavno provesti obzirom na rascjepkanost i raspršenost poljodjelskih površina pa će stoga biti potrebno više pažnje posvetiti prosvjećivanju poljoprivrednika i podizanju njihove svijesti o vrijednosti i značaju proizvodnje zdrave hrane za cjelokupni razvoj područja na kojem žive. Također izbor uzgoja adekvatnih kultura može imati utjecaja na očuvanje ekološke stabilnosti poljodjelskog zemljišta i šireg okolnog prostora pa kroz planiranje poljoprivredne proizvodnje i o tom treba voditi računa.

Na području Općine Seget prirodna šumska vegetacija je jako degradirana jer je pretvorena u šikaraste oblike. U primorskom području u posljednje vrijeme dosta su česte pojave požara koji doprinose uništavanju šumskih površina. Šume su degradirane i utjecajem čovjeka pa bi radi očuvanja ekološke stabilnosti bilo poželjno na svim područjima na kojima za to postoje uvjeti predvidjeti pošumljavanje. Obzirom na to da postojeće šume zauzimaju relativno veliki prostor i uz to imaju lošu kvalitetu biljnog pokrova potrebno ih je očuvati i planskim mjerama stalno povećavati njihovu površinu, te uz to onemogućiti njihovu prenamjenu u druge svrhe.

Uz obalno područje najvrjedniji dijelovi okoliša na području Općine su područje Labinštice te udolina Bristivice pogled na koju se pruža s obronaka Labinštice. Kako ne bi došlo do uništavanja prirodnih vrijednosti ovog prostora treba voditi računa da se novom izgradnjom postojeće vrijednosti ne bi narušile. To znači da izgradnju u građevinskim i van građevinskim područjima treba ograničiti i uklopiti u postojeći ambijent kako bi postala i ostala dio tog ambijenta a ne se svojom gustoćom i gabaritima nametnula prostoru.

Posebnu pažnju treba posvetiti eventualnoj izgradnji na prostoru Labinštice jer ista predstavlja prirodnu vrijednost koju treba predložiti za upis u zaštićeni dio prirode kao zaštićeni krajolik. S padina Labinštice pružaju se prekrasni pogledi s jedne strane na more, na cijeli trogirski arhipelag a s druge strane na pitomu udolinu Bristivice s velikim brojem malih raštrakanih zaselaka. Radi očuvanja ovog prostora ne treba dozvoliti nikakvu izgradnju na ovom prostoru osim one koja doprinosi podizanju standarda za korištenje ovog prostora prvenstveno u funkciji izletničkog turizma.

Radi očuvanja okoliša i krajolika, eksploatacijsko polje tehničkog i arhitektonskog kamena na brdu Sv. Ilija poželjno je sanirati barem u onim dijelovima koji se više ne eksploatiraju.

U današnjim uvjetima cestovni promet predstavlja jedan od glavnih izvora onečišćenja zraka i okoliša u prvom redu emisijom ispušnih plinova i bukom. Također izgradnja novih trasa prometnica u danim ambijentalnim uvjetima može biti uzrokom devastiranja vrijednih dijelova okoliša. Iz tog razloga aktivnim planerskim djelovanjem odabir novih trasa cestovnih pravaca mora se podrediti vrijednostima okoliša, te pasivnim mjerama zaštite a ostvarivanjem zaštitnih zelenih površina na parcelama uz glavne prometnice potrebno je pokušati umanjiti negativne posljedice cestovnog prometa u odnosu na okoliš.

2.2 Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

Suvremena demografska kretanja, ne samo kod nas već i u razvijenim državama još više, karakterizira usporavanje demografskog rasta, postupnog starenja stanovništva, smanjivanje članova obitelji, odnosno kućanstava itd.

Takve tendencije ne zaobilaze i neće zaobilaziti u narednom razdoblju ni prostore Županije splitsko dalmatinske i općine Seget.

Kakva su demografska kretanja u Republici Hrvatskoj u proteklih nekoliko desetljeća može se vidjeti iz tablice koja slijedi.

• Stanovništvo i kućanstva u R Hrvatskoj prema popisima

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Broj stanovnika	3.779.858	3.936.022	4.159.696	4.426.221	4.601.469	4.784.265	4.437.460
Pros. starost st.							
- Muškarci	28,95	29,34	30,53	32,44	33,80	35,37	35,50
- Žene	31,11	31,91	33,26	35,48	37,14	38,71	38,91
Oček. traj. živ.							
- Muškarci	-	59,05	64,28	65,65	66,64	68,59	69,00
- Žene	-	63,20	69,02	72,33	74,15	75,95	76,10
Broj kućanstava	959.857	1.031.910	1.167.586	1.289.325	1.423.862	1.544.250	1.477.377
Pr. br. čl. u kuć.	3,94	3,81	3,56	3,43	3,23	3,10	3,05

Izvor: Statistički ljetopis RH 1998. i Popis stanovništva 2001.g

Iz podataka prikazanih u prethodnoj tablici uočljive su neke bitne tendencije koje su bitne za projekcije demografskog rasta u narednom razdoblju:

- Kontinuirano raste prosječna starost stanovništva,
- Isto tako stalno raste prosječno očekivano trajanje života,
- Raste broj kućanstava, iznad dinamike rasta stanovništva, na jednoj strani, te na drugoj strani kontinuirano se smanjuje prosječan broj članova u kućanstvu.

Za potvrdu navedenih konstatacija daju se i podaci o kretanju strukture stanovništva u Republici Hrvatskoj po broju članova u kućanstvima.

• **Kućanstva prema broju članova u Republici Hrvatskoj, prema popisima**

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Ukupno	100	100	100	100	100	100	100
- Samačka kuć.	13,8	14,1	16,0	15,5	16,0	17,8	20,79
- 2 člana	16,4	16,7	17,7	18,6	21,1	22,5	23,60
- 3 člana	18,0	18,8	19,4	21,1	21,5	20,2	18,98
- 4 člana	17,2	18,0	19,1	20,8	22,6	23,5	20,57
- 5 članova	13,3	13,3	12,9	12,1	10,1	9,2	9,24
- 6 članova	8,8	8,5	7,5	6,5	5,2	4,4	4,3
- 7 i više član.	12,5	10,6	7,4	5,4	3,5	2,4	2,52

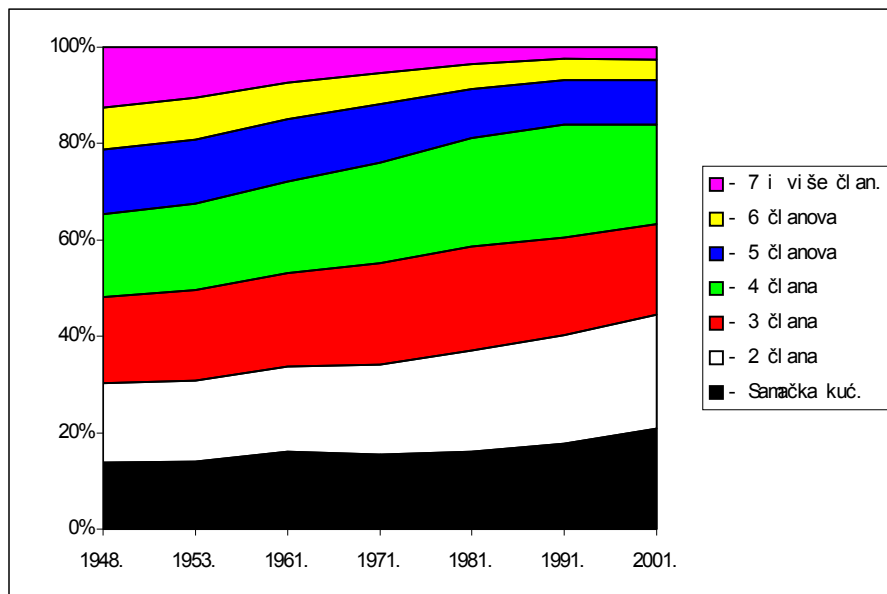
Izvor: Statistički ljetopis RH 1998. i Popis stanovnika 2001.g.

Struktura stanovništva u Republici Hrvatskoj prema broju članova kućanstva značajno je promijenjena u zadnjih pedeset godina. U toj strukturi raste udio kućanstava s manjim brojem članova, a značajno opada udio kućanstava s većim brojem članova.

Takve promjene strukture uvjetovat će u budućnosti određene probleme u svezi brige o starijoj populaciji, pa će sukladno tome iziskivat izgradnju odgovarajućih ustanova za smještaj, liječenje i njegu.

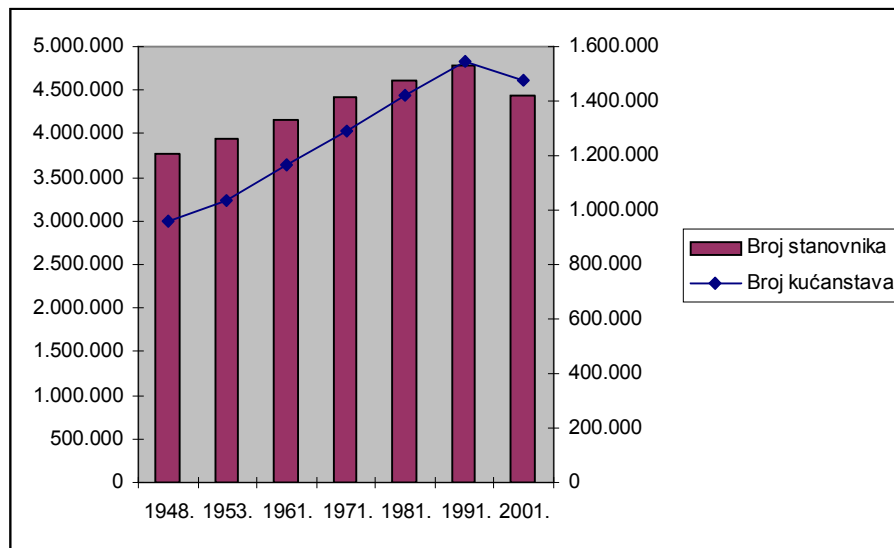
Kretanje strukture stanovništva s obzirom na veličinu kućanstva u Republici Hrvatskoj u promatranom razdoblju najbolje ilustrira slijedeći dijagram.

Kućanstva prema broju članova

U slijedećem dijagramu prikazana je usporedna dinamika rasta ukupnog broja stanovnika i kućanstava u Republici Hrvatskoj u promatranom razdoblju.

Stanovništvo i kućanstva

Prethodni dijagram pokazuje da je dinamika kućanstava bila značajno iznad dinamike rasta stanovništva u R Hrvatskoj. Svakako da toj činjenici u dobroj mjeri treba pripisati i usporavanje ukupnog demografskog rasta.

Što se događalo sa demografskim kretanjima na razini i unutar sadašnje općine Seget pokazat će slijedeća tablica i dijagram.

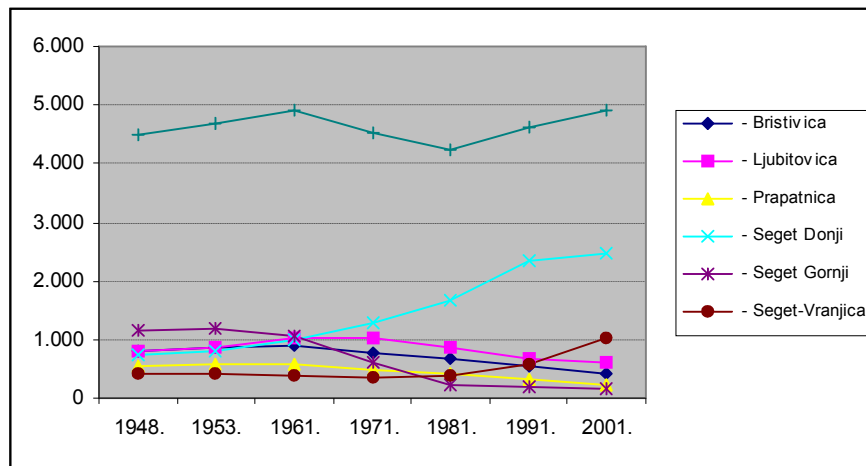
Stanovništvo po popisima i naseljima općine Seget

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
- Bristivica	795	855	912	771	674	534	427
- Ljubitovica	818	874	1.018	1.012	874	675	594
- Prapatnica	535	580	579	485	402	315	225
- Seget Donji	754	795	987	1.277	1.654	2.334	2.466
- Seget Gornji	1.161	1.172	1.048	610	228	177	169
- Seget-Vranjica	416	419	369	360	390	592	1.023
Općina Seget	4.479	4.695	4.913	4.515	4.222	4.627	4.904

U promatranom razdoblju nije došlo do izraženijeg rasta stanovništva u općini Seget. Stanovništvo općine Seget u 2001. bilo je veće nego 1948. godine samo 8,66 %.

Međutim unutar Općine u određenim naseljima prisutna su značajna povećanja i smanjenja stanovništva.

U cilju što slikovitijeg prikaza slijedi dijagram.

Stanovništvo općine Seget od 1948. do 1961.godine ima kontinuirani lagani rast na razini ukupne općine i do tada se ne događaju nikakve značajne promjene u strukturi po naseljima.

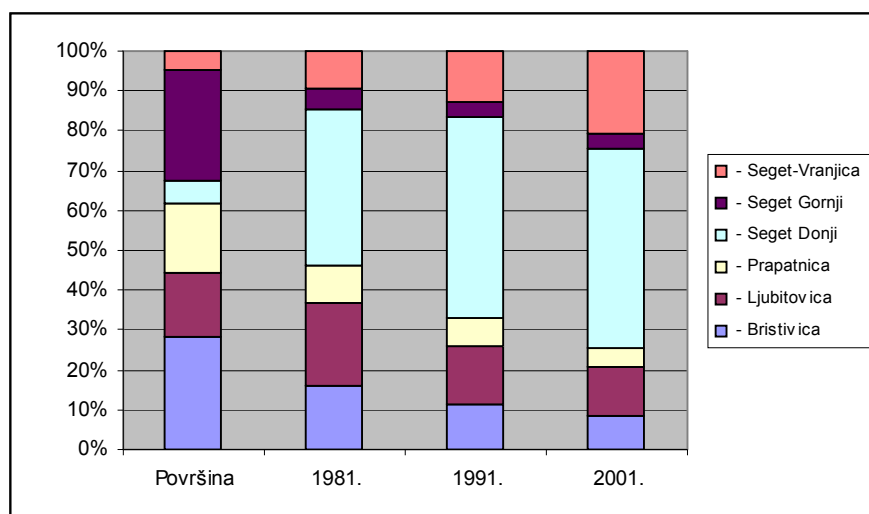
U razdoblju od 1961. do 1981. godine uočljive značajne promjene koje se ogledaju u smanjenju ukupnog stanovništva Općine i u tom razdoblju se odvijaju izrazite promjene broja stanovnika po pojedinim naseljima unutar sadašnje općine Seget.

Posebno je izraženo povećanje broja stanovnika u Segetu Donjem koje je nastavljeno i u slijedećem desetljeću, dok je kod Seget Vranjice povećanje dosta blaže, posebno u razdoblju 1961. do 1981. godine.

Ostala naselja imaju stalnu tendenciju smanjenja broja stanovnika s tim da je to najprije počelo i s najjačim intenzitetom kod Segeta Gornjeg. Ostala zagorska naselja imaju dosta blažu krivulju smanjenja stanovništva.

Kakva je situacija sa strukturom prostora i stanovništva općine Seget po naseljima i kakve su promjene nastupile između dva zadnja popisa dobro će ilustrirati slijedeći dijagram.

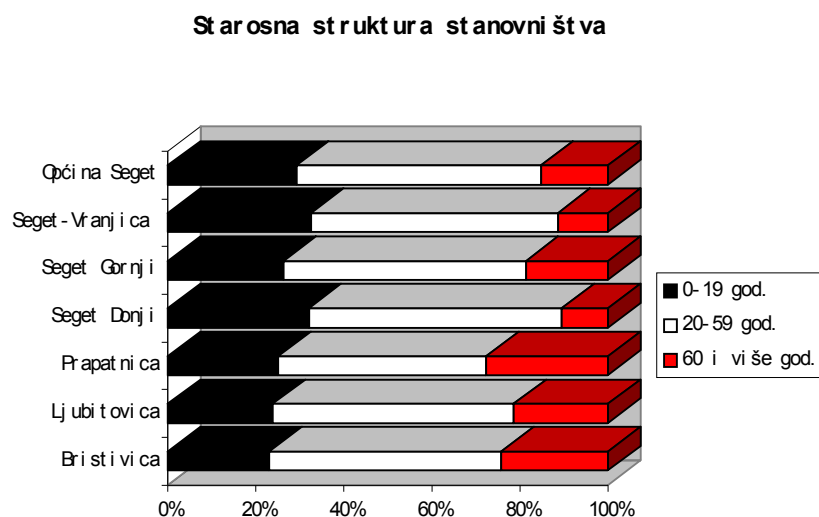
Površina i stanovništvo po naseljima u općini Seget

Prethodni graf pokazuje izraziti nesrazmjer strukture Općine s obzirom na udio naselja po površini i po stanovništvu. Isto tako pokazuje da su nesrazmjeri između dva popisa još više povećani. I jedno i drugo ukazuje na potrebu da se daljnje produbljivanje tih nesrazmjera mora planskim i mjerama razvojne politike urgentno usporiti, ako ne eliminirati.

Kakve su mogućnosti zaustavljanja navedenih nesrazmjera ako se temelje na demografskim resursima pojedinih naselja onda je nužno analizirati postojeću starosnu strukturu stanovništva po pojedinim naseljima.

U tom cilju slijedi graf u kojem će to biti predloženo na temelju podataka popisa iz 2001.godine.

Najlošija situacija sa stajališta starosne strukture prisutna je u naselju Prapatnica, jer je tu najmanji udio populacije koja je u dobi od 20 do 59 godina, a istovremeno ima najveći udio stanovništva preko 60 godina. Nešto je blaža odnosno povoljnija situacija u ostalim zagorskim naseljima. Bez obzira na izrazito smanjivanje broja stanovnika u naselju Seget Gornji, starosna struktura nije posebno nepovoljna.

Kako se moglo i očekivati i sa demografskog stajališta primorska naselja imaju iznad prosječno povoljnu starosnu strukturu stanovništva.

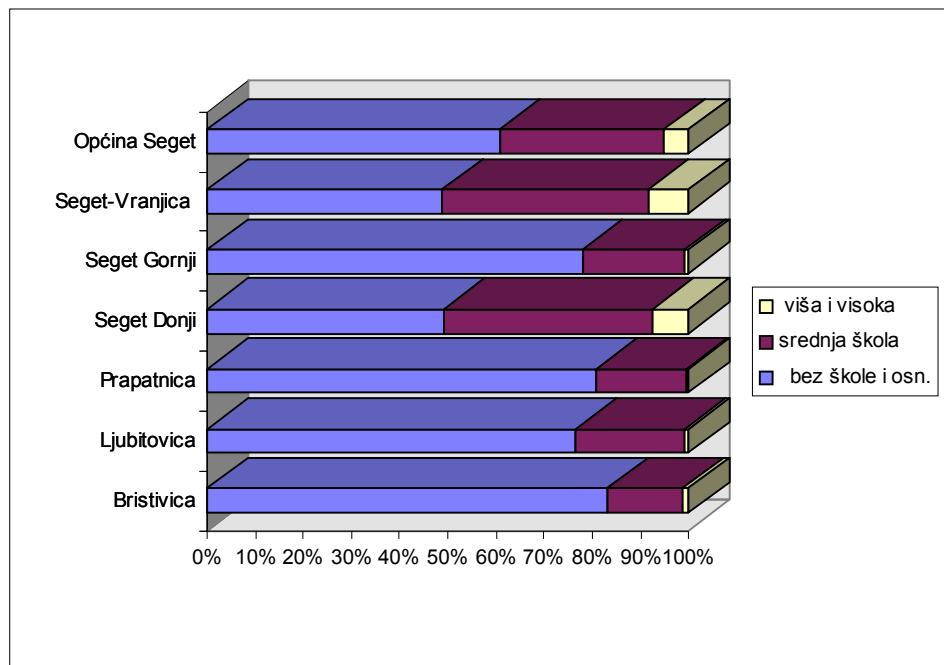
U svakom slučaju nastojanja za usporavanje i/ili eliminiranje već duže vrijeme prisutnih kretanja u razmještanju stanovništva po naseljima ili za poboljšanja starosne strukture u njima bit će neophodno planovima i mjerama poticati migracije prema zagorskim naseljima. Inače nije moguće očekivati da se to dogodi iz kontingenta domicilnog stanovništva u zagorskim naseljima.

S obzirom na relativno dobru prometnu povezanost zagorskih i primorskih naselja i njihovu međusobnu relativno malu udaljenost ne bi trebalo biti neostvarivo povećanje stupnja pokretljivosti stanovništva bilo sa stajališta dnevnih migracija, bilo sa stajališta definitivnog naseljavanja.

Dnevne migracije u zagorska naselja trebalo bi poticati za više i visokostručne osobe iz primorskih naselja, a za definitivno naseljavanje ekonomski motivirati osobe i obitelji iz nižih obrazovnih razina.

Zbog toga je interesantno analizirati strukturu stanovništva po naseljima i po stupnju obrazovanja. Slijedom toga u nastavku se daje dijagram koji to pokazuje.

Struktura stanovništva po naseljima i stupnju obrazovanja

Obrazovna struktura stanovništva, kako se moglo i očekivati, najnepovoljnija je u zaobalnim naseljima, a posebno u naselju Bristivica. Iza ovog naselja po nepovoljnosti obrazovne strukture stanovništva slijedi naselje Prapatnica, dok je u Ljubitovici i Segetu Gornjem nešto bolja situacija, ali još uvijek ne takva da bi se mogla smatrati povoljnom.

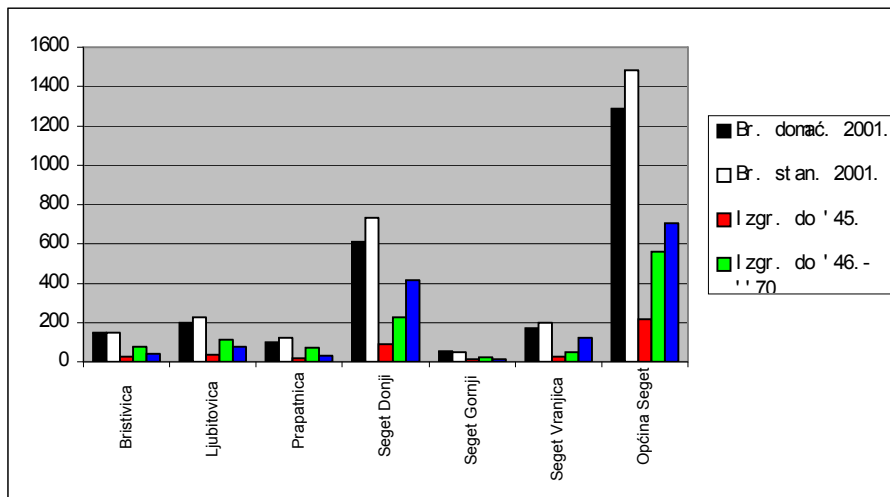
Na drugoj strani primorska naselja imaju znatno povoljniju obrazovnu strukturu stanovništva, a u Seget Vranjici je povoljnija nego u Segetu Donjem.

Za potrebe projiciranja demografskog razvoja u općini Seget, kao i sa stajališta planiranja razmještaja stanovništva u budućnosti čini se korisnim analizirati postojeće stanje i razmještaj obitelji i stanova, kao temeljnog uvjeta življenja.

Na razini ukupne općine Seget i većine naselja prema stanju iz popisa 2001.godine broj ukupnih stanova je bio veći od ukupnog broja domaćinstava. Jedino je kod naselja Seget Gornji broj domaćinstava bio za 5 veći od broja stanova, a kod Bristivice domaćinstva i stanovi bili su identični po broju. Sva ostala naselja imala su veći ukupni broj stanova od broja obitelji.

To se dosta dobro vidi iz grafa koji slijedi.

Domaćinstva i stanovi po naseljima i vremenu izgradnje

Graf isto tako pokazuje da je kod primorski naselja najveći dio stanova izgrađen iza 1970.godine, dok je kod zagorskih naselja najviše izgrađeno u razdoblju od 1946. do 1970. godine.

U grafu su prikazani samo stanovi namijenjeni stalnom stanovanju, što znači da nisu uzeti u obzir stanovi namijenjeni povremenom stanovanju, a da su i oni uključeni onda bi situacija bila još povoljnija.

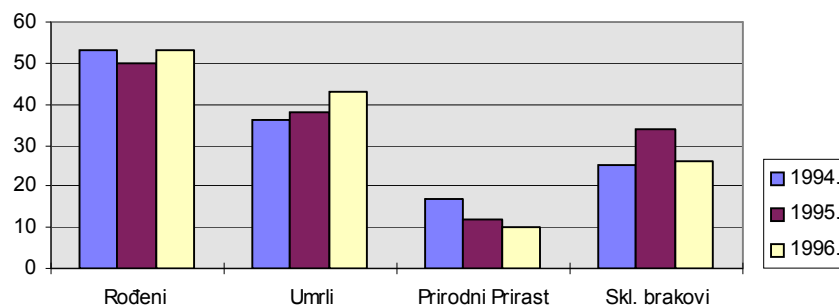
Prirodno kretanje stanovništva u proteklom desetgodišnjem razdoblju nije realno zbog činjenice da je u tom razdoblju vođen domovinski obrambeni i da je zbog toga broj umrlih veći nego da rata nije bilo, a ta okolnost je uvjetovala i smanjenje prirodnog prirasta stanovništva.

Uslijed toga je na razini Republike Hrvatske u razdoblju od 1991. do 1995. godine stopa prirodnog prirasta stanovništva kontinuirano negativna.

Time je uvjetovana, bez obzira na pozitivne stope u 1996. i 1997. godini, prosječna negativna stopa prirodnog prirasta u razdoblju od 1991. do 1997. godine u visini od - 0,3 % ili 3 promila.

Imajući to u vidu projekcija kretanja stanovništva u općini Seget do 2010. godine više će uvažavati prirodno kretanje stanovništva u općini Seget u razdoblju od 1994. do 1996. godine.

Prirodno kretanje stanovništva općine Seget

Iz prethodnog grafa uočava se da prirodni prirast stanovništva nema ujednačeno kretanje u promatranom razdoblju, već je prisutno njegovo smanjenje,

Zbog takvih kretanja u promatranom razdoblju i zbog okolnosti koje su bile prisutne i ranije konstatiranih demografskih kretanja u R Hrvatskoj nije očekivano značajnije povećanje stanovnika općine Seget po zadnjem popisu koji je bio 2001.godine. Broj stanovnika je 2001.g. narastao za 5,98% u odnosu na 1991.g..

Na toj osnovici i uz primjenu prosječne stope prirodnog prirasta od 3,2 promila izvest će se projekcija kretanja ukupnog stanovništva općine Seget do 2010 godine.

Takva projekcija prikazuje se u slijedećoj tablici.

Dinamika kretanja broja stanovnika u općini Seget do 2010. godine

<i>Godina</i>	<i>2001.</i>	<i>2002.</i>	<i>2003.</i>	<i>2004.</i>	<i>2005.</i>	<i>2006.</i>	<i>2007.</i>	<i>2008.</i>	<i>2009.</i>	<i>2010.</i>
<i>Br. st.</i>	4.904	4.920	4.936	4.952	4.968	4.984	5.000	5.016	5.032	5.048

Navedena projekcija rađena je na temelju postojeće demografske osnove u općini Seget, što znači da nisu uzimana u obzir nikakva migracijska kretanja prema općini Seget sa drugih područja. Međutim, s obzirom na gustoću naseljenosti, raspoložive potencijale u prostoru, te starosnu strukturu stanovništva bit će nužne poticajne mjere za veću pokretljivost stanovništva prema zagorskim naseljima, bilo iz primorskog dijela bilo sa drugih područja izvan općine Seget.

2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture

Općina Seget, kao jedna od srednje velikih općina u Županiji splitsko dalmatinskoj i u Republika Hrvatskoj, ima sadašnju prostornu i gospodarsku strukturu koju karakterizira velika koncentriranost i gospodarskih aktivnosti i stanovništva na priobalnom području. Ta činjenica proizišla je iz rasporeda resursa i prirodnih i drugih uvjeta za život i za obavljanje gospodarske djelatnosti.

U razdoblju za koje se donosi ovaj prostorni plan tj. do 2010 godine nije moguće očekivati značajnije unutarprostorne promjene koje bi se odnosile na značajnije preraspodjele naseljenosti pučanstva i preraspodjele gospodarskih aktivnosti između naselja, unutar općine Seget.

Realnije je planirati i očekivati zaustavljanje dosadašnjih procesa koncentracije u dva priobalna naselja tj. Seget Donji i Seget Vranjicu, te otpočinjanje procesa ravnomjernijeg rasporeda stanovništva i ukupnih aktivnosti unutar ukupne općine Seget. Međutim, ti procesi neće se spontano odvijati sami po sebi ukoliko se ne osmisle i ne budu provodile poticajne mjere koje će ih inicirati i podržavati.

Okosnicu prostorno razvojne strukture na razini ukupne općine Seget sada čine i ubuduće će činiti djelatnosti turizma, poljoprivrede i ribarstva, eksploatacije i prerade kamena, trgovine i uslužnog i proizvodnog zanatstva. Kada se normaliziraju turistički tijekovi i u turizmu postignu odgovarajući stupnjevi korištenja kapaciteta onda će prostora za razvitak i dinamiziranje aktivnosti dobiti i većina drugih djelatnosti.

Sukladno tome ukupna prostorna razvojna struktura u budućnosti treba tako biti formirana da se međusobno podupiru i nadopunjuju turizam i njemu komplementarne djelatnosti. Ostale djelatnosti koje će se razvijati ne bi trebale i ne bi smjele biti u konfliktu s tim temeljnim razvojnim opredjeljenjem.

Polazeći od sadašnjeg gospodarskog i razvojnog trenutka u Općini Seget, Splitsko dalmatinskoj županiji i Republici Hrvatskoj u narednom razdoblju nije realno očekivati veće i značajnije razvojne iskorake, a posebno one koji bi se mogli temeljiti na realizaciji većih i velikih razvojnih projekata.

Zbog toga je realnije razvoj temeljiti na većem broju, po značaju manjih i po potrebnim sredstvima skromnijih, projekata koje će realizirati privatni, mali i srednji, poduzetnici. Imajući to u vidu na razini Općine i šire bit će nužno stvaranje poticajne klime za njihovu realizaciju.

Pored toga, u cilju oplemenjivanja postojećih potencijala i unošenja novih tehnologija, novih razvojnih i poslovnih filozofija, otvaranja novih tržišnih mogućnosti, nužno je stvarati poticajnu klimu i za priliv inozemnog kapitala kroz izravna ulaganja. Tu mogućnost, ako se bude ukazivala, treba koristiti i za ulaganja u nove projekte i nove djelatnosti koje se ne sukobljavaju s temeljnim razvojnim opredjeljenjima.

U tom sklopu posebnu pozornost treba posvećivati povratnicima iz inozemstva bilo da su porijeklom iz općine Seget bilo iz drugih krajeva Republike Hrvatske ili iz drugih područja gdje žive ili su živjeli hrvatski državljani. Njihov povratak i njihova ulaganja posebno je potrebno poticati, u slabo naseljenim naseljima, pojednostavljivanjem procedure pri pribavljanju

kojekakvih dozvola i suglasnosti i ukupnim smanjivanjem birokratizma na svim razinama i u svim prilikama.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Postojeći sustav naselja na području Općine Seget posljedica je dosadašnjeg razvoja i demografskih procesa. Rezultat toga je nepovoljna i razvojno vrlo neujednačena mreža naselja. Do II svjetskog rata sva naselja Općine Seget gotovo su se ujednačeno razvijala obzirom na činjenicu da se razvoj cijelog područja temeljio isključivo na poljodjelstvu. Naravno nešto naglašeniji razvoj imao je Seget Donji što je vidljivo prema broju stanovnika i izgledu naselja kroz povijest. Nakon II svjetskog rata naročito se ubrzano razvijaju područja na obali zbog turizma što ima za posljedicu naglašeniji razvoj Segeta Donjeg i Seget Vranjice za razliku od ostalih naselja na području Općine koja se sva nalaze u zagorskom dijelu Općine. Kako se gospodarski razvoj priobalja ni na koji način ne povezuje sa razvojem zaobalnog dijela sva naselja zagore izrazito zaostaju u razvoju i sustavno gube stanovništvo. Tako da je današnja slika sustava naselja, promatrajući cjelovito prostor Općine, nepovoljna i stoga, mada ravnomjeran i skladan razvoj područja je jedan od osnovnih ciljeva, neće ga biti jednostavno ostvariti bar ne neposredno u nadolazećem razvojnom periodu. Ipak posebnu pažnju trebat će posvetiti razvoju zaobalnih naselja na način da se procesi urbanizacije usmjere u taj prostor. Razvoj ovog prostora bit će velikim dijelom uvjetovan načinom i brzinom njegovog uključivanja u ukupne razvojne tokove kao i mjerama razvojne politike države prema ruralnim prostorima uopće, opremanjem tih naselja društvenom, prometnom i komunalnom infrastrukturom.

Stoga planirani razvoj naselja temeljit će se na ulozi i značaju Općine u širem županijskom prostoru, novom administrativnom i teritorijalnom ustroju, planiranom gospodarskom razvitku Općine, pretpostavljenom broju stanovnika, razvoju i značaju prometnih pravaca te organizaciji prostora.

Naselje Seget Donji je veće lokalno središte umanjenog značaja zbog blizine Splita i Trogira, dok u zaobalnom dijelu Općine, Ljubitovica i Bristivica imaju ulogu manjeg lokalnog središta. U obalnom dijelu još naselje Seget

Vranjica ima ulogu manjeg lokalnog središta, dok naselja Prapatnica i Seget Gornji najviše zaostaju u razvoju i imaju kategoriju ostalih naselja.

Razvoj naselja u zaobalju temeljit će se na boljoj prometnoj povezanosti a naročito razvoju javnog prijevoza putnika i komunalnoj opremljenosti te jačanju gospodarskih djelatnosti u svrhu zaustavljanja depopulacijskih kretanja karakterističnih za ovo područje.

Iako je postojeći sustav i mreža javnih cesta dobro postavljena, ista po svojim voznodinamičkim i sigurnosnim elementima ne odgovara zahtjevima brzog i efikasnog odvijanja prometnih tokova. S toga je pored planiranja alternativnih pravaca i dionica, a sa ciljem udaljavanja tranzitnih tokova vozila dužnu pažnju potrebno posvetiti rješavanju međusobnih čvorišta i križanja osnovnih cestovnih pravaca.

Međutim jedan od temeljnih problema kako na kategoriziranim tako i na nekategoriziranim cestama na području Općine Seget svakako je nedostatak pratećih prometnih površina. U prvom redu to je značajni nedostatak pješačkih površina (nogostupa) uz kolne, parkirališnih površina i uređenih autobusnih stajališta vozila javnog putničkog prijevoza u gradskom i prigradskom prometu. Ujedno postojeće stanje mjesnih nekategoriziranih prometnica, a obzirom na njihove trase, profile i uske koridore u cijelosti ne udovoljava sanaciji i razvoju prometne mreže u naseljima, naročito po pitanju odvijanja komunalnog i interventnog prometa i trasa za razvoj mreža instalacija.

Daljnji razvoj priobalnog dijela Općine Seget treba graditi na turističkoj djelatnosti koja zahtijeva adekvatnu pristupačnost do svojih sadržaja i objekata. Pristupačnost se u prvom redu ostvaruje planiranjem i izgradnjom pristupnih cesta, ali je podjednako važno osiguranje potrebnih površina za promet u mirovanju. Zbog toga kroz prostorno planske dokumente potrebno je normirati, a u fazi realizacije sustavnim pristupom rješavati potrebne prostore za promet u mirovanju kako za nove tako i za postojeće sadržaje. Za razvoj zaobalnih naselja od možda presudnog značenja biti će organizacija javnog putničkog prijevoza u gradskom i prigradskom prometu. Pored organizacije adekvatne mreže linija javnog putničkog prijevoza, raspored, izgradnja i komunalno opremanje stajališta predstavljaju značajnu komponentu kvalitete istog.

Također će biti neophodno razvijanje funkcija društvenog standarda određene razine i kvalitete.

Postojeće stanje opremljenosti društvenom infrastrukturom ne bi se baš moglo nazvati zadovoljavajućim. Naravno da općinsko središte Seget Donji je u tom pogledu najopremljenije, mada obzirom na novostečenu funkciju i njega treba opremiti dodatnim sadržajima sukladno ulozi koju ima. Ostala naselja još su lošije opremljena i zbog toga će Prostornim planom biti neophodno predvidjeti dodatne sadržaje u svim naseljima. Od ustanova predškolskog odgoja samo u Segetu Donjem postoji dječji vrtić, kao i centralna osnovna škola dok Ljubitovica, Bristivica i Prapatnica imaju samo područna odjeljenja. Otvoreni športskih terena ima nekoliko na području Općine, dok športske dvorane nema ni u jednom naselju. Od objekata kulture izgrađena je dvorana za kulturne manifestacije u novom objektu Općine u Segetu Donjem. Od objekata zdravstvene zaštite ambulante imaju Bristivica, Ljubitovica i Prapatnica dok objekti socijalne zaštite ne postoje ni u jednom naselju.

Očito je da stanje opremljenosti naselja objektima društvene infrastrukture nije ni blizu zadovoljavajuće. Iz tog razloga potrebno je planirati bolje opremanje svih naselja.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno – povijesnih cjelina

Na području Općine Seget nema prirodnih rijetkosti koje bi spadale pod zaštićene dijelove prirode u smislu Zakona o zaštiti prirode, ali treba reći da ni prirodne vrijednosti ovog kraja nisu dovoljno istražene pa bi u budućnosti ovom aspektu trebalo posvetiti više pažnje.

Unatoč tome može se reći da je karakteristika područja krajobrazna raznolikost koja je posljedica zemljopisnog položaja, klime, reljefa, flore i faune. Spomenuti elementi i njihov utjecaj ovaj prostor dijele na dva osnovna područja priobalni i zagorski i čine ga s prirodnog aspekta vrlo atraktivnim. Što se biljnog pokrova tiče isti je dosta degradiran i devastiran u prošlosti negativnim utjecajem čovjeka kojega je stanje dodatno pogoršano lošim klimatskim

uticajima, tako da su mnogi predjeli pretvoreni u kamenjare. Zbog nastale degradacije prostora potrebno je planirati uređenje tih površina, pošumljavanjem ili sličnim mjerama, u cilju sanacije elemenata u krajoliku. Ipak je područje bogato samoniklim ljekovitim i aromatskim biljem što bi trebalo imati na umu i pokušati između ostalog i na tom prirodnom potencijalu, kao mogućem dodatnom izvoru prihoda zaobalnih domaćinstava, revitalizirati zaobalni dio i sprječavati daljnje iseljavanje.

Od krajobraznih vrijednosti posebnu pažnju treba posvetiti obalnom pojasu koje je već u proteklom razdoblju bilo izloženo nekontroliranoj i neplanskoj izgradnji. Stoga buduću izgradnju treba krajnje pažljivo predviđati ne povećavajući gustoću izgrađenosti i čuvajući preostale slobodne prostore kako bi mogli poslužiti za provođenje slobodnog vremena i rekreaciju svih građana na koji način će doprinijeti povećanju vrijednosti cjelokupnog prostora. Posebnu pažnju trebat će posvetiti prostoru turističkog kompleksa Medena koji predstavlja najveći gospodarski potencijal ovog prostora i nalazi se na najvrjednijem priobalnom pošumljenom prostoru pa u cilju zaštite tog prostora trebat će izbjegavati svako daljnje povećanje naročito smještajnih kapaciteta kao i druge izgradnje u cilju očuvanja krajobraznih i prirodnih vrijednosti prostora.

Udolinu Bristivice s brojnim raštrkanim zaseocima, pogled na koju se pruža s padina Labinštice, kao vrijedan prirodni krajobraz također treba štiti. Izgradnju treba usmjeriti pretežno u građevinska područja, ali je i tu gustoćom i gabaritima treba ograničiti kako se ne bi nametnula krajoliku i izmijenila njegove osnovne prirodne značajke. O izgradnji van građevinskog područja kada je isto omogućeno treba upotrijebiti strože kriterije kako bi takva izgradnja bila prije rijetkost nego pravilo. Dopuštenim mjerama treba ograničiti takvu izgradnju kako bi se ostvario osnovni cilj zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti.

Okolicu vrha Labištica kao prostor visoke krajobrazne i prirodne vrijednosti iz istog razloga treba također štiti od svake moguće izgradnje i drugih aktivnosti i utjecaja koji bi mogli promijeniti zatečeni identitet prostora.

Ovaj prostor treba predložiti za zaštitu u smislu Zakona o zaštiti prirode kao prirodni zaštićeni krajolik.

Radi zaštite degradiranih elemenata u krajoliku, kao i zaštite čovjekove okoline područje kamenoloma u Segetu Donjem, također spada u područje za koje treba planirati prioritetnu sanaciju. Mada nije za očekivati da će prestati eksploatacija ovog kamenoloma u neposrednom razdoblju jer isti sirovinom opskrbljuje poduzeće "Agan" i "Agan kamen" trebalo bi razmišljati o sanaciji pojedinih njegovih dijelova još u tijeku njihova korištenja, netom po prestanku eksploatacije, mogućim ozelenjavanjem i eventualnom prenamjenom napuštenih eksploatacijskih površina.

Na području Općine Seget registrirani su i evidentirani slijedeći spomenici, spomeničke i ambijentalne cjeline:

1. **Seget Donji**

Utvrđeno je naselje smješteno uz more. Sagrađeno je u 16. stoljeću za zaštitu i obranu lokalnog stanovništva u vrijeme stalnih borbi Mletačke republike s Turcima. Trogirski je knez Augustin Bembo 1564. godine dao dozvolu trogirskom plemiću Jakovu Rotundu da sagradi kaštel za obranu od turskih provala. Seget je utvrđen bedemima s utvrđenim ugaonim kulama. Jugoistočna kula i južni bedem danas nisu sačuvani. Seget ima odlike planiranog naselja s dvije glavne ulice koje se u južnom dijelu naselja križaju pod pravim kutem tvoreći mjesni trg Brce na kojem je crkva Gospe od Ružarija. Kuće unutar naselja nastajale su u vremenskom rasponu od 16. do 19. stoljeća. Najčešće su to prizemnice ili katnice s konobama u prizemlju i stambenim dijelom na katu kojem se pristupa vanjskim stepeništem – balaturom. U 18. stoljeću kada prestaje opasnost od Turaka naselje je prošireno i izvan zidina izgradnjom sa sjeverne strane.

Iako je Seget od 18. stoljeća pa do danas pretrpio brojne izmjene, sačuvan je obris cjeline planski nastalog naselja s jasnim stereometrijskim odnosom volumena zidina, kula i zvonika. Unutar naselja sačuvan je veći broj izvornih pučkih kuća s kraja 16. stoljeća.

Spomenik kulture I kategorije. Registrirani spomenik kulture registarski broj RST 253.

2. **Sudanel**

Ruševni ostaci ranosrednjovjekovne crkve sv. Danijela podignuti su na temeljima starije, vjerojatno starokršćanske crkve. Na lokalitetu Tumba u neposrednoj blizini crkve pronađeni su ostaci vile rustike.

Spomenik kulture I kategorije. Registrirani spomenik kulture registarski broj RST 280.

3. **Crkva Gospe od Konacvina s grobljem**

Grobišna crkva Segeta , a do 18. stoljeća i župna, jednobrodna je građevina s gotičkom apsidom. Okružena je starim čempresima. Na pročelju je zvonik s renesansnom ložom za zvona. Stara je srednjovjekovna crkva 1630. godine barokizirana, a potom obnovljena u 19. stoljeću. Na groblju su utvrđeni ostaci rimskog groblja i starijeg kulnog mjesta.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija u tijeku

4. **Crkva Gospe od Sniga (Zvirača)**

Jednobrodna romanička crkva nalazi se u polju na raskršću antičkih putova. Ima romanički portal. U 17. stoljeću je barokizirana i oslikana freskama.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

5. **Antički lokalitet Zvirače**

Sjeveroistočno od crkve Gospe od Sniga pronađeni su ostaci vile rustike, termi te grobna komora s mramornim sarkofagom.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

6. **Kula Statilić**

Kula je smještena u polju. Sagrađena je početkom 16. stoljeća i služila je kao utvrda u doba turskih provala. Podigla je trogirski obitelj Statilić (Statileo) čiji je grb na pročelju. Višekatnica je četverokutnog oblika, skošenog prizemlja te s kruništem na vrhu i mašikulama.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

7. **Arheološki lokalitet Lavdir**

Arheološki lokalitet u Segetskom polju ispod kamenoloma po kojem je i dobio ime (lapidarium), južno od srušene crkve sv. Mihovila. Ostaci rimskih crjepova i keramičkih posuda ukazuju na blizinu gospodarskog imanja.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

8. **Antička nekropola Lokvice**

Na ovom lokalitetu pronađena je rimska nekropola. Pronađene su kasnoantičke grobnice, grobovi u amforama i grobovi pokriveni crijepom.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku. Evidencija E 1089.

9. **Antička limitacija polja (agera Traguriona)**

Podjela plodne površine na pravilne kvadratne parcele izvršena skoro dvije tisuće godina ostala je sačuvana u polju u mreži putova i međa koje se sijeku pod pravim kutom. Naročito je ortogonalna mreža vidljiva na sjevernom dijelu polja.

Spomenik kulture I kategorije. Evidentiran.

SEGET GORNJI

10. **Rimski kamenolom pod Sv. Ilijom**

Na sjeverozapadnoj strani polja pod brdom Sv. Ilije nalaze se ostaci rimskih kamenoloma koje spominje rimski pisac Plinije Stariji (23-79 prije Krista). Sačuvani rimski dio postojećeg kamenoloma otkriva mnoge usjeke među visokim stijenama išaranim pravilnim rigadama ili strijama isječenim jednostavnim kamenarskim alatima. Antička tradicija vađenja kamena na ovom mjestu nije ni do danas prekinuta.

Spomenik kulture I kategorije. Evidentiran.

11. **Crkva Sv. Ilije**

Ranoromanička jednobrodna crkva iz 13. stoljeća s polukružnom apsidom okružena je grobljem. Nalazi se na istaknutom brdu nad kamenolomom, koje je po crkvi i dobilo ime Sutilija. Vrh brda okružen je prapovijesnim gradinskim naseljem.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

12. Crkva Sv. Vida

jednobrodna romanička crkva s plitkim trijemom i polukružnom apsidom okružena je srednjovjekovnim grobljem. Pripada naselju Baradići. Na crkvi se uočavaju tragovi predromaničke faze iz 12. stoljeća. Crkva je okružena srednjovjekovnim grobljem sa sačuvanim ukrašenim nadgrobnim pločama. Spomenik kulture I kategorije. Registrirani spomenik kulture registarski broj RST 238.

13. Velika i Mala gradina kod sela Baradići

Utvrđene prapovijesne gradine koje se nalaze jedna do druge. Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

14. Gradina Debeljak

Utvrđeno prapovijesno naselje. Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

15. Zaselak Pavkovići u Segetu Gornjem

Ruralno stambeno-gospodarski sklop s očuvanom tradicijskom arhitekturom. Spomenik kulture II kategorije. Registracija je u tijeku.

BRISTIVICA**16. Gradina Dabgora**

Utvrđeno prapovijesno naselje. Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

17. Zaselak Čudine – Begovići

Stambeno – gospodarska ruralna ambijentalna cjelina okružena vrtovima, sa stambenim jednokatnicama, štalama, pojatama, bunjom te gustirnom s kamenim naplovom, odlikuje se specifičnom racionalizacijom prostora i materijala.

Spomenik kulture I kategorije. Registracija je u tijeku.

18. Crkva Sv. Ivana

Jednobrodna crkva iz 18. stoljeća sa zvonikom na preslicu na pročelju i s kvadratičnom apsidom, nalazi se na groblju, okružena srednjovjekovnim nadgrobni pločama.

Spomenik kulture II kategorije. Registrirani spomenik kulture registarski broj RST 271.

19. Vinograd

Ograđeni zatvoreni krug unutar kojeg su koncentrični terasasti podzidi s plodnim zemljištem zasađeni lozom i maslinama.

Spomenik kulture I kategorije. Evidentiran.

LJUBITOVICA**20. Crkva Sv. Katarine**

Jednobrodna građevina smještena je na groblju s pravokutnom apsidom. Na pročelju ima dvorednu preslicu i rozetu. Ranija, vjerojatno srednjovjekovna crkva je kasnije proširena i barokizirana.

Spomenik kulture II kategorije. Registrirani spomenik kulture registarski broj RST 1410.

21. Zaselak Alajbezi

Ruralni stambeno-gospodarski ambijentalni sklop s očuvanom tradicijskom arhitekturom.

Spomenik kulture II kategorije. Registracija je u tijeku.

PRAPATNICA**22. Crkva Sv. Tome**

Jednobrodna kamena građevina okružena je grobljem. Sagrađena je u oblicima klasicizma na mjestu starije krajem 19. stoljeća.

Spomenik kulture II kategorije. Registracija je u tijeku.

Zaštita suhozida kao karakterističnog elementa ograđivanja seoskih ograda čini lokalnu posebnost krajobraza ovog područja pa je iz tog razloga potrebno poticati njegovo očuvanje kako iz praktičnih i financijskih razloga ne bi bio potisnut i zamijenjen nekim ovovjekovnim materijalima i elementima.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE SEGET

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Naselja u Općini Seget mogu se podijeliti u dvije grupe, kao što se uostalom i cjelokupni prostor Općine može podijeliti, u naselja u obalnom i naselja u zaobalnom području. Naselja u obalnom području su općinsko središte Seget Donji, Seget Vranjica i Seget Gornji, dok naselja u zagori čine Ljubitovica, Prapatnica i Bristivica.

Ove dvije grupe naselja razlikuje se gotovo u svim elementima, prvenstveno iz činjenice što postoji tendencija iseljavanja stanovništva iz zaobalja u priobalje, pa su priobalna naselja jedina u cijeloj Općini koja prema posljednjem popisu stanovništva bilježe porast (osim segeta Gornjeg), za razliku od svih naselja zaobalnog dijela Općine koja bilježe pad broja stanovnika. Osim toga gotovo svi značajni gospodarski objekti nalaze se na priobalnom dijelu što je vjerojatno uz ostalo uzrokom veće privlačnosti područja pa je i to razlogom zbog kojeg se stanovništvo iz zagore stalno doseljava. Uzrok tome je nagli razvoj turizma u proteklom razvojnom periodu koje je priobalno područje učinilo iznimno atraktivnim što je prostor izložilo nekontroliranoj i neplanskoj izgradnji, gotovo isključivo stambenih objekata, koja je skoro do krajnjih granica potrošila prostorne mogućnosti, posebno uz samu obalu mora. Sama ova činjenica razlogom je što temeljni cilj prostornog uređenja naselja u slijedećem planskom razdoblju posebno u njegovom priobalnom dijelu mora biti krajnje racionalno korištenje u cilju njegove zaštite. To znači da preostala

slobodna građevinska područja treba prvenstveno namijeniti opremi naselja za izgradnju neophodnih objekata društvenog standarda, zatim rezervirati dovoljno prostora za javnoprometne, športske i zelene površine, povećati građevinske parcele, kako bi se smanjila gustoća izgrađenosti. Osim toga treba u naseljima omogućiti izgradnju svih vrsta gospodarskih objekata koji ne utječu negativno na uvjete stanovanja. Kako je turizam osnovna gospodarska grana priobalnog područja, područja predviđena za tu djelatnost ne bi trebalo dodatno opterećivati izgradnjom novih smještajnih kapaciteta to će proširenje tih sadržaja biti poželjno ostvariti u okviru stambenih objekata u naseljima.

Kako je naselje Seget Donji zaštićena gradsko seoska cjelina naročitu pažnju treba posvetiti izgradnji unutar starog naselja kao i izgradnji u njegovom neposrednom okolišu. Svaku novu izgradnju nužno je provoditi po uputama Uprave za zaštitu kulturne baštine, što ne treba shvatiti kao ograničenje, već kao poticaj iz temeljnog razloga što vrijedna kulturna baština doprinosi vrijednosti i atraktivnosti svakog područja a posebno onog koje je orijentirano na turizam, pa je stoga zaštita spomeničke baštine od iznimne važnosti.

Naselja zaobalnog dijela Općine formirana su od brojnih raštrkanih zaselaka pa je racionalnost u korištenju prostora mnogo teže ostvariti. Obzirom na činjenicu da stanovništvo stalno napušta ove prostore a domicilno stanovništvo i povratnici porijeklom iz ovih krajeva žele graditi stambene i stambeno –poslovne građevine na vlastitim parcelama, to im je potrebno omogućiti, radi poticanja zadržavanja stanovnika u ovim naseljima, jer je to prioritetni cilj kojeg treba ostvariti, bez obzira što su građevinska područja u odnosu na broj stanovnika prevelika. Kod toga je važno voditi računa da se područja vrijednog poljodjeljskog i šumskog zemljišta zaštite od izgradnje, tim više što poljodjeljstvo čini jedan od osnovnih izvora prihoda. Zaštitu prostora treba provoditi nadalje na način da se novom izgradnjom ne narušavaju postojeće krajobrazne vrijednosti prostora koji je zbog prisutnog iseljavanja iz ovih krajeva sačuvan s visokim stupnjem prirodnosti. To će najlakše biti postići na način da se podržavaju tradicionalni načini gradnje, kako bi se nova izgradnja uklopila u ruralne sklopove ukoliko ih ima u pojedinom naselju, da se izgradnja planira na većim parcelama da bi se oko građevina osiguralo dovoljno slobodnog prostora po mogućnosti ozelenjenog, da visinski gabariti objekata ne budu preveliki, te da se dopuštenim načinima izgradnje omogući oživljavanje

seoskih odnosno ruralnih gospodarstava. Ukratko planiranjem ovog prostora za naredni razvojni period trebat će s jedne strane stvoriti pretpostavke za moguće zadržavanje stanovnika što najgrublje rečeno znači barem poticanje izgradnje gdje god za to postoji interes, zbog opasnosti od odumiranja ovih prostora u slijedećim generacijama, a s druge strane osigurati zaštitu prirodnih resursa, krajobraznih i prirodnih i kulturnih vrijednosti i posebnosti prostora.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja, u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno povijesnih cjelina

Građevinska područja utvrđena u Prostornom planu općine Trogir a za prostor Općine Seget koja su bila polazište u radu na ovom Prostornom planu su dovoljno velika u odnosu na postojeći i planirani broj stalnih i povremenih stanovnika i turista, gustoću stanovanja i izgrađenost posebno u zagorskom dijelu Općine te su ostavljala dostatnu mogućnost za razvoj naselja.

Stvarni problem s veličinom građevinskih područja realno je postojao samo u dva priobalna naselja Seget Donji i Seget Vranjica dok u Segetu Gornjem i zaobalnom području nije bilo za očekivati da se izgrade građevinska područja koja su bila planirana u Prostornome planu općine Trogir, radi već više puta spominjane tendencije iseljavanja s ovih prostora.

Građevinska područja na području Općine Seget posljedica su osnovne organizacije prostora, sustava naselja i funkcija, osnovnih prometnih pravaca te zaštite prostora kao i već ranije utvrđenih građevinskih područja u Prostornom planu općine Trogir, te usklađivanju veličina tih područja sa Programom prostornoga uređenja Republike Hrvatske te Prostornim planom Županije.

Građevinska područja naselja utvrđena Prostornim planom Općine Trogir iznosila su 646,38 ha, odnosno 8,29 % od ukupne površine Općine. Gustoća stanovanja u odnosu na broj samo stalnih stanovnika prema popisu iz 1991. godine iznosila je 7,15 stanovnika/ha. Izgrađeni dio građevinskog područja u odnosu na planirani iznosio je cca 60% za područje cijele Općine.

Obzirom na neusklađenost ovih pokazatelja sa Programom prostornoga uređenja Republike Hrvatske ovim Planom ukinuta su planirana proširenja građevinskog područja iz Prostornoga plana Općine Trogir i to: građevinsko područje između postojeće trase državne ceste prema Segetu Gornjem, sjeverno od Jadranske turističke ceste, u veličini od 48,89 ha, te proširenja građevinskih područja za zagorska naselja Općine u veličini od 140,25 ha, te dodatno radi usklađivanja sa Prijedlogom prostornoga plana Županije u naseljima Seget Donji i Seget Vranjica ukinuto je neizgrađeno područje građevinskoga područja za razvoj naselja koje se nalazilo na poljoprivrednome zemljištu I bonitetne klase u veličini od 39,01 ha. Naime spomenutim Planom nije dopuštena nikakva gradnja na poljoprivrednome zemljištu I bonitetne klase u cilju očuvanja tih površina kojima je prostor cijele Županije deficitaran.

To ukupno čini smanjenje od 228,15 ha pa ukupna veličina građevinskih područja za Općinu Seget utvrđena ovim Planom iznosi 418,23 ha. Ukupna veličina izgrađenoga građevinskoga područja iznosi 342,48 ha. Od toga na izgrađeni dio zaobalnog dijela Općine otpada 134,61 ha, a na obalno područje 207,87 ha, kod čega treba imati na umu da Prostornim planom Županije samo naselja Ljubitovica, Bristivica i Prapatnica čine zaobalni dio Općine, dok naselje Seget Gornji ulazi u proračun korigiranih minimalnih gustoća za obalna naselja.

Prostornim planom Županije utvrđene su korigirane minimalne gustoće radi dimenzioniranja veličine građevinskih područja i to odvojeno za obalno i zaobalno područje. Za zaobalno područje utvrđene su minimalne korigirane gustoće od 13 st/ha i planiranoga broja od 2100 stanovnika i ležaja povremenih stanovnika i turista do 2015 g., a za obalno područje te veličine iznose 33 st/ha odnosno 13000 stanovnika i ležaja povremenih stanovnika i turista.

Ukidanje svih planiranih proširenja građevinskih područja za razvoj zagorskih naselja, koja su bila preuzeta iz Prostornoga plana Općine Trogir, ne bi trebalo predstavljati problem obzirom na činjenicu da u postojećim građevinskim područjima postoje stanovite rezerve, a naselja bilježe mali porast broja stanovnika.

Također uvažavajući primjedb u potrebi korigiranja građevinskih područja uz državne ceste, zona proizvodno poslovne namjene u naselju Ljubitovica je ukinuta dok su građevinska područja zona proizvodno poslovne namjene uz postojeću i planiranu trasu državne ceste u Segetu Gornjem

smanjene na način da je osiguran koridor ceste u širini od 100 m pa se na taj način planirana građevinska područja automatski udaljavaju od trase ceste. Na taj način uz trasu državne ceste ostala su zadržana samo već izgrađena građevinska područja zagorskih naselja.

Građevinsko područje ugostiteljsko turističke zone Medena smanjeno je u odnosu na ono koje je bilo predviđeno i Prostornim planom općine Trogir. Naime mada danas prostorom ove zone gospodare tri gospodarska subjekta i mada je samo dio toga prostora danas izgrađen i to hotelima i apartmanima na istoku i apartmanima i kampom na zapadu dok je središnji dio vrijedna borova šuma koja se izuzima iz građevinskog područja. Taj prostor u cijelosti funkcionira kao jedan turistički kompleks. Stoga je potrebno ostaviti mogućnost izgradnje različitih ugostiteljskih, rekreacijskih, zabavnih i sličnih sadržaja radi omogućavanja kvalitetnije i što raznovrsnije turističke ponude, povećanja vanpansionske potrošnje i uopće podizanja razine atraktivnosti ukupnih turističkih sadržaja u cijelom kompleksu imajući u vidu da se nova izgradnja mora dogoditi izvan područja vrijednoga šumskoga kompleksa, kojega se izgradnjom ne smije degradirati već ga treba sačuvati.

Osim spomenutih smanjenja u odnosu na Prostorni plan Općine Trogir unutar građevinskih područja došlo je do preraspodjele građevinskog područja za razvoj naselja Seget Vranjica i Seget Donji u odnosu na turističku zonu Medena zbog potrebe osiguranja zemljišta za izgradnju stambenih objekata za invalide Domovinskog rata. Jedino povećanje građevinskog područja u odnosu na ona utvrđena u Prostornom planu općine Trogir nastalo je kao posljedica usvajanja primjedbe građana tijekom javne rasprave na području zaseoka Rakijari u naselju Seget Vranjica, sa sjeverne strane Jadranske turističke ceste, ukupne veličine cca 0.35 ha.

Na kartografskim prikazima označene su površine izgrađenoga i neizgrađenoga dijela građevinskoga područja za razvoj naselja. Kod toga treba imati na umu da područja označena kao izgrađeni dio naselja obuhvaćaju kompaktno izgrađeni dio naselja kao i djelomično izgrađene dijelove naselja te da unutar tih veličina preostaje još površina za razvoj naselja u budućnosti. Također treba imati na umu da su posebno naselja u zaobalnom dijelu Općine izgrađena na relativno velikim parcelama koje se najvećim dijelom obrađuju za potrebe porodičnog domaćinstva. Izgradnja stambenih objekata na velikim

parcelama karakteristična je također i za istočni dio naselja Seget Donji gdje još i danas postoje veće parcele koje se koriste kao obradivo zemljište.

O karakteristikama ovakvog načina izgradnje treba voditi računa prilikom utvrđivanja koeficijenta gustoće stanovanja jer i u zagorskom djelu Općine kao i u naselju Seget Donji treba težiti očuvanju vrijednih poljoprivrednih površina, tim više što se radi o najvišim bonitetnim klasama zemljišta za potrebe poljoprivredne proizvodnje i izgradnji stambenih objekata na velikim parcelama koje ostavljaju mogućnosti bavljenja tom djelatnošću.

Prilikom utvrđivanja koeficijenta gustoće stanovanja treba voditi računa i o tome da je velik broj stanova koji se povremeno koriste i privremeno nenastanjenih.

Prema Popisu stanovništva 2001.g povremeno se koristi 557 stanova, a privremeno nenastanjenih je 289 stanova, te da je najjači gospodarski subjekt turizam i da bi se on trebao razvijati u prvom redu u kvalitativnom smislu, a to znači poboljšanje standarda postojećih turističkih kapaciteta i obogaćivanje ponude.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Radi unapređenja uređenja naselja prvenstveno je potrebno osigurati unutar granica građevinskog područja prostor za javne sadržaje. Može se reći da su ovi sadržaji deficitarni u svim naseljima uključivo i općinsko središte. Kako je osiguranje prostora za ove sadržaje i njihova izgradnja od prioritarnog značaja trebat će radi ostvarenja tog cilja provoditi pripremu i uređenje zemljišta te pravovremeno rješavati vlasničko pravne odnose. Uz osiguranja prostora za javne sadržaje od iznimnog je značaja stvaranja preduvjeta za opremanje naselja neophodnom komunalnom infrastrukturom poglavito stoga što je stanje u toj oblasti iznimno loše. Naime mada sva naselja imaju električnu struju ne bi se moglo reći da njena kvaliteta udovoljava uobičajenim standardima. Stanje vodovodne mreže je još lošije. Samo priobalna naselja imaju vodovod mada ni u tim naseljima opskrba vodom nije zadovoljavajuća, dok niti jedno naselje u zagori nije priključeno na vodovodnu mrežu. Stanje telefonske mreže je nešto bolje utoliko što je u svim naseljima omogućen priključak na telefonsku mrežu, ali stanje i kvaliteta usluga je donekle zadovoljavajuća samo u naseljima Segetu Donjem, Seget Vranjici i Ljubitovici.

Da bi se unaprijedilo uređenje naselja u cjelini bit će potrebno osigurati dovoljno površina u naseljima za prostore javnog interesa što znači rezerviranje prostora

za izgradnju neophodnih objekata društvenog standarda, kolnih i pješačkih površina, opreme naselja komunalnom infrastrukturom , osiguranje zelenih površina te površina za šport i rekreaciju.

Najjednostavniji i najdjelotvorniji način za ostvarivanje ovog cilja bilo bi da se na temelju planske dokumentacije detaljnijeg stupnja razrade planira i po mogućnosti izgradi barem prometna mreža i osnovna komunalna infrastruktura. Ostvarenje ovog cilja temeljni je preduvjet za unapređenje uređenja svih naselja, tim više što je dosadašnja praksa pokazala da ukoliko izgradnja naselja ili jednog njegovog dijela započne izgradnjom u pravilu stambenih objekata, u našim uvjetima i načinom provođenja mehanizama kontrole, onemogućava se naknadna izgradnja temeljne prometne mreže, što stvara nepremostive posljedice u elementarnom funkcioniranju naselja.

U postojećim pretežno izgrađenim dijelovima naselja treba iskoristiti raspoložive prostore na interpoliranim lokacijama prije započinjanja izgradnje na neizgrađenim površinama planiranih građevinskih područja.

Također pažnju treba posvetiti izgradnji uz i u kulturno povijesnim cjelinama kao i ruralnim sklopovima jer uređenje tih cjelina i sklopova ne samo što doprinosi unapređenju uređenja naselja nego i povećanju atraktivnosti i vrijednosti šireg prostora.

U cijelosti gledano ostvarenje ovog cilja vrlo je značajno jer bi u naseljima zagorskog dijela Općine moglo biti jednim od temeljnih preduvjeta zaustavljanja opasnih trendova iseljavanja domicilnog stanovništva iz matičnih naselja.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije splitsko-dalmatinske

Već je ranije isticano da Općina Seget nema nekog posebnog značaja za Županiju splitsko-dalmatinsku, a još manje za Republiku Hrvatsku, ako se značaj mjeri po udjelu u površini, stanovništvu itd.

Jedini značaj Općine Seget može se sagledavati u turističkim kapacitetima koji po udjelu u kapacitetima Županije višestruko premašuju udio po površini i stanovništvu.

Postojeći kapaciteti u turizmu i budući razvoj te djelatnosti u Općini Seget sukladni su s temeljnim razvojnim pravcima i opredjeljenjima, kao i razvojnim mogućnostima koje se sagledavaju u Županiji u toj djelatnosti. Na ovom mjestu je nužno opetovano ukazati na potrebu suradnje s gradom Trogicom zbog njegove kulturno-povijesne i graditeljske baštine kao jednog bitnog turističkog resursa i jednog od motiva turističkih dolazaka i putovanja, koji će biti sve izraženiji i značajniji.

Inače postojeća gospodarska struktura Županije je dosta zastarjela s velikim udjelom onih djelatnosti koje nemaju zadovoljavajuću razinu konkurentne sposobnosti na domaćem i inozemnom tržištu. Bez obzira što su u pitanju neke tradicionalne djelatnosti, njihov sadašnja situacija je takva da dovodi u pitanje njihovu daljnju egzistenciju (brodogradnja, pomorstvo i sl.). U ukupnoj gospodarskoj strukturi Županije malo je zastupljeno ono gospodarstvo u kojem postoje tržišni lideri koji mogu razvojno potaknuti ostale djelatnosti i druge gospodarske subjekte.

U okviru industrije malo je zastupljeno proizvodni roba široke potrošnje kod kojih je nužna suvremena marketinška orijentacija i strategija ukupnog poslovanja, iako je tržište za plasman tih proizvoda u Županiji iznadprosječno s obzirom na turizam. I ono što postoji orijentirano je do sada bilo na manje zahtjevna tržišta, a na zahtjevnija išlo se preko tzv. lohn poslova.

U dosadašnjoj gospodarskoj strukturi u Županiji bilo je izraženo učešće i onih djelatnosti i proizvodni koje negativno utiču na stanje u okolišu i u razvojnem su konfliktu s turizmom, kao djelatnosti koja ima prirodne i naslijeđene razvojne resurse i pretpostavke. Ti resursi još uvijek ne ostvaruju

potpunu tržišnu i razvojnu valorizaciju zbog neadekvatne prometne povezanosti s ostalim dijelovima Republike Hrvatske i s glavnim emitivnim turističkim tržištima.

Gospodarsku strukturu Županije karakterizira i to da je u njoj mala zastupljenost suvremenih proizvodnji sa visokim stupnjem tehnološke složenosti, koja zahtjeva veliki broj visokostručne radne snage.

S obzirom na dosta zastarjelu gospodarsku strukturu, na jednoj strani, te na činjenicu da u toj strukturi, gotovo ni u jednoj djelatnosti, ne postoje tržišni lideri, na drugoj strani, mala je zastupljenost gospodarskih subjekata koji u svom sastavu imaju dobro ustrojene i kadrovski ekipirane razvojno istraživačke centre ili službe, kao i druge poslovne funkcije bitne za stabilan razvoj i uspješno poslovanje suvremenih tržišno orijentiranih gospodarskih subjekata.

U postojećoj strukturi, prema tome nema onih gospodarskih subjekata koji bi značajnije mogli nositi gospodarski razvoj Županije. U proteklom razdoblju tranzicije dosta je nekada značajnih subjekata u više djelatnosti, gotovo nestalo, a proces stvaranja novih je dugotrajan i odvija se u izrazito gospodarski nepovoljnim uvjetima i vremenima.

Prema tome, i za gospodarstvo na razini Županije i Općine Seget u narednom razdoblju predstoje ozbiljni naponi na planu jačanja konkurentnih sposobnosti i prilagođavanja suvremenim tržišnim kretanjima i razvojnim procesima prisutnim u Zemlji i u svijetu posebno. Ti naponi morat će se sustavno poticati konkretnim mjerama ekonomske i drugih politika na svim razinama, pa tako i na razini Županije i Općine Seget.

U svakom slučaju najvažnije će biti inicirati i poticati inicijative pojedinaca, gospodarskih i drugih subjekata, kao i svih onih čije ideje i projekti doprinose oživljavanju razvoja i rješavanju prisutnih problema nezaposlenosti, niske razine standarda pučanstva i neadekvatnog korištenja raspoloživih resursa.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Osnovni cilj organizacije prostora Općine je stvaranje preduvjeta za što ravnomjernijim razvojem cjelovitog prostora. Obzirom da je najistaknutiji problem područja Općine Seget izrazita razdvojenost te razvojna neujednačenost priobalnog od zagorskog prostora, od izuzetnog je značenja integriranje prostora Općine u cjelovit sustav. Iz tog razloga organizacijom prostora i osnovnom namjenom površina pokušali su se stvoriti preduvjeti kako bi svi dijelovi prostora Općine mogli biti tretirani kao ravnopravni. Kod toga se nastojalo voditi računa o prirodnim i stvorenim vrijednostima prostora. Prirodna osnova, kao reljef, klimatski uvjeti i sl. na području Općine određuje prirodne, poglavito šumske i poljodjeljske površine, dok su gospodarske cjeline određene osim prirodnom osnovom, naročito geoprometnim položajem.

Prostor Općine Seget organiziran je na način da priobalno područje čini okosnicu razvoja cijele Općine s turizmom kao osnovnom gospodarskom granom, dok se u zagorskom dijelu Općine nalaze poljodjeljske površine i površine koje su pogodne za razvoj stočarstva, razvoj kojih treba nužno povezati s turističkom djelatnošću u priobalju.

Površine za razvoj i uređenje naselja planirane su na cijelom prostoru Općine. Područja za izgradnju planirana su pretežno uokolo već postojećih naselja i zaselaka i već formiranih manjih ili većih nakupina stambenih objekata.

U obalnome dijelu Općine površine za razvoj naselja utvrđene u Prostornom planu općine Trogir su smanjene na način da je došlo do smanjenja građevinskoga područja u veličini od cca 50 ha na području između postojeće trase državne ceste prema Segetu Gornjem sjeverno od Jadranske turističke ceste a osim toga su se u naseljima Seget Vranjica i Seget Donji iz postojećega građevinskoga područja izuzele poljoprivredne površine I bonitetne klase u cilju njihova očuvanja.

U zaobalnom području naselja čine veći ili manji broj raštrkanih zaselaka oko kojih su formirana područja za izgradnju naselja. Veličina građevinskih područja u odnosu na broj stanovnika u ovom prostoru nije od presudne važnosti iz nekoliko razloga. Prvenstveno stoga što stanovništvo iseljava iz ovih prostora pa je poželjno osiguranjem većih građevinskih područja omogućiti

zadržavanje ili pak povratak domicilnog stanovništva, zatim što je zbog poticanja razvoja i očuvanja tradicije mješovitih porodičnih gospodarstava izgradnja planirana na većim građevnim parcelama, kao i stoga što će organizacija života u prostoru biti uvjetovana zatečenim stanjem u prostoru i njegovim vrijednostima pa će tako izgradnja biti moguća u pravilu samo uz rubove poljodjeljskih površina.

Na priobalju uokolo hotela Medena planirane su zone ugostiteljsko turističke namjene i zaštitna šuma, koje su smještene između građevinskoga područja za razvoj naselja Segeta Donjeg na istoku i građevinskoga područja za razvoj naselja Seget Vranjica na zapadu. Ovo područje veličine cca 80 ha smješteno uz obalu, predstavlja već afirmirano turističko područje značaj kojega prelazi okvire Općine Seget, obraslo je gustom borovom šumom vrlo je vrijedno u smislu prirodnoga resursa koji ima bitan utjecaj na kvalitetu turističke ponude i kojega treba maksimalno očuvati upravo iz toga razloga.

Osim vrijedne borove šume koji omogućava ugodan boravak na ovom prostoru od ranoga proljeća do kasne jeseni, blizina Trogira i Splita kao istaknutih značajnih lokaliteta kulturne baštine (oba grada su pod UNESCO-vom zaštitom gradova svjetske kulturne baštine) čini položaj ove zona u širem prostoru veoma značajnim obzirom da turistička zona Medene predstavlja jedinu veću turističku zona na cijelom prostoru zapadno od Splita i Trogira. S druge pak strane upravo blizina ovih dvaju gradova omogućava da se u sklopu standardne turističke ponude na jednostavan i lako dostupan način turistima koji borave u Medenoj omogući kvalitetna dopuna te ponude obzirom na značaj kulturne baštine kojom raspolažu ova dva grada.

Obzirom na položaj u širem prostoru te prirodne resurse kojima raspolaže ugostiteljsko turistička zona Medene ima sve pretpostavke za daljnji razvoj, te će i u budućnosti biti nositelj gospodarskoga razvoja cijele Općine. Iako je područje Medene predviđeno kao građevno područje ugostiteljsko turističke namjene ne predviđa se na tome prostoru novom izgradnjom daljnje povećanje smještajnih kapaciteta već izgradnja sadržaja koji će doprinijeti proširenju turističke ponude i podizanju njene kvalitete, kao što su ugostiteljski, rekreacijski i zabavni sadržaji. Eventualna potreba za povećanjem smještajnih kapaciteta rješavat će se unutar površina za razvoj naselja izgradnjom objekata koji će uz stanove imati i turističke apartmane ili prestrukturiranjem sadržaja

unutar turističkog kompleksa, kao što je prostor auto kampa, u neki drugi vid turističke ponude, poput apartmana ili manjeg hotela, uz uvjet da zadovoljavaju kriterije za dobivanje viših i visokih kategorija, što znači najmanje dobivanje triju zvjezdica kao kategorije budućeg turističkoga sadržaja.

Unutar turističkoga kompleksa, imajući u vidu starost izgrađenih smještajnih kapaciteta, treba prilikom njihove rekonstrukcije obavezno stvoriti mogućnosti da udovoljavaju visokim kategorijama na koji način bi se stvorile pretpostavke za boravak turista većih platežnih mogućnosti.

Veličina same turističke zone u Medenoj, uz neznatne modifikacije prema naselju Seget Donji i Seget Vranjica, smanjena je u odnosu na veličinu iz Prostornog plana općine Trogir izuzimanjem površine zaštitne šume.

U pogledu razmještaja sportskih i ostalih lučica na obalnome dijelu Općine Seget iste se vezuju za podatke iz Prostornoga plana Županije, kao i već postojeća privezišta i pristaništa za manje ribarske i ostale brodice.

Na najistočnijemu dijelu naselja Seget Donji predviđa se organiziranje ribarske luke državnoga značaja. Ribarska luka, obzirom na značaj predviđena je za priobalnu i pučinsku flotu sa pretežitim korištenjem akvatorija za potrebe ribarske flote sa sekundarnim aktivnostima. U kopnenome dijelu potrebno je osigurati prostor za iskrcaj i rukovanje ribom, snabdijevanje brodova, skladištenje i industrijsku preradu ribe.

Na području Segeta Donjeg postoji manja sportsko-rekreativna lučica i privezište gdje se danas vezuju čamci domaćega stanovništva i manji pretežno ribarski brodovi, a u dijelu naselja postoji već izgrađeni veliki gat i dio uređene obale sa dovoljnom dubinom obalnoga mora za pristajanje brodova, a u naselju Seget Vranjica u prirodnoj uvali na zapadu danas je već formirano privezište brodova domaćega stanovništva. Ovim Planom predviđa se na tome prostoru organiziranje priveza sportskih i ostalih plovila kako za potrebe domaćeg stanovništva tako i za potrebe gostiju i turista koji tu borave.

Uz već spomenute lučica koje djelomično već egzistiraju na ovome prostoru predlaže se u istočnome dijelu ugostiteljsko turističke zone Medena lociranje privezišta u cilju dopune turističke ponude.

Također se u naselju Seget Donji planira na temelju podataka iz PPŽ mogućnost izgradnje luke nautičkoga turizma.

Na prometnici D 58 državnog značaja uz naselje Seget Gornji planirana je izgradnja zona gospodarsko-poslovne namjene i zona poslovne namjene. Područje se nalazi nadomak općinskog središta a značaj zone određen je i u odnosu na značaj prometnog pravca uz koji je smještena. Planirani prostor nalazi se na zaravni zapadno od naselja Seget Gornji i vrlo je pogodan za smještaj ovakvih sadržaja. Zona je smještena na platou veličine 40,11 ha i 7,44 ha.

Planirani razvitak Općine Seget ne može se temeljiti samo na jednoj gospodarskoj grani pa se stoga uz turizam i poljodjelstvo planira omogućiti i razvoj zanatstva, trgovine i servisa.

Poljoprivredne površine danas ne predstavljaju značajan potencijal na području Općine tim više što su najkvalitetnija zemljišta definitivno izgubljena izgradnjom koja se već dogodila, ili se pak nalaze u naseljima okruženim izgradnjom ili blizinom frekventnih prometnica. Značajnije poljoprivredne površine preostale su u zaobalnom dijelu međutim iste nisu tako kvalitetne i danas su najvećim dijelom zapuštene i degradirane. Karakteristika poljoprivrednih površina koje se obrađuju u zaobalnom dijelu je rascjepkanost, usitnjenost i razbacanost. Poljoprivredne površine na području Općine veličine su 2.858,35 ha od čega se danas samo cca 30% obrađuje. Unatoč tome Prostornim planom predviđa se privođenje ovih površina svojoj osnovnoj namjeni jer iste pružaju mogućnost da se umanjuje efekt izraženog neujednačenog stupnja razvoja obale u odnosu na Zagoru, a osim toga poljodjelstvo je uz turizam jedina gospodarska grana na kojoj ova Općina može temeljiti svoj razvoj. Također upravo turizam i poljoprivreda mogu funkcionirati kao tijesno povezane gospodarske grane ovisne jedna o drugoj omogućujući tako razvoj Općine u cjelini.

Turistički kapaciteti u priobalju trebali bi se naslanjati na poljodjelsku proizvodnju u zaleđu, a zaleđe sa osnaženom i razvijenom poljodjelskom proizvodnjom može pružiti mogućnost za razvoj seoskog turizma kao dopune turističke ponude Općine u cjelini.

Šumske površine na području Općine također treba koristiti u funkciji dopune turističke ponude. Te površine veličine 4460,93 ha mogu poslužiti za rekreaciju, lov, izletnički turizam i sl. Kako je današnja površina pod ostalim

šumskim površinama dosta velika, kojih je karakteristika loš ili nikakav šumski pokrov, u budućnosti treba pošumljavanjem kvalitetnijim šumskim pokrovom od današnjega, u skladu s planom pošumljavanja Hrvatskih šuma, ove površine sustavno pošumljavati. Do tada dio tih površina treba koristiti kao pašnjačke površine pogodne za razvoj stočarstva. Razvoj stočarstva također je grana koju treba razvijati u vezi s turističkom ponudom.

Na padinama brda Sv. Ilije predviđeno je eksploatacijsko polje za iskorištavanje građevinskog i tehničkog kamena.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Red. Broj	OPĆINA SEGET	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Općine	stan/ha ha/stan*
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1.	Građevinsko područje ukupno		418,23	5,29	20,62
	izgrađeni dio GP ukupno	GP	342,48	4,33	25,18
	-obalno -kontinentalno		207,87 134,61	2,63 1,70	33,03 13,05
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	E	40,86	0,52	211,01
		I K	40,14	0,51	214,80
		K	7,44	0,1	1168,00
		T	40,35	0,52	213,68
	ukupno		128,79	1,65	66,95
1.3.	Poljoprivredne površine obradive	P1	98,43	1,24	0,01*
		P2	240,36	3,04	0,03*
		P3	2519,56	31,85	0,29*
	ukupno		2858,35	36,13	0,33*
1.4.	Šumske površine gospodarske zaštitne	Š1	2623,96	33,18	0,30*
		Š2	42,97	0,54	0,01*
	ukupno		2666,93	33,72	0,31*
1.5.	Ostale šumske površine	PŠ	1794,00	22,68	0,21*
	ukupno		1794,00	22,68	0,21*
1.6.	Ostale površine	IS	39,2	0,50	0,01*
		G	2,50	0,03	0,0003*
	ukupno		41,70	0,53	0,01*
	Općina Seget ukupno		7908,00	100,00	

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

Kad su u pitanju gospodarske djelatnosti općine Seget u narednom planskom razdoblju onda se one svode uglavnom na:

- turizam i njemu komplementarne djelatnosti kao što su: ugostiteljstvo, trgovina, poljodjelstvo, ribarstvo i marikultura, razne vrste usluga namijenjenih turistima. Turizam će trebati, više nego do sada, shvaćati kao tržište za plasman i promociju gotovih proizvoda domaćeg podrijetla. Preko njega, treba nastojati ostvarivati što je moguće veći

- izravni i neizravni izvoz vlastitih proizvoda i usluga. Djelatnost turizma mora sve više biti obogaćivana različitim vrstama usluga i prilagođavana u tom pogledu različitim zahtjevima određenih skupina turista formiranih po raznim segmentima: generacijski, porijeklom, platežnim mogućnostima, kulturnim potrebama, sportsko - rekreacijskim potrebama, te drugim posebnim zahtjevima čija će se lepeza kontinuirano širiti. Sve veća individualizacija zahtjeva na turističkom tržištu otvarat će mogućnosti za razne djelatnosti i širenje i kombiniranje korištenja resursa u te svrhe ne samo priobalnog, već i zagorskog dijela Općine.
- poljoprivreda i ribarstvo s orijentacijom na proizvodnju ekološki čiste i zdrave hrane, koja će podržavati razvoj turizma i koja će u daljnjem rastu turističkog prometa i razvoja turizma sagledavati vlastite razvojne mogućnosti i šanse. Zagorski dio općine u tom pogledu ima mogućnosti u ekstenzivnom stočarstvu i kroz obiteljska gospodarstva koja će obavljati različite djelatnosti. Kod poljoprivredne proizvodnje više pozornosti će se morati posvećivati čuvanju, sortiranju i pakiranju, kao i organizaciji plasmana.
- Eksploatacija i prerada kamena je tradicionalna djelatnost u općini Seget i ista će i dalje egzistirati. Sa tržišnog aspekta imat će mogućnosti razvoja, ali će se dimenzionirati sukladno zahtjevima za očuvanje okoline i krajobraza. Korisnici tog resursa morat će u budućnosti imati veće obveze za saniranje eksploatacijskih nalazišta i dr.
- Ostale djelatnosti i uslužno i proizvodno zanatstvo razvijati će se i kapacitirati sukladno temeljnim razvojnim opredjeljenjima i tržišnim mogućnostima. U ovom segmentu za očekivati je najveće mogućnosti zapošljavanja sadašnjih i budućih tražilaca zaposlenja. Tu isto tako treba očekivati i poticati poduzetničke inicijative pojedinaca bilo onih koji su već krenuli ili onih koji će tek startati u osmišljavanju vlastitih poduzetničkih projekata. Nije nevažno istaknuti i činjenicu da suvremeni tehničko - tehnološki razvoj i dostupnost informacija iniciraju potrebu razvoja širokog spektra usluga koje će biti u funkciji poslovanja i razvoja ostalog dijela gospodarstva, pa i društvenih

djelatnosti. Zato takve usluge zaslužuju da ih se tretira kao određenu logistiku i/ili infrastrukturu za ostale djelatnosti.

I na kraju nužno je upozoriti na činjenicu da suvremeni razvoj karakteriziraju brze tehnološke, tržišne i druge promjene, pa je u planiranju gospodarskih struktura, posebno na nižim i manjim prostornim razinama gdje nema planiranih strateških projekata šireg značaja, nužno imati u vidu potrebu izgradnje odnosno formiranja gospodarskih struktura koje će se što brže i bezbolnije prilagođavati tim promjenama. Takve sposobnosti prilagođavanja posebno su poželjne kod gospodarskih subjekata. Zbog toga ih je nužno osloboditi direktnog miješanja, sa strane, u njihove razvojne i poslovne planove. Eventualni utjecaji moraju se ostvarivati neizravnim mjerama.

Društvene djelatnosti na području Općine vezane su pretežno za objekte društvenog standarda kao preduvjeta za podizanje standarda života i rada u svim naseljima.

Čak i stanovništvo općinskog središta Seget Donji budući da pripada široj aglomeraciji Splita i Trogira zadovoljavat će veći dio potreba za objektima društvenih djelatnosti na područjima ova dva grada. Dobra prometna povezanost doprinijet će jednostavnijem ostvarenju ovih potreba.

Međutim osnovne objekte društvenog standarda koji služe za ostvarenje svakodnevnih potreba stanovnika trebat će više približiti mjestu stanovanja, što je posebno značajno za naselja u zaobalju.

Radi toga trebat će osigurati u građevinskim područjima naselja slobodne parcele za izgradnju tih sadržaja po mogućnosti u centralnom djelu naselja ili što će biti slučaj u zaobalju u građevnom području onog zaseoka koji ima tendenciju da mu ostali zaseoci gravitiraju. U pravilu su to ona područja gdje već postoji izgrađen objekt škole, poljoprivredne zadruge i sl. Oko tih sadržaja nužno je osigurati prostor i za ostale objekte društvenog standarda poput zdravstvenih stanica i ljekarni, knjižnica i kulturno umjetničkih društava, objekata za zabavu, šport i rekreaciju, poštanskih i komunalnih službi i sl.

Radi poticanja zadržavanja stanovništva u svojim matičnim naseljima planirano je u svim naseljima osigurati osnovnu školu, knjižnicu, kulturno umjetničko društvo i vjerski objekt, zatim zdravstvenu stanicu i ljekarnu, otvorene športske terene te objekte za zabavu i rekreaciju. U neposrednom razvojnom razdoblju bit će racionalnije graditi polivalentne objekte za odvijanje

društvenih djelatnosti posebno u zagorskim naseljima zbog relativno malog broja stanovnika pa time i moguće racionalnije iskorištenosti objekata.

Na području Općine Seget u oblasti predškolskog odgoja, dječiji vrtić organiziran je jedino u Segetu Donjem koji zadovoljava potrebe smještaja 56 djece. Na ostalom području Općine nije organizirano predškolsko zbrinjavanje djece. Sadržaji predškolskog odgoja dimenzionirat će se prema demografskom rastu djece predškolskog uzrasta. Obzirom na funkciju Bristivice i Ljubitovice u zaobalnom području bit će potrebno predviđati organiziranje ustanova predškolskog odgoja. Za smještaj ovih sadržaja nije nužna izgradnja novih objekata već za to mogu biti korišteni i neki postojeći javni ili stambeni objekti koji imaju uvjete za smještaj ove djelatnosti.

Sustav osnovnih škola obuhvaća središnju osnovnu školu u Segetu Donjem koja je u novije vrijeme obnovljena i područne škole u Bristivici, Prapatnici i Ljubitovici. Planirani sustav osnovnih škola temelji se i dalje na jednoj središnjoj školi s mrežom područnih škola. Mreže škola ovisit će o demografskom rastu djece školskog uzrasta. Svakako treba u narednom periodu predvidjeti podizanje školskog standarda kroz bolje opremanje objekata i izgradnju potrebnih pratećih sadržaja.

U oblasti zdravstva situacija također nije dobra. Bristivica, Ljubitovica i Prapatnica imaju ambulante smještene u školama dok Seget Donji još nema zdravstvenu stanicu nego tek ljekarnu.

Obzirom na očekivano zadržavanje stanovništva u svojim matičnim naseljima bit će potrebno izgraditi nove zdravstvene kapacitete radi pružanja usluga primarne zdravstvene zaštite. Obzirom na broj starijih osoba treba osigurati kroz zdravstvenu zaštitu i skrb o toj kategoriji populacije.

Kulturni i športski objekti deficitarni su na području Općine. U Segetu Donjem planirana je izgradnja dvorane za kulturne manifestacije u okviru škole, dok u drugim naseljima takvih sadržaja nema.

Od športskih objekata ima još na području Općine nekoliko otvorenih športskih terena. Vidljivo je da mreža kulturnih i športskih objekata ne zadovoljava pa je zato potrebno Planom predvidjeti znatno širenje mreže ovih objekata i sadržaja.

Jedinice poštanske mreže za sada postoje u Segetu Donjem dok se ista planira u Seget Vranjici. U ostalim naseljima treba planirati ove sadržaje.

Prostornim planom predviđa se oprema naselja središnjim funkcijama prema tablici

Raspored središnjih funkcija u naseljima

	uprava	odgoj i obrazovanje	kultura	socijalna skrb	šport i rekreacija	trgovine i ugostiteljske usluge	javne službe
Seget Donji	općinska uprava	dječji vrtić i jaslice osnovna škola	knjižnica kino galerije KUD muzej vjerski objekt	zdravstvena stanica ljekarna	športska dvorana otvoreni športski objekti športske udruge objekti zabavu rekreaciju	osnovne trgovine specijalizirane trgovine turistički smještajni objekti ugostiteljski objekti turistički biro i uslužne zanatske radnje	poštanski ured ispostava banke javni promet komunalne službe
Seget Vranjica			galerija vjerski objekt	ljekarna	otvoreni športski objekti športske udruge objekti zabavu rekreaciju	osnovne trgovine specijalizirane trgovine turistički smještajni objekti ugostiteljski objekti turistički biro i uslužne zanatske radnje	poštanski ured ispostava banke javni promet komunalne službe
Seget Gornji			knjižnica KUD vjerski objekt	zdravstvena stanica ljekarna	otvoreni športski objekti športske udruge objekti zabavu rekreaciju	osnovne trgovine ugostiteljski objekti uslužne zanatske radnje	javni promet komunalne službe
Ljubitovica		osnovna škola dječji vrtić	knjižnica KUD vjerski objekt	zdravstvena stanica ljekarna	otvoreni športski objekti športske udruge objekti zabavu rekreaciju	osnovne trgovine ugostiteljski objekti uslužne zanatske radnje	javni promet komunalne službe
Prapatnica		osnovna škola	knjižnica KUD vjerski objekt	zdravstvena stanica ljekarna	otvoreni športski objekti športske udruge objekti zabavu rekreaciju	osnovne trgovine ugostiteljski objekti uslužne zanatske radnje	javni promet komunalne službe
Bristivica		osnovna škola dječji vrtić	knjižnica KUD vjerski objekt	zdravstvena stanica ljekarna	otvoreni športski objekti športske udruge objekti zabavu rekreaciju	osnovne trgovine ugostiteljski objekti uslužne zanatske radnje	javni promet komunalne službe

3. 4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora

Područje Općine Seget krajobrazno je vrlo raznoliko. Raznolikost se očituje kroz reljefne karakteristike i prisutnost i blizinu mora, vegetaciju i naravno utjecaj čovjeka na okoliš.

U globalu se razlikuju dva područja, priobalno i zagorsko.

Najviši vrh je Crni vrh na Vilaji od 739 m i Labinštica na sjeveroistočnom dijelu Općine od 701 m nadmorske visine.

Stanje prirodnog krajolika na području Općine karakterizira degradacija i devastacija biljnog pokrova koje je uglavnom posljedica čovjekova utjecaja ali i utjecaj klime, vjetrova i oborina.

Promatrajući stanje u Općini može se utvrditi da su površine pod gospodarskim šumama male u odnosu na ostale šumske površine koje su gotovo gole ili barem u znatnom dijelu pretvorene u kamenjar. Današnje stanje posljedica je sječe šume u prošlosti radi ogrjevnog drva, a u novije vrijeme daljnje smanjenje šumskog pokrova posljedica je čestih požara u ljetnim mjesecima. Bolja situacija nije ni sa poljoprivrednim tлом koje je u priobalju, gdje su bonitetne klase najviše, uglavnom okupirano izgradnjom, a u zaleđu, gdje su u pravilu bonitetne klase niže postoje nešto veće površine u okolici Prapatnice i Ljubitovice i manje u Bristivici, dok je ostalo poljoprivredno tlo uglavnom zapušteno, degradirano i zaraslo u šikaru.

Ovim Planom utvrđuje se potreba privođenja svrsi svog raspoloživog poljoprivrednog tla radi vraćanja vrijednosti tog prirodnog resursa i otvaranja preduvjeta da poljodjelstvo postane respektabilna gospodarska grana.

Ovim Planom područje vrha Labinštice utvrđeno je kao dio prirodne baštine u kategoriji zaštićenog krajolika koju treba posebno zaštititi zbog svoje iznimne surove ljepote kao i pogleda koji se s tih prostora pruža na trogirski arhipelag s jedne strane i udolinu Bristivice s druge strane, koja je ovim Planom utvrđena kao vrijedan prirodni krajobraz.

Uvjeti korištenja ovih prostora utvrđuju se s prvenstvenom namjerom da se prirodni uvjeti mijenjaju u najmanjoj mogućoj mjeri i to samo onda kad je to doista nužno. To znači da sva eventualna izgradnja na ovim prostorima mora biti u funkciji podizanja standarda korištenja opremanjem nužnim objektima u

funkciji specifičnih vidova turizma (lovnog, seoskog, izletničkog) i rekreacije, te u udolini Bristivice još i u funkciji obavljanja poljodjelskih djelatnosti.

Izgradnja može biti dopuštena rijetko na velikim parcelama i malih visinskih gabarita radi boljeg uklapanja u ambijent.

Područje turističkog kompleksa Medena zbog blizine mora i zbog postojeće velike prirodno pošumljene površine koje čine prirodne ljepote i krajobrazne karakteristike koje uz ostalo turizam kao gospodarska grana najneposrednije koristi, treba posebno čuvati, održavati i štiti. Svu izgradnju u ovom području prilagoditi prirodnom krajobrazu kako bi i dalje osnovni dojam ostao prirodno pošumljen priobalni krajolik.

Čistoća mora uz obalu Općine Seget zbog neadekvatnog sistema rješavanja otpadnih voda naselja uz obalu ne zadovoljava svojom kvalitetom, stoga kako je cijelo obalno područje namijenjeno turističkim djelatnostima, a more prvenstveno obavljanju malog i rekreacijsko-športskog ribolova, te uz obalu u svom najvećem dijelu kupanju i plažama potrebno je postojeće i novoplanirane objekte komunalno opremiti na način da more bude pogodno za obavljanje ovih djelatnosti. Radi zaštite morskog bogatstva bit će potrebno zabraniti kočarenje u cijelome akvatoriju tijekom cijele godine, a za obavljanje djelatnosti morskoga ribolova, prvenstveno malog i rekreacijskog sportskog ribolova, za koje je ovo područje naročito pogodno, bit će potrebno ograničiti upotrebu ribolovnih alata tijekom cijele godine.

Mada u zapadnome dijelu akvatorija postoje uvjeti za uzgoj marikultura na području Općine ne predviđaju se takove lokacije ovim Planom.

Na obalnome dijelu Općine Seget planirana je izgradnja novih i uređenje postojećih morskih luka i to na istočnome rubu naselja Seget Donji ribarske luke državnoga značaja, te luke nautičkoga turizma lokalnoga značaja i sportsko rekreativne luke lokalnoga značaja u naseljima Seget Donjem i Seget Vranjici.

Planira se izgradnja privezišta ispred turističkog kompleksa Medena, koje bi bilo u funkciji samog turističkog kompleksa.

Izgradnja luka je uvjetovana očuvanjem II kategorije obalnog mora, kako bi bilo pogodno za kupanje obzirom na turizam kao osnovnu gospodarsku funkciju priobalnog prostora, ali i očuvanje uvjeta za mogući uzgoj marikulture u akvatoriju Marinskoga zaljeva.

Cijelo područje Općine pokriveno je površinama dvaju lovišta Vilaja i Trogir. Ovaj vid korištenja prostora treba poticati i omogućiti kvalitetno korištenje prostora u tu svrhu. S toga je potrebno prvenstveno povećavati pošumljavanjem površine pogodne za ovakvo korištenje kao i opremiti ih sa sadržajima koji će dopunjavati ovu ponudu kao što su lovačke kuće, manji ugostiteljski objekti, odmorišta i sl.

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline

Red. broj	OPĆINA SEGET	Oznaka	Ukupno ha	% površine Općine od	stan/ha ha/stan*
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština - ostali zaštićeni dijelovi prirode ukupno	ZK	121,25 121,25	1,55	* 0,02
2.2.	Zaštićena graditeljska baština - povijesne graditeljske cjeline ukupno		0,70	0,01	* 0,0001
	Općina Seget ukupno		121,95	1,56	* 0,03
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA				
3.1.	More i morska obala - obalno područje		170,00	2,15	29,4
3.2.	Mineralne sirovine - tehnički kamen		t/god 100.000,00		

U cilju zaštite posebnih vrijednosti prostora Općine treba sustavno sanirati uništeni krajobraz, koji je posljedica eksploatacije kamena u kamenolomu ispod brda Sv. Ilija tim više što je isti jako prisutan iz širih vizura s mora i Jadranske turističke ceste.

S aspekta zaštite spomenika kulture najveću pažnju zahtijeva ruralna cjelina Segeta Donjeg iz 16-17 st.. Radi očuvanja vrijednosti ovog iznimnog spomenika kulturne baštine ovim Planom predviđa se rekonstrukcija zaštićene cjeline prema smjernicama Uprave za zaštitu kulturne baštine.

I ostali spomenici, spomeničke i ambijentalne cjeline na području Općine zahtijevaju primjereni tretman i pažnju u skladu sa režimom zaštite i predviđenom konzervatorskom studijom Uprave za zaštitu kulturne baštine.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

Osnovni cilj planiranja razvoja prometnog infrastrukturnog sustava je stvaranje preduvjeta za što ravnomjerniji i kvalitetniji razvoj cjelovitog prostora Općine Seget i njeno integriranje sa širim prostorom regije i države. I nadalje će cestovni promet i cestovna infrastruktura imati dominirajuću ulogu na području Općine Seget. Planirani razvoj cestovne infrastrukture biti će prvenstveno u funkciji adekvatnog opsluživanja prometnih tokova, ali i ostvarivanja više razine kvalitete i sigurnosti prometa. Daljnji trend rasta fizičkog obujma tokova motornih vozila u prvom redu će zavisiti od planirane realizacije jadranske autoceste kao ceste najvišeg državnog značaja utvrđene strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske. Naime, realizacija Jadranske autoceste bilo u punom profilu ili profilu poluautoceste u početnom periodu eksploatacije sigurno će zaustaviti rast fizičkog obujma prometnih tokova, a vjerojatno ga i umanjiti i to u prvom redu na okolnoj mreži državnih cesta. Jadranska autocesta trebala bi gotovo u cijelosti preuzeti daljinski tranzit motornih vozila u odnosu na područje Općine Seget, ali ne i lokalni tranzit koji je posljedica neposredne blizine okolnih gradskih središta.

Međutim, navedeno ne bi trebalo biti razlogom odustajanja ili na duži vremenski rok pomicanja početka realizacije planiranih dionica pravaca državnih cesta na području Općine Seget. Planirana poboljšanja funkciji povećanja prometnog učinka na koridorima glavnih pravaca i ukupnoj mreži prometnica treba ostvarivati dinamičkim pristupom po planskim vremenskim intervalima, a slijedeći prometne potrebe ne samo u cilju ostvarivanja veće propusne moći već i povećanja razine sigurnosti prometa kao i omogućavanja ravnomjernog razvoja kako prostora u cjelini tako i pojedinih sadržaja. Dinamički pristup razvoja prometne mreže u intenzivnom je uzajamnom odnosu

sa gospodarskim potrebama i financijskim mogućnostima u svjetlu kojih razvoj treba koncipirati na kombinaciji racionalnog poboljšanja postojećih cesta /dionica i postupne izgradnje novih dionica.

Osnov cestovne infrastrukture na području Općine Seget i dalje će biti državne ceste, jer one opslužuju osnovne tokove motornih vozila. Obzirom na ulogu i značenje u prostoru ovim Planom su utvrđene najveće intervencije upravo na njihovim trasama. U prvom redu utvrđen je novi koridor državne ceste D8 koji se priključuje na mjestu postojećeg deniveliranog križanja tzv. "obilaznice Trogira" u Segetu Donjem, u prvom dijelu poklapa se sa postojećom trasom državne ceste D58, te se u predjelu Kružine odvaja potpuno novim koridorom sjeverno od Vrsina. Razlogom utvrđivanja novog koridora je pored prometnih i prometno sigurnosnih i činjenica da postojeća trasa državne ceste gotovo na cijelom području od Marine do Seget Vranjice prolazi neposredno uz obalu kroz već urbanizirano područje, te predstavlja barijeru mogućem razvoju turističkih sadržaja tog područja.

Od nove trase koja će preuzeti tokove longitudinalnog pravca odvaja se tranzvezalni pravac u planiranom čvoru "Rakijar" do čvora "Tomaši". U ovom koridoru tranzvezalnog pravca položena je nova trasa državne ceste D58 kojom se postojeća trasa od Segeta Donjeg do Segeta Gornjeg zbog loših horizontalnih i vertikalnih elemenata i nepreglednih krivina napušta kao trasa državne ceste. Preostali dio trase državne ceste D58 na području Općine Seget planiran je za uređenje. Također novo uređenje planirano je na trasi županijske ceste Ž6112 kojom se pretpostavlja ostvarivanje kolne veze sa Jadranskom autocestom.

Novi poprečni profil longitudinalnog pravca državne ceste D8 planira se širine od 10,70 m traka sa dodatnim trakama u zonama križanja. Istim se osigurava kapacitet od 10.000 - 12.000 vozila/dan. Novi poprečni profil državnih cesta planira se širine 8,0 - 9,0 m čime se osigurava kapacitet 8.000 - 10.000 vozila/dan.

Čvorovi "Seget Donji" i "Rakijar" planirani su kao denivelirani, dok se ostala križanja cestovnih pravaca rješavaju u jednoj razini.

Izgradnjom novih trasa postojeći pravci državnih cesta na dionicama koje se napuštaju sukladno odluci o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta određuju se u nižu kategoriju.

Osim spomenutih za napomenuti je da je na temelju Prijedloga prostornoga plana Županije predviđena mogućnost izgradnje nove trase ceste između Segeta Gornjeg i Trogira na istočnoj strani Općine.

Planom se ne predviđaju nove trase lokalnih cesta, već se zadržavaju postojeće trase.

Pored kategoriziranih cesta naznačenih na kartografskom prikazu Plana i u granicama obuhvata Plana potrebno je omogućiti gradnju sekundarne cestovne mreže naselja i pristupnih cesta, te drugih prometnih površina neophodnih razvoju ostalih sadržaja u prostoru. U pravilu treba koristiti trase postojećih putova i staza ukoliko se njima može osigurati odvijanje prometa.

U naseljenim mjestima obvezna je izgradnja izdvojenih pješačkih staza uz kolne površine kategoriziranih cesta minimalne širine 1,6 m.

Spojevi na javnu cestu, ovisno o njihovoj namjeni te prostornim i oblikovnim značajkama razvrstavaju se u prilaze, poprečne priključke i uzdužne priključke. Prilazi u funkciji kolnog priključivanja pojedinih korisnika u pravilu su mogući na lokalnim i nekategoriziranim cestama, dok su poprečni priključci koje koriste pod jednakim uvjetima više korisnika obvezni kao spojevi na državne i županijske ceste. Uzdužni priključak predstavlja površine uz objekte pokraj javne ceste radi čije djelatnosti dolazi do zadržavanja vozila (benzinske postaje, restorani, moteli i sl.).

Dnevne migracije stanovnika moraju se koristiti kao planska mjera u usmjeravanju razvoja zagorskog dijela Općine Seget a ista se osigurava uređenjem i organizacijom javnog prijevoza putnika u prigradskom prometu. U svezi navedenog potrebno je osigurati i komunalno opremiti autobusna stajališta na državnim i županijskim cestama u pravilu izvan kolnika.

Na ostalim cestama autobusna stajališta izvode se izvan kolnika ako to zahtijevaju razlozi intenziteta i sigurnosti prometa.

U priobalnom dijelu Općine Seget poželjno je osiguranje alternativnih načina obavljanja javnog prijevoza, a u prvom redu pomorskim sredstvima. Takvom rješenju kao naročito pogodnom u periodu turističke sezone pogoduje i činjenica da na području Segeta Donjeg postoji infrastruktura, sa dubinama priobalnog mora povoljnim za pristajanje brodova.

Obzirom na položaj Općine Seget i planirani razvoj može se očekivati da će pomorski promet imati dva osnovna vida:

- lokalni sezonski
- povremeni i sezonski pomorski promet u funkciji turizma i rekreacije.

U funkciji obavljanja nekih vidova pomorskoga prometa na obalnome dijelu Općine Seget planirana je izgradnja morskih luka i to na istočnome rubu naselja Seget Donji luke nautičkoga turizma lokalnoga značaja i luke posebne namjene-vojne luke, na zapadnom rubu naselja Seget Donji ribarske luke državnoga značaja, pred turističkim kompleksom Medena sportsko rekreativne luke lokalnoga značaja i u naselju Seget Vranjici sportske rekreativne luke lokalnoga značaja.

Akvatorijem Općine Seget postoji samo jedan utvrđeni unutarnji plovni put kojim se prometuje između Drvenika Velikog i Trogira

Na području Općine Seget postoje mjesne telekomunikacijske mreže mjesta: Vranjica, Seget, Seget Gornji, Bristivica, Prapatnica i Ljubitovica.

U funkciji su komutacijska čvorišta sa navedenim karakteristikama:

NAZIV ATC	RANG ATC	KAPACITET CENTRALE	MATIČNA CENTRALA	PRIJENOSTNI SUSTAV
VRANJICA	Udaljeni pret. stupanj (RSS)	512	Lokalna cent. Trogir	Svjetlovodni kabel
SEGET	Udaljeni pret. stupanj (RSS)	896	Lokalna cent. Trogir	Svjetlovodni kabel
SEGET GORNJI	Udaljeni pret. stupanj (RSS)	256	Lokalna cent. Trogir	Svjetlovodni kabel
BRISTIVICA	Udaljeni pret. stupanj (RSS)	512	Lokalna cent. Trogir	Svjetlovodni kabel
PRAPATNICA	Udaljeni pret. stupanj (RSS)	256	Lokalna cent. Trogir	Svjetlovodni kabel
LJUBITOVICA	Udaljeni pret. stupanj (RSS)	512	Lokalna cent. Trogir	Radio relejni

Planira se povezivanje komutacijskih čvorišta Segeta i Segeta Gornjeg digitalnim prijenosnim sustavom za rad po svjetlovodnom kabelu.

Mjesne tk mreže građene su s kabelima TK 59 GM tako da kvaliteta zadovolji sadašnje i buduće potrebe za tk priključcima.

Na situacijskom prikazu 1:25000 prikazane su lokacije komutacijskih čvorišta i trase spojnog puta svjetlovodnim kabelima.

3.5.2. Energetski sustav

Elektroenergetika

Uvod

Sastavni dio prostornog plana uređenja općine ili grada mora biti i razvoj infrastrukturnih sustava čiji je dio i energetski sustav, odnosno plan mora sadržavati rješenje elektroenergetskog napajanja planiranog konzuma, odnosno idejno rješenje planirane električne mreže. Ovaj elaborat je elektroenergetski dio Prostornog plana uređenja općina Seget, kojeg je izradio ARCHING d.o.o. Split.

Općinu Seget čine naselja Seget Donji, Seget Gornji, Vranjica, Bristivica, Prapatnica i Ljubitovica. Pretežni dio stanovništva (cca 75%) se nalazi u tri obalna naselja (Seget Donji, Seget Gornji i Seget Vranjica), a u njima je smješten i gotovo cijeli gospodarski potencijal općine Seget.

Postojeća elektroopskrba je procijenjena na osnovu broja stanovnika iz Popisa stanovništva iz 1991.g..

Projekcija plana je rađena na 2010-u godinu, a sadržaj plana ne daje detalje planiranih kapaciteta pa ni svrha ovog elaborata nije utvrđivanje preciznih lokacija budućih energetskih objekata (čije će se lokacije određivati detaljnim planovima pojedinih zona), već određivanje glavnih koridora budućeg sustava elektroopskrbe općine Seget.

Osnovna svrha ovog idejnog rješenja je da kao sastavni dio spomenutog plana u sklopu rješenja kompletne infrastrukture omogućiti racionalnu izgradnju električne mreže koja će uz minimalne troškove pružiti optimalnu opskrbu električnom energijom.

Elaborat daje slijedeće:

- Analizu i ocjenu postojećeg stanja sustava elektroopskrbe
- 0Koncept budućeg razvitka elektroenergetskog sustava na području općine.

Analiza i ocjena postojećeg stanja

Konzumno područje općine Seget je podijeljeno u 6 stambenih naselja u kojima je nastanjeno ukupno 4627 žitelja, odnosno 1246 domaćinstava (stambena objekta).

Elektrifikacija općine Seget je započela 60-ih godina i u proteklom razdoblju konzum je narastao na 1408 potrošača električne energije koji ukupno troše 11,17GWh.

Slijedeća tabela daje današnju strukturu potrošača općine Seget i njihovu godišnju potrošnju.

Tablica 1

Kategorija potrošača	Broj	Potrošnja (kWh)	
		Zimi	Ljeti
Domaćinstva	1246		
		1 969 229	1 914 417
Ostali na 0,4 kV	150	1 128 229	
Ostali	12	6 158 750	
Ukupno		11 170 625	

Iz gornje tabele je interesantan podatak potrošnje za kategoriju kućanstva iz kojeg se vidi netipična ujednačenost potrošnje u zimskom i ljetnom periodu. To je posljedica dvaju činioca. Prvi, i značajniji, je taj da se u ljetnim mjesecima veliki broj žitelja u dva priobalna naselja (Seget Donji i Vranjica) bavi turizmom pa njima potrošnja ljeti raste u odnosu na zimu, a drugi razlog je da stanovnici ostala četiri naselja ne koriste električnu energiju kao glavni izvor za grijanje tokom zime. Taj podatak je značajan kod planiranja budućih elektroenergetskih kapaciteta jer se očekuje daljnji porast turističkih kapaciteta i porast broja noćenja uz sve značajniji udio klimatizacijskih uređaja u potrošnji električne energije.

Postojeći sustav elektroopskrbe se sastoji od četiri naponska nivoa: 110, 35, 10 i 0,4 kV. U izravnoj funkciji elektroopskrbe ove općine su međutim samo objekti naponskog nivoa 10kV i 0,4kV.

Na području općine Seget nema proizvodnih objekata (hidro ili termo elektrane), a ni transformatorskih stanica 110 i 35 kV nivoa. Jedini elektroenergetski objekti (osim vodova i kabela) su TS 10/0,4 kV, a na području općine ih ima ukupno 31 instalirane snage 8850 kVA.

Cijelo područje općine Seget se napaja iz TS 35/10 kV "TROGIR" i to putem 3 10 kV izvoda od kojih su dva kabela, dok je jedan zračni vod.

Poseban problem ove mreže je zračni 10 kV koji napaja cijeli zagorski dio općine, a ugrožen je jer prolazi kroz naseljeno područje, mjestimice u neposrednoj blizini stambenih objekata, te predstavlja direktnu opasnost za žitelje tog područja. Treba napomenuti da je do ugrožavanja ljudi s jedne strane, ali i voda s druge strane došlo zbog pretežno divlje izgradnje koja nije vodila računa o postojećem stanju komunalne infrastrukture. Osim problema sigurnosti koji je dominantan, ovaj vod je u vrlo lošem stanju i u pogledu dužine (veliki padovi napona) i u pogledu presjeka (veliko opterećenje).

Druga dva izvoda (izvod Vrsine i izvod Medena) su kabela (izvod Vrsine samo do TS Sevid-1, a dalje prelazi u zračni vod Ač 50mm²), i općenito nisu u lošem stanju. Kabeli su tipa IPO 13A 4x150 mm² pa presjekom zadovoljavaju iako su zastarjeli. Na izvodu Vrsine nalazi se 14 trafostanica ukupno instalirane snage 4610 kVA, od čega 1630 kVA otpada na opterećenje zračnog voda, pa u pogledu opterećenja izvod zadovoljava. Na samom izvodu nalaze se 4 radialna odcjepa što je vrlo loše u pogledu sigurnosti napajanja potrošača.

Na izvodu Medena nalazi se 6 trafostanica ukupno instalirane snage 3970 kVA, pa i ovaj izvod zadovoljava u pogledu opterećenja. Iako postoji veza TS "Medena" – TS "Grgiči", koja povezuje ova dva izvoda, ne može se govoriti o rezervnom napajanju jer su postojeći izvodi u stanju preuzeti samo dio tereta drugog izvoda.

TS 35/10 kV "Trogir" je instalirane snage 4+8 MVA, a opterećena je sa cca 80% instalirane snage pa trenutno još uvijek zadovoljava potrebe konzuma u pogledu opterećenja.

Ocjena stanja postojeće elektroopskrbe općine Seget svodi se na slijedeće:

- Postojeće stanje 10 kV mreže je loše jer ona ne udovoljava ni u pogledu zaštite ni u pogledu sigurnosti i kvalitete opskrbe električnom

energijom, a ne omogućava ni priključak novih potrošača zbog potpunosti postojećih kapaciteta, ali i zbog same konfiguracije postojeće 10 kV mreže na terenu.

- Općina Seget je jedna od rijetkih općina u Dalmaciji koja na svom području nema izgrađene TS 35/10 kV, odnosno TS 110/10(20) kV.

- Mjesne distribucijske mreže 0,4 kV su pretežno zračne osim manjeg dijela u Segetu Donjem. Karakterističan je problem mreže niskog napona u zagorskom dijelu općine gdje su trafostanice građene u središtu više zaseoka što je zadovoljavalo u počecima elektrifikacije, ali danas s porastom konzuma gotovo ni jedna od lokalnih mreža niskog napona ne zadovoljava u pogledu dužine vodova (zaštita) i dozvoljenih padova napona.

Slično su nastajale i razvijale se i postojeće potrošačke električne instalacije za minimalni elektroenergetski standard koji je međutim u proteklih 30-ak godina razvitka elektrifikacije ovog područja narastao na oko 3100 kWh/dom. godišnje, što prema elektroprivrednoj kategorizaciji potrošnje domaćinstava spada u srednji elektroenergetski standard čemu će trebati adekvatno prilagoditi i strategiju budućeg razvitka sustava elektroopskrbe općine Seget u koceptualnom i tehničko-tehnološkom pogledu.

To praktički znači kako će kroz budući razvitak sustava elektroopskrbe općine Seget trebati paralelno rješavati dva temeljna pitanja:

- Sanacija i dogradnja postojećeg sustava
- Izgradnja novog sustava elektroopskrbe sukladno planiranom demografskom, gospodarskom i prostornom razvitku općine kao i aktualnim elektroprivrednim razvojnim koncepcijama prenosne mreže visokih napona i područnih distribucijskih mreža s generalnom orijentacijom na postupnu primjenu novog sustava distribucijskih napona i novih tehničko-tehnoloških rješenja i ugradnju nove elektroprivredne opreme i uređaja.

Koncept razvoja sustava elektroopskrbe

Općenito, elektroenergetsku osnovu za određivanje kapaciteta i izbor optimalnog elektroenergetskog sustava promatranog područja, predstavlja prognoza perspektivnog vršnog opterećenja, koja se dobije iz podataka o planiranim urbanističkim kapacitetima i normativima jediničnog opterećenja za

pojedine sadržaje, odnosno kategorije potrošača. Nadalje, planirana električna mreža je definirana brojem potrebnih trafostanica i njihovim prostornim razmještajem, ali i konfiguracijom i zahtjevima samog terena.

Time smo definirali temeljne odrednice budućeg razvitka sustava elektroopskrbe općine Seget, a to su:

- Koncept razvitka prostora
- Globalni trendovi budućeg razvitka potrošnje električne energije
- Teritorijalna raspodjela planiranog konzuma električne energije
- Nove konceptualne postavke i tehničko-tehnološke inovacije razvitka i izgradnje mjesnih i seoskih mreža 0,4 kV i područnih električnih mreža 10(20) kV

• **Koncept razvoja prostora i adekvatni trendovi demografskog rasta**

Od autora prostornog plana uređenja općine Seget dobiveni su vrlo šturi podaci, a svode se na slijedeće:

- Broj, kretanje i dobna struktura stanovništva prema tabeli 2.

Tablica 2

Naselje/Općina	Broj stanovnika				Dobna struktura		
	1991 ukupno	1991 u zemlji	1981 ukupno	Index 91/81	starost u godinama		
					0 -19	20-59	60 i više
Bristivica	534	521	674	0.79	120	274	126
Ljubitovica	675	658	874	0.77	161	368	144
Prapatnica	315	297	402	0.78	77	145	85
Seget Donji	2334	2187	1654	1.41	738	1322	244
Seget Gornji	177	177	228	0.77	45	94	32
Vranjica	592	570	390	1.52	191	328	67
OPĆINA SEGET	4627	4410	4222	1.09	1332	2531	698

- Broj postojećih turističkih smještajnih kapaciteta i to: 3000 kreveta u hotelima i apartmanima, 2000-3000 u privatnom smještaju te 1500 u kamp naselju uz broj noćenja od 244164.
- Planirani porast ukupnog broja stanovnika na 5000
- Površine planiranih radnih zona:

Radna zona Seget Gornji a).....7.44 Ha

Radna zona Seget Gornji b).....40.11 Ha

- Ukupni porast broja turističkih noćenja od cca 20%.

Gornji podaci ukazuju na slijedeće:

- Dosadašnji demografski razvitak naselja općine Seget odvijao se ispod prosječnih iznosa godišnje stope rasta pučanstva (0.92% u odnosu na 1-3%), a treba zamijetiti da su sva zagorska naselja imala negativnu stopu rasta.
- Prosječni broj žitelja po domaćinstvu iznosi 3.71 što je također ispod uobičajenog prosjeka od 4 žitelja po domaćinstvu

Planirani porast stanovnika je samo 0.23% godišnje, a razvojni planovi su vezani uz spomenute radne (poslovno proizvodne) zone i daljnji razvoj turizma.

Stoga će se budući koncept razvoja ove općine zasnivati na gore spomenutim parametrima, a tome treba biti prilagođen i koncept budućeg razvoja sustava elektroopskrbe.

- **Globalni trendovi razvoja konzuma električne energije**

Globalni trendovi budućeg razvoja konzuma električne energije određuju se po dvije različite metode:

- Strukturnoj metodi, temeljenoj na konceptu planirane izgradnje prostora i strukturnih urbanističkih planova.
- Statističkoj metodi, temeljenoj na dosadašnjim elektroprivrednim trendovima razvoja.

Kako je ovaj plan zbog oskudnosti podataka rađen na specifičan način, a to je kombinacijom dviju gornjih metoda, ali i uvažavanjem potreba za

rekonstrukcijom postojeće mreže u cilju zadovoljavanja naraslih potreba postojećeg konzuma i udovoljavanju tehničkim normativima same mreže, onda nećemo ovdje iznositi detalje proračuna svake metode posebno.

Radna zona	Površina (Ha)	P _{max} (kW)
Seget Gornji a)	7,44	870
Seget Gornji b)	40,11	3240
Ukupno	47,55	4110

Vidimo da za radnu zonu Seget Gornji a) treba predvidjeti dvije trafostanice.

Broj trafostanica za radnu zonu Seget Gornji b) izračunat ćemo tako da za instaliranu snagu trafostanice uzimamo 630 kVA, što je tipska snaga za gradski tip trafostanice kakve će se koristiti na ovom području.

Za ovu zonu treba predvidjeti 7 novih trafostanica.

Ovako veliki konzum nije moguće priključiti na postojeću mrežu pa je zato planirano polaganje kabelske veze, trasom Trogirske zaobilaznice do postojeće prometnice za Boraju. Kabeli će se položiti iz buduće (rekonstruirane) TS 110/35/20(10) kV "TROGIR". Rekonstrukcija ove trafostanice je neophodna ne samo zbog pojave ovog novog konzuma već i zbog prelaska na novi sustav distribucijskih napona 110, 20 i 0,4/0,23 kV. Kabelska veza je planirana kao kabelska petlja čime se postiže puna sigurnost u napajanju planiranog konzuma.

Planirani porast stanovništva općine iznosi zanemarivih 370 stanovnika, što ne bi računski rezultiralo nikakvim značajnim povećanjem potreba u električnoj energiji. Ipak zbog neadekvatnog dosadašnjeg razvoja mreže ovaj plan mora usvojiti narasle potrebe za novim trafostanicama, a što se lako može vidjeti na terenu. To je rezultiralo i planiranjem slijedećih trafostanica (samo zagorski dio općine):

1. Ljubitovica-4 (Debaci)
2. Prapatnica-3 (Rogulji)
3. Prapatnica-4 (Pitešići)
4. Seget G.-6 (Tomaši)
5. Seget G.-7 (Muštre)

6. Bristivica-4 (Baričevići)

7. Bristivica-5 (Elezi)

Na isti način došli smo i do potrebe za izgradnjom novih trafostanica na području Vranjice:

Vranjica-6 (Punta)

Vranjica-7 (Rakijašii)

Vranjica-8 (Čarijići)

Za područje Segeta Donjeg, koji je inače težište konzuma električne energije na području općine Seget, kao osnova za određivanje kapaciteta i konfiguraciju planirane 10 (20) kV mreže poslužila su iskustva djelatnika Pogona Trogir pri svakodnevnom održavanju mreže i problemima s kojima se susreću u radu 10 kV mreže, ali i 0,4 kV mreže iz koje direktno izlaze potrebe za priključkom novih potrošača, odnosno planirani kapaciteti.

Zbog toga je u ovom idejnom rješenju (koje nije prikazano u grafici u cilju da ne postane po lokaciji i kapacitetu ograničavajući faktor) vršno opterećenje razmatranog područja određeno na specifičan način, odnosno ukupno planirano vršno opterećenje je zbir planiranih opterećenja za pojedine zone koje su određene granicama planiranih trafostanica, pa broj planiranih trafostanica određuje konfiguraciju mreže i ukupno opterećenje, a ne, kao što je uobičajeno, obrnuto.

Na razmatranom području planirana je izgradnja 5 novih trafostanica (od kojih su dvije prelociranje postojećih) ukupno instalirane snage 2540 kVA.

To su trafostanice "Zvirača", "Selo-2", "Balancane-2", i dvije prelocirane, ali potpuno nove trafostanice (stupna u gradsku), "Sudaneli" i "Krtine". Sve planirane trafostanice bit će gradskog tipa, instalirane snage 630 kVA, s tim da trafostanice "Sudaneli" i "Krtine" u prvoj fazi mogu ići i sa 250, odnosno 400 kVA.

U okviru pojedinih trafo područja lokacije trafostanica su planirane idejno, pa ostaje da se precizne lokacije odrede prilikom izrade projekata što će rezultirati i tipom trafostanice u smislu "slobodno stojeća" ili "u sklopu objekta".

Lokacije planiranih trafostanica, potreba za ukidanjem zračnog voda izvoda Labišnica i dijela izvoda Vrsine i osiguranje rezervnog napajanja faktori su koji su definirali konfiguraciju planirane 10(20) kV mreže. Planirana mreža Segeta

Donjeg realizirat će se sa 4 izvoda 10(20) kV iz TS 35/10(20) kV "Trogir". Svi izvodi će biti kabelski, tipa XHE 49A 3x1x150 mm².

Osim ova četiri izvoda planiran je i pet kabelski izvod iz TS 110/35/20(10) kV koji bi prazan išao do planirane TS 10(20)/0,4 kV Vranjica-7 i služio bi za napajanje Vranjice, ali i kao rezerva izvodima Vrsine i Medena. Treba napomenuti da bi ovaj kabel djelom išao zajedničkom trasom sa kabelima koji su planirani za napajanje radne zone Seget Gornji.

VP Labišnica koje sada izlazi na zračni vod Ač 50 mm² i napaja TS Krtine, Sudaneli, Kamenolom i dalje prema Trogirskoj Zagori u planiranom stanju se kablira i ide na planiranu TS Zvirača, a tek prelaskom zaobilaznice prelazi u postojeći zračni vod.

Također je predviđena rekonstrukcija postojećeg zračnog voda 10 kV, presjeka Ač 25 mm² u novi vod presjeka 3x95 mm² na željezno-rešetkastim stupovima, od prelaska kabela u zračni vod do TS i rasklopišta Seget G.-2.

Izvod Vrsine se kablira sve do planirane TS Vranjica-7, a kabliranje se nastavlja i na poluotoku Vranjica, ali je to u planiranom stanju novi izvod Vranjica iz TS 110/35/20(10) kV. Ukidaju se dosadašnja četiri radijalna odcjepa i uspostavlja se nova poprečna veza SD1 Selo – SD 16 Selo2 čime se značajno poboljšavaju prilike na ovom izvodu u smislu padova napona(gubitaka) i sigurnosti opskrbe potrošača. Izvod Medena ostaje nepromijenjen.

Osim spomenutih izvoda polaže se i novi 10(20) kV izvod Kraji.

Novi izvod Kraji polaže se dijelom zajedničkom trasom sa izvodom Labišnica, a obuhvaća trafostanice Krtine, Balancane-2, Sudaneli, Kamenolom Kraji i Selo-2. TS Krtine se prelocira zbog potreba rješavanja niskonaponske mreže, a ujedno iz stupne prelazi u gradsku. Nove trafostanice na ovom izvodu su Balancane-2 i Selo-2 koje će riješiti narasle potrebe konzuma i omogućiti priključenje novih potrošača. Izvod će imati dvije poprečne veze pa je time sigurnost u opskrbi potrošača na ovom izvodu potpuna.

Izgradnja novih vodnih polja i izgradnja planiranih trafostanica zahtijevaju i rekonstrukciju TS 35/10(20) kV Trogir i povećanje instalirane snage sa 4+8 MVA na 2x8 MVA, kao i već rečenu rekonstrukciju TS 110/35 kV na 110/35/20(10) kV.

- **Koncept dugoročnog razvoja**

Temeljne odrednice dugoročne koncepcije budućeg elektroenergetskog razvoja općine Seget su:

- postupna realizacija vlastitog sustava elektroopskrbe kao dijela jedinstvenog sustava HEP-a sa glavnom opskrbnom TS 110/35/20(10) kV TROGIR čiju temeljnu strukturu predstavljaju postojeći objekti i električna mreža 110, 35, 10 i 0,38/0,22 kV prenamjenjeni na novi sustav distribucijskih napona 110, 20 i 0,4/0,23 kV.
- Izgradnja potrebnog broja novih elemenata sustava kao rezultat primjene dva kriterija i to :
  - teritorijalne raspodjele konzuma
  - propisane kvalitete isporučene električne energije, odnosno dozvoljenih padova napona koji se praktički svode na određivanje graničnog međusobnog razmaka TS 20(10)/0,4 kV koji u naseljima gradskog karaktera iznosi u pravilu oko 500 m, au seoskim naseljima i do 1000 m.
- Kao povoljnu okolnost u navedenom kontekstu predstavlja postojeća nadzemna električna mreža 110, 35, 10 i 0,4 kV koja se bez većih poteškoća može prenamijeniti za novi sustav distribucijskih napona 110, 20 i 0,4 kV izuzev samih trafostanica 110/35, 35/10 i 10/0,4 kV zbog potrebe prilagodbe odnosno zamjene energetske transformatora.
- Najveći problem će predstavljati rekonstrukcija TS 110/35 kV na 110/35/20(10) kV kod koje će još neko vrijeme trebati zadržati i stari 35 kV napon zbog okolne distribucijske mreže i nemogućnosti trenutnog prelaska na direktnu transformaciju 110/20 kV svugdje gdje je to potrebno.
- Dio mreže 20(10) kV u središtu općine (Seget Donji i Vranjica) treba kablirati kako je već izneseno u prethodnom poglavlju, a tome treba prilagoditi i sve postojeće i planirane trafostanice.
- Na području ostalih naselja i planirana mreža ostaje zračna s tim da se mreža niskog napona treba temeljiti na izoliranim vodovima (SKS nadzemni vodovi) postavljenim na betonskim stupovima.
- Svi vodovi srednjeg (20 kV) i niskog (0,4 kV) napona moraju biti koncipirani na slijedeći način:

- Glavni vodovi za mrežu srednjeg napona moraju biti izvedeni na željezno-rešetkastim stupovima presjeka $3 \times 95(120) \text{ mm}^2$ Ač, a glavni vodovi niskog napona moraju biti izvedeni na betonskim stupovima SKS vodovima, tipskog presjeka $3 \times 70 + 71,5 + 2 \times 16 \text{ mm}^2$

- Priključni i odcjepni vodovi srednjeg napona trebaju se izvoditi vodovima presjeka 3×25 i $3 \times 50 \text{ mm}^2$ Ač, a priključni vodovi niskog napona vodovima $4 \times 16 \text{ mm}^2$ SKS.

- **Idejno tehničko rješenje sustava elektroopskrbe**

Idejno tehničko rješenje budućeg sustava elektroopskrbe temelji se uz glavna načela planiranja područnih razdjelnih mreža iz prethodne točke ovog elaborata i na slijedećim tehničkim kriterijima:

- kriterij opterećenja
- kriterij maksimalnog dozvoljenog pada napona

Obzirom na planirani koncept izgradnje prostora planirani sustav elektroopskrbe se sastoji iz 3 temeljne skupine elektroprivrednih objekata:

- Prijenosni objekti
- Sredjenaponski objekti 110(35) i 20(10) kV
- Mjesne mreže 0,4 kV

- **Prijenosni objekti**

- Planirani dvostruki 400 kV dalekovod
- Postojeći dalekovod 110 kV (TS 110/35 kV TROGIR – TS 220/110/30 kV BILICE)
- Planirani dalekovod 110 kV (TS 110/35 kV TROGIR – TS 110/35(20) kV PODI)
- Planirani dalekovod 110 kV kao zamjena postojećem 110 kV dalekovodu čime bi se taj dalekovod izmjestio van naseljenih područja, a napajao bi i planiranu EVP Primorski Dolac.

- **Srednjenaponska i niskonaponska distribucijska mreža**

- Rekonstrukcija postojeće TS 110/35 kV na distribucijsku TS 110/35/20(10) kV
- 7 izvoda 20(10) kV od čega su dva postojeća, a čak 5 je planiranih. Svi izvodi su kablirani osim izvoda za zagorski dio općine koji je samo djelomično kabliran. Četiri izvoda će se napajati iz TS 35/10 kV, a tri iz TS 110/35/20(10) kV.
- jedan postojeći 10(20) kV zračni vod koji napaja zagorski dio općine, a djelomično se kablira i dijelom rekonstruira sa 25 mm² na 95 mm² AČ.
- Ukupno 54 TS 10(20)/0,4 kV od kojih su:
  - 29 postojećih
  - 7 planiranih u zagorskom dijelu općine
  - 3 planirane u Vranjici
  - 5 planiranih u Segetu Donjem
  - 9 planiranih u radnim zonama

Prema tome budući elektroenergetski sustav će imati i 53 niskonaponske mreže od kojih će 9 biti industrijskih kablinskih, a ostale će biti mjesne kablinske odnosno seoske nadzemne mreže.

Smjernice i mjere za provedbu

S obzirom na veliki broj postojećih i planiranih objekata (osim prije spomenutih vodova i trafostanica i preko tisuću kućnih priključnih vodova) na području općine Seget proizlazi kako je elektroprivreda uz stanogradnju jedan od najvećih korisnika prostora.

Dodatni problem kod razmatranja mreže na konkretnom području proizlazi iz činjenice da u postojećoj elektroenergetskoj mreži dominira nadzemna mreža, koja je, obzirom na kriterij korištenja prostora i negativne ekološke posljedice na okoliš, najnepovoljnija.

Stoga se pri realizaciji planiranog sustava elektroopskrbe preporuča držati smjernica i mjera grupiranih u dvije temeljne skupine:

- Tehnički elektroprivredni uvjeti, smjernice i mjere za provedbu Plana

- Uvjeti korištenja, određivanje koridora i ekološke zaštite prostora

- **Tehnički elektroprivredni uvjeti, smjernice i mjere za provedbu Plana**

Današnje prijenosne objekte staviti u funkciju izravne elektroopskrbe područja općine Seget i to:

- Prenamijeniti postojeću TS 110/35 kV TROGIR u distribucijsku TS 110/35/20(10) kV
- Uvesti u primjenu novi sustav distribucijskih napona 110, 20 i 0,4/0,23 kV umjesto dosadašnjih 110, 35, 10 i 0,38/0,22 kV.
- Postojeće vodove 10 kV prenamijeniti za novi nazivni napon 20 kV i to na način da glavni vodovi budu presjeka $3 \times 95 \text{ mm}^2$ Ač montirani na čelično-rešetkastim stupovima, a odcijepljeni i priključni vodovi presjeka 3×50 i $3 \times 25 \text{ mm}^2$ Ač montirani na betonskim stupovima.
- Planirane kabele 20(10) kV izvoditi jednožilnim kabelima tipa XHE 49 A $3 \times 1 \times 150 \text{ mm}^2$
- Planirane TS 20/0,4 kV u seoskim naseljima graditi kao stupne na betonskim stupovima i za transformatore tipske snage 50 i 100 kVA. U gradskim naseljima graditi gradski tip trafostanice standardne izvedbe koje koristi HEP.
- Postojeće trafostanice prenamijeniti za novi nazivni napon 20/0,4 kV istih tipskih snaga.
- Mjesne mreže niskog napona u seoskim naseljima izvoditi u pravilu na betonskim stupovima i s izoliranim vodičima u snopu (SKS vodovi) s tim da glavni vodovi budu tipskog presjeka $3 \times 70 + 71,5 + 2 \times 16 \text{ mm}^2$, a priključni vodovi tipa SKS $4 \times 16 \text{ mm}^2$. U gradskim naseljima i industrijskim zonama mreže izvoditi kabelski, kabelima tipa PP 41A $4 \times 150 \text{ mm}^2$.
- Kućne instalacije izvoditi u pravilu jednofazno, osim na posebno traženje trofazno, prema koncepciji i elektroprivrednim tehničkim uvjetima. U nadzemnoj mreži niskog napona seoskih naselja primijeniti TT-sustav zaštite, dok u gradskim naseljima i uvjetima kabelske mreže treba primijeniti TN-S sustav zaštite. U oba sustava je obavezna ugradnja strujne zaštitne sklopke, a instalacije obavezno izvoditi ugradnjom trećeg, odnosno petog vodiča. Također je kod oba sustava obavezno provesti mjere izjednačenja potencijala.

- ***Uvjeti korištenja, određivanje koridora i ekološke zaštite prostora***

Obzirom na kriterij ekološki negativnog utjecaja sustava elektroopskrbe na okoliš sve elektroprivredne objekte možemo grupirati u dvije skupine:

- Elektroprivredni objekti locirani na slobodnim (nenastanjenim) površinama s manjom vjerojatnošću pojave negativnih posljedica na okoliš zbog čega su propisi i zahtjevi u pogledu uvjeta zaštite znatno blaži.
- Elektroprivredni objekti locirani u naseljenim mjestima s većim negativnim utjecajem na okoliš pa su i zahtjevi u pogledu eko-zaštite prostora stroži.

Ovdje treba napomenuti da se pod pojmom zaštite okoliša ne misli samo na zaštitu od aktivnih zagađivača prostora (proizvodnja otrovnih plinova i zračenja) već je to širi pojam koji obuhvaća zaštitu od buke, vibracija, vizualnog narušavanja okoliša, elektromagnetskog zagađenja i opasnih bioloških utjecaja na životinje i ljude (direktni i indirektni dodir električne struje).

Srednjenaponski i visokonaponski elektroprivredni objekti predstavljaju povećanu opasnost za život ljudi i životinja na svim mjestima gdje se nalaza. Isto tako imaju negativan utjecaj putem elektromagnetskih polja i to u psihološkom i biološkom pogledu na sva živa bića u neposrednoj blizini, duž cijela trase dalekovoda. Iz tih razloga nije ih preporučljivo locirati na području pojedinih naselja.

U nenastanjenim područjima preporuča se osigurati koridore za prolaz dalekovoda širine ovisne o nazivnom naponu:

- za DV 10(20) kV koridor širine 2x15 m (min. 20 m)
- za DV 35 i 110 kV koridor širine 2x20 m (min. 30 m)
- za DV 400 kV koridor širine 2x25 m (min. 40 m)

Osim preporučenih širina koridora kod približavanja vodova drugim objektima ili prelaska prometnica, ali i kod međusobnih križanja vodova obavezno je pridržavati se sigurnosnih visina i udaljenosti prema tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih vodova nazivnih napona od 1 kV do 400 kV.

Za sve trafostanice je potrebno osigurati pristup kamionima.

- Sve buduće stupne trafostanice 10(20)/0,4 kV montirati na betonskim stupovima, a one na području naseljenih mjesta (tip gradska TS) izgraditi u

obliku kućice adekvatno arhitektonski oblikovane i uklopljene u okoliš.
Gradske trafostanice

koje su eventualno locirane u drugim objektima treba adekvatno zaštititi od širenja negativnih utjecaja na okoliš (buka, zagrijavanje, vibracije, požar i sl.).

- Sve pasivne metalne dijelove vodova i postrojenja bez obzira na vrstu lokacije treba propisno uzemljiti i izvršiti oblikovanje potencijala u neposrednoj blizini istih kako bi se eliminirale potencijalne opasnosti za ljude i životinje koji povremeno ili trajno borave u njihovoj blizini.

Ispod i u blizini dalekovoda, posebno u navedenim koridorima ne preporuča se dozvola bilo kakve izgradnje stambenih, poslovnih pa ni industrijskih objekata.

• **Rezultati primjene planiranih smjernica i ekološke zaštite prostora**

Svojom brojnošću i samom činjenicom fizičke prisutnosti u gotovo svim dijelovima općine, posebno u naseljenim mjestima, elektroprivredni objekti automatski negativno doprinose općem korištenju i oblikovanju prostora, koje nažalost nikakvim mjerama nije moguće potpuno eliminirati, već ih je primjenom odgovarajućih tehnologija i tehničkih rješenja moguće svesti na manje i prihvatljivije iznose, što je primijenjeno i u ovom rješenju sustava elektroopskrbe u maksimalno mogućem opsegu.

U tom kontekstu mogu se navesti najvažniji rezultati primjene planiranih smjernica i ekološke zaštite prostora

- Niti jedan od postojećih i planiranih elektroprivrednih objekata na području ove općine nije iz skupine tzv. aktivnih zagađivača prostora.
- Orijentacijom na novi sustav distribucijskih napona 110, 20 i 0,4/0,23 kV umjesto dosadašnjih 110, 35, 10, 0,38/0,22 kV, uz bolji kvalitet i veću pouzdanost, eliminira se jedan naponski nivo.
- Primjenom kablskih (podzemnih) vodova 20(10) kV u primorskom dijelu općine višestruko se povećane sigurnost napajanja potrošača, uklanja se opasnost od dodira vodova pod naponom i uklanja se vizualni utjecaj nadzemnih vodova na okoliš.

- Orijentacijom na stupne TS 10(20)/0,4 kV u ostalom dijelu općine postiže se smanjenje građevinskih radova jer stupne TS predstavljaju stvarno i djeluju u prostoru kao dio DV 10(20) kV.
- Generalnom orijentacijom na izgradnju i razvoj mjesnih mreža 0,4 kV od izoliranih tzv. SKS vodova u snopu bitno se smanjuju prostori potrebni za njihov smještaj i istovremeno povećavaju sigurnost, kvaliteta i pouzdanost u isporuci električne energije
- Uzemljenjem svih metalnih dijelova sustava elektroopskrbe, oblikovanjem potencijala i predloženom primjenom mjera zaštite od indirektnih dodira dijelova pod naponom, potrošačke instalacije svedene su na najmanju mjeru potencijalne opasnosti od električne struje za ljude i životinje koji borave povremeno ili trajno u blizini elektroprivrednih objekata.

Program korištenja plina

Problem plinifikacije Dalmacije, u sklopu kojeg se promatra i plinifikacija Splitsko-dalmatinske županije prerasta danas samu energetska razinu. Sukladno nacionalnom energetska programu predviđa se dovođenje prirodnog plina regionalnim plinovodom. Općinom Seget po tom planu prolazi magistralni plinovod i to naseljima Prapatnica i Ljubitovica.

Program korištenja energije vjetra

S obzirom na postojeći znatan potencijal energije vjetra Strategijom energetska razvitka Republike hrvatske, te i Strategijom energetska razvitka Županije splitsko-dalmatinske predviđa se znatnije korištenje ovog energetska izvora. Za općinu Seget na osnovu istraživanja dana je potencijalna lokacija za izgradnju vjetroelektrane i to na južnom dijelu naselja Bristivica. Potencijalna lokacija ulazi i dijelom u općinu Marina.

3.5.3. Vodno gospodarski sustav

Vodoopskrba

Sagledavanjem Prostornog plana uređenja općine Seget, doći će do njenog osnaživanja prostorno razvojne strukture, te povećanja vrijednosti i kvalitete prostora i okoliša.

Ključnu ulogu s gledišta korištenja prostora imaju poljoprivreda, turizam, i industrija, a posebice vodno gospodarstvo, zbog višestrukog utjecaja na prostor.

Ciljevi prostornog razvoja usklađeni su s okolnostima i značajkama prostora, te cjelovitom uvidu u pripadnosti većim sustavima.

Programom vodoopskrbe, kojim bi stanovnici općine Seget u doglednoj budućnosti bili opskrbljeni dovoljnim količinama kvalitetne pitke vode, je glavni cilj ovog plana, glede infrastrukture. Opskrba vodom rješavati će se iz izvorišta rijeke Jadro i iz izvorišta rijeke Čikole, sa povezivanjem ovih sustava na području priobalnog pojasa općine Seget.

Naselja unutar granica obuhvata PPUO, smještena su uglavnom uz obalni pojas do kote 200,00 m.n.m. i na visinskim predjelima, gdje je smješten veći broj malih naselja između kote cca 270,00 m.n.m. i 450,00 m.n.m. Ovaj visinski smještaj postojećih naselja, zahtijeva izgradnju većeg broja crpnih stanica i vodosprema, što je prikazano u priloženoj situaciji.

Postojeća vodovodna mreža izgrađena je u priobalnom području općine sa vodospremom "Seget", koja je dio vodopskrbnog sustava centralne vodospreme "Pantana" u Trogiru, sa kotom dna 74,00 m.n.m., uključujući zahvat na izvorištu Jadro, te crpnu stanicu "Solin" sa dovodnim cjevovodom. Ovim je osigurano snabdijevanje vodom samo niske zone do kote cca 50,00 m.n.m., dok se planom predviđaju još dvije visinske zone u priobalnom pojasu. Najviša zona snabdijevanja vodom, opskrbljavala bi se iz vodoopskrbnog sustava sa zahvatom izvorišta Čikole, te dovoda do centralne vodospreme "Prapatnica" sa kotom vode 402,00 m.n.m. i razvodnom vodovodnom mrežom sa crpnim stanicama i vodosprema, odnosno iz

vodospreme "Seget II". Srednja zona snabdijevala bi se iz vodoopskrbnog sustava izvorišta Jadra, odnosno iz planiranih vodosprema "Seget I" i "Vranjica", sa kotom dna cca 110,00 m.n.m.

Povezivanje vodosprema "Seget I" i "Seget II", ujedno bi se povezali vodoopskrbni sustavi obuhvaćeni PPUO.

U situaciji su prikazani glavni dovodi sa centralnim vodospremama "Pantana" i "Prapatnica", iz kojih će se snabdijevati područje obuhvaćeno PPUO, kao i trase glavnih cjevovoda unutar PPUO, sa lokacijama srpnih stanica i vodosprema, potrebnih za funkcioniranje vodoopskrbe područja obuhvaćenog prostornim planom.

Odvodnja

Područje obuhvaćeno Prostornim planom uređenja općine Seget, u svom sjevernom dijelu obuhvaćena je II. i III. zonom sanitarne zaštite izvorišta sliva "Pantane", koji se ne koristi za vodoopskrbu, dok manji dio zapadnog područja je obuhvaćen III. zonom sanitarne zaštite Rimskog bunara. U zonama sanitarne zaštite, planirana izgradnja dopuštena je na način da bude usuglašena sa Pravilnikom o zaštitnim mjerama i uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i izvorišta voda za piće (Narodne novine, broj 22/86).

Južni dio područja obuhvaćenog PPUO, gdje je i planirana veća izgradnja, izvan je zone sanitarne zaštite, te su ograničenja u pogledu dozvoljenih namjene za novoplaniranu izgradnju znatno blaža.

Kanalizacijska mreža područja obuhvaćenog PPUO, nije izgrađena, osim djelomične mreže hotela "Medena", te se dispozicija otpadnih voda prihvaća sistemom septičkih jama, većinom propusnih, što zahtjeva nužno saniranje, odnosno izgradnju kanalizacije područja na zonama sanitarne zaštite. Također je važna izgradnja kanalizacije priobalnog područja radi zaštite mora od zagađivanja.

Priloženim rješenjem u situaciji 1:25000, sagledana je problematika zahvata i prikupljanja svih otpadnih voda sa njihovom dispozicijom u recipijent, odnosno u priobalno more Splitskog kanala.

Usvojen je razdjelni sistem kanalizacije, kojim se popuno odvojeno odvođe otpadne vode od oborinskih.

Oborinske vode će se sistemom kanala najkraćim putem odvoditi do mora ili se može upuštati u reguliranu bujicu Lavdir, koja se također izljeva u more. Prije priključenja kanala, koje dovode oborinske vode, sa većih parkirališnih površina, koje će se planiranom izgradnjom povećati, a isto tako sa kompleksa pojedinih pogona predviđena je izgradnja separatora ulja na odvodnome kanalu, a prije priključenja na glavni odvodni kanal. Ovi zahvati su nužni zbog direktnoga ispuštanja oborinskih voda u priobalno more II kategorije, koje je predviđeno za sport i rekreaciju. Planiranim zahvatima na području koje je obuhvaćeno Planom omogućit će se poboljšanje kvalitete mora u zaštićenom priobalnom području, koja će zadovoljiti traženu kategorizaciju prema "Uredbi o kategorizaciji voda i obalnoga mora" (NN broj 15/81), i "Pravilnika o kontroli kvalitete morske vode za kupanje i rekreaciju" (NN broj 48/86), koji definira način uzorkovanja i parametre za ocijenu morskih prostora namjenjenih sportu i rekreaciji.

Otpadne vode će se sakupljati zatvorenim kanalima i gravitacijom ili sistemom crpnih stanica odvoditi na planirani uređaj za pročišćavanje otpadnih voda na centralni uređaj "Divulje", koji je dio kanalizacijskog sustava Kaštela-Trogir. Pročišćene vode na uređaju dalje se odvođe podmorskim prijelazom Kaštelanskog zaljeva do hidrotehničkog tunela na Čiovu, koji se nastavlja podmorskim ispustom u priobalno more Splitskog kanala.

Sa visinskog dijela područja obuhvaćenog PPUO, također će se prikupljene vode priključiti na kanalizaciju priobalnog dijela, jer se zbog zaštitnih zona izvorišta "Pantane" ne može locirati uređaj za pročišćavanje čije bi se vode nakon pročišćavanja upuštale u teren, već bi se i te pročišćene vode morale dovoditi do mora ili do zone izvan zona zaštita izvorišta. Do izgradnje

kanalizacijskog sustava Kaštela-Trogir novoizgrađeni objekti će se u I. fazi koristiti zatvorenim septičkim jamama sa redovitim pražnjenjem.

Koncept dispozicije otpadnih i oborinskih voda određen je usvojenim Konceptom kanalizacijskoga sustava Kaštela – Trogir, čiji je sastavni dio i područje Segeta. U samom slivu Segeta nije predviđen ni jedan ispust pročišćenih otpadnih voda niti lokacija uređaja za pročišćavanje istih.

Ovim rješenjem osigurana je kvaliteta priobalnoga pojasa, koja iznosi cca 200 m, koja se ujedno poklapa sa granicom određenom Zakonom o pomorskoj saobraćaju. Naime, svim plovilima na motorni pogon većim od 4 ks zabranjena je plovidba unutar udaljenosti 200 m od obale.

U slivnom području u granicama obuhvata Plana formirane su manje vododerine, koje ne stvaraju veće poteškoće svojim plavljenjima, zbog pripadajućeg malog slivnog područja. Jedina nešto veća bujica, zvana Lavdir, sa slivom na priobalnome području, svojim dužim dijelom prolazi kroz naseljeni dio, zbog čega su na istoj potrebni očeđeni zahvati. Bujicu Lavdir treba zahvatiti na uzvodnome dijelu, odnosno na početku planiranoga naselja u skladu sa Planom i kroz naselje je regulirati kao zatvoreni armirano betonski kanal do ispusta u priobalno more trogirskoga zaljeva. Na ovome reguliranome potezu nema potrebe izvedbe otvorenoga reguliranoga potoka, koji bi ometao kolnu i pješačku komunikaciju, s obzirom na prikupljanje oborinskih voda ovoga dijela slivnoga područja sistemom kanala i mrežom slivnika sa direktnim spojem na reguliranu bujicu Lavdir- odteretni kanal.

3.6. Postupanje s otpadom

Na području Općine Seget danas ne postoji odlagalište komunalnoga otpada. Taj problem Općina rješava odvoženjem komunalnoga otpada na područje Grada Trogira na deponiju uz naselje Plano. Također na području Općine ne postoje niti divlje deponije smeća osim sporadičnih manjih mjestimičnih nakupina mahom u zagorskom dijelu Općine. Potrebno je provođenjem komunalnoga reda spriječiti daljnje nekontrolirano odlaganje otpada i na tim mjestima.

Na području Općine ne postoje proizvođači opasnoga otpada.

Na području obuhvata ovog Plana nije predviđeno odlagalište otpada ni u budućnosti. Problem odlaganja komunalnoga otpada, prema podacima, iz Prostornog plana Županije, rješavat će se i u budućnosti izvan granica Općine Seget u skladu sa tim Planom.

3.7. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Posebno ugroženi dijelovi čovjekove okoline na području Općine Seget su priobalno more i poljoprivredne i šumske površine te područje kamenoloma ispod brda Sv. Ilija.

Svi zahvati u prostoru moraju biti izvedeni na način da negativno ne utiču na okoliš, da osiguraju i očuvaju kvalitetne, zdrave i humane uvjete življenja i rada pa su stoga Planom utvrđene mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš.

S obzirom da je rješenje komunalnoga sustava od znatnog utjecaja na stanje u okolišu rješenja predviđena Planom težila su tome da se negativni utjecaj na okoliš svede na najmanju moguću mjeru. Planirani objekte komunalnoga sustava predviđenoga ovim Planom mogu se podijeliti na dvije skupine:

- Odvodni kanali fekalne kanalizacije koji su bez negativnoga utjecaja na okoliš s obzirom na usvojeni zatvoreni sistem odvojenoga prihvata fekalnih voda i njihovo prepumpavanje na uređaj za pročišćavanje.

Kanali oborinske kanalizacije su također zatvorenoga tipa sa ispustom u obalnome zidu, zbog čega se prije ispusta, ugrađuju separatori radi sprječavanja negativnih utjecaja na okoliš.

- Otvoreni vodotok – potok koji se završava odnosno nastavlja zatvorenim kanalom sa ispustom u obalnome zidu je potencijalni zagađivač okoliša, zbog čega je predviđena ugradnja rešetke na nizvodnome dijelu otvorene dionice potoka, odnosno na priključku u zatvorenu dionicu potoka, radi sprječavanja dolaska krupnoga otpada u recipijent- priobalno more koje je predviđeno za sport i rekreaciju. Također je za otvoreni dio potoka potrebno, redovito i kvalitetno održavanje.

Na ovaj način uz adekvatno održavanje moguće je postići kvalitetnu zaštitu okoliša.

Prilikom izgradnje potrebno je voditi računa o odlaganju građevinskoga otpada, o otpadnim uljima iz građevinskih strojeva, o odvodu otpadnih voda sa manipulativnih površina, servisnih pogona i parkirališta i sanitarnih uređaja, posebno prilikom izgradnje u II zoni sanitarne zaštite. Na tim područjima nije moguće locirati sadržaje i namjene koji proizvode tehnološke otpadne vode uključujući i rashladne, te ispuštaju opasne tvari u plinovitom i krutom stanju, jer na tim područjima treba osigurati zaštitu podzemnih voda. Na ovom prostoru nije moguće skladištiti rasuti materijal, opasni materijal, umjetna gnojiva, pesticide, naftu i njene derivate i sl. zbog opasnosti prosipanja i razlijevanja, na koji način se stvara mogućnost da nošeni kišom i vjetrom dospiju u podzemlje.

Nepovoljni utjecaj na okoliš može prouzročiti i eksploatacijsko polje arhitektonskoga kamena obzirom na relativnu blizinu postojećega naselja pa je stoga o tome potrebno povesti računa posebno o zaštiti od kamene prašine za vrijeme vjetrovitih dana kao i kontroliranje upuštanja oborinskih voda u tlo ugradnjom separatora ulja i sl.

Prometnice također uzrokuju nepovoljni utjecaj na okoliš zbog prisustva ispušnih plinova, onečišćenja oborinskih voda koje se sa prometnica upuštaju u tlo kao i razine buke koju uvjetuje prometanje vozila. Zbog ovih razloga svu izgradnju treba nastojati udaljiti od prometnica naročito državnoga značaja ili drugim zaštitnim mjerama efekt nepovoljnog utjecaja na okoliš smanjiti na najmanju moguću mjeru.

Tijekom korištenja mogući nepovoljni utjecaji na okoliš može prouzročiti otpad iz domaćinstava sa poljoprivrednih površina kao i otpad iz proizvodno poslovnih zona, zatim otpadne vode iz domaćinstava i iz sanitarnih uređaja, oborinske vode sa prometnica, poljoprivrednih površina i manipulativnih površina u proizvodno poslovnim zonama.

U stambenoj zoni komunalni i građevinski otpad mora se odlagati u kontejnere i organizirano sakupljati te odvoziti na deponiju.

Poljoprivredne okućnice preporučljivo je ne tretirati umjetnim gnojivima, već primjenjivati organsko biološku proizvodnju bez upotrebe pesticida i herbicida.

Izgradnjom građevinskih objekata, razne veličine i namjene neminovno će doći do određenih mikroklimatskih promjena koje su u osnovi negativne.

Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš može se postići uz ostalo i sadnjom bilja pogotovo ako je ona planski odnosno stručno izvedena.